

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

ΤΟΥ

ΚΡΗΤΙΚΑ 1665

ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΙΛΔΙΖ

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΥΠΟ ΧΙΝΤΑΓΙΕΤ

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ Α. Κ. Χ.

Ἐκδοσις ΔΗΜ. Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΥ

Βιβλιοδέτης καὶ Τυπογράφος

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΔΗΜ. Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΥ

1909

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΡΗΤΙΚΑΝΤΕΝ —

Αδφ. αριθ. 65.466

Βιβλ. Εισαγ. 19-8-09

Ειδικότης ΒΙΟΓΡ. ΞΕΝΩΝ

*Αριθ. 927/ΗΑΜ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

ΤΟΥ

ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΙΛΔΙΖ

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΧΙΝΤΑΓΙΕΤ

Μετάφρασις Α. Κ. Χ.

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΥ

(Βιβλιοδέτου και Τυπογράφου)

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΔΗΜ. Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1909

XIX
XX

92
HAM

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ο ΑΙΜΑΤΗΡΟΣ ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ

Οὐδενὸς τῶν Σουλτάνων τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ κατακτητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β΄. ἢ ἱστορία ὑπῆρξεν ἀποτροπαιότερα τῆς τοῦ Παδισάχ Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν τοῦ Β΄.

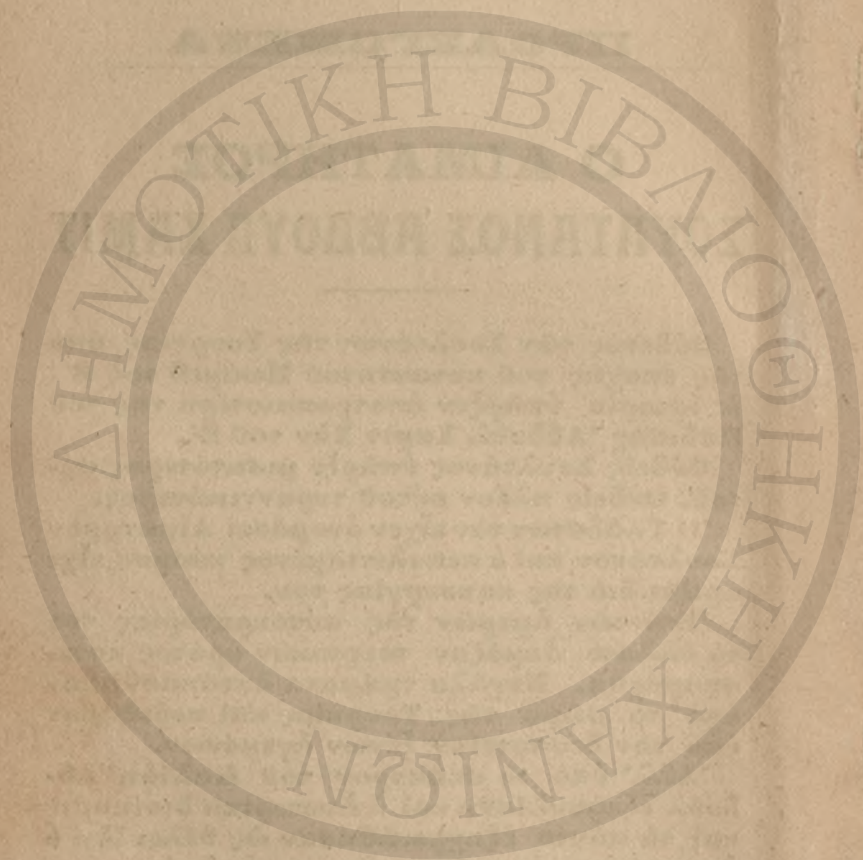
Οὐδεὶς Σουλτάνος ὑπῆρξε μισητότερος αὐτοῦ. Οὐδεὶς πλέον αὐτοῦ τυραννικώτερος.

Ὁ Γλάδστων τὸν εἶχεν ὀνομάσει Αἱματηρὸν Σουλτάνον καὶ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος εἶχε φρίξει διὰ τὰς κακουργίας του.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτοκρατορίας του τὸ ἄλλοτε ἀκμάζον τουρκικὸν κράτος κατεσπαράχθη. Μεγάλα τμήματα ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Τουρκίας καὶ περιῆλθον ὑπὸ τὴν δεσποτείαν ξένων ἡγεμόνων.

Ἄλλ' ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Καλίφη Ἀβδούλ ἐξεφραυλίσθη καὶ ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις καὶ τὰ πάντα ἐξηχρειώθησαν ὡς θέλει ἶδῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν τοῖς κατόπιν κεφαλαίοις.

E. K.

A'.

**Γέννησις Ἀβδοῦλ Χαμίτ. — Ἐκθρόνησις
καὶ δολοφονία τοῦ Σουλτάνου Ἀζίξ.**

Ὁ Ἀβδοῦλ Χαμίτ γεννηθεὶς ἐκ τῶν ἐνόχων σχέσεων τῆς Φαῖσὲ Σουλιάνας, μιᾶς ἐκ τῶν πολλῶν συζύγων τοῦ Ἀβδοῦλ Μειζίτ καὶ τοῦ ταμπλακιὰρ Νισάν, ἀρμενείου ὑπηρέτου τῶν αὐτοκρατορικῶν μαγειρειῶν, ὁ Ἀβδοῦλ Χαμίτ ἀνετράφη ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ἀνηθίκων διασκεδάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὰ θέλητρα τῶν χαρεμίων ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ ἀνατροφή του ὅπως καὶ ἡ τῶν ἄλλων προικηπῶν ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς φροντίδας τῶν μουνετζίμιδων, τῶν λαλάδων καὶ τῶν εὐνούχων καὶ ὅλης ἐκείνης τῆς χορείας τῶν ἀχρείων ὑπηρειῶν, ἐξ ὧν βρῖθουν τὰ ἀνάκτορα τῶν Παδισάχ. Οὕτω δὲ δύναται τις εἰλικρινῶς εἰπεῖν, ὅτι ὁ Σουλτάνος ὁ ἄλλος ἐπιλεγόμενος Σκιά τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς διήγαγε κατὰ τὴν νεό-

ιητά του βίον άτακτον και παραλελυμένον.

Ἡ άκολασία αὐτη και τὰ άνευ ορίων όργια εἶνε τὰ προφανή αίτια τῆς άπορίας, ἣτις καταβιβρώσκει τὰ διάφορα μέλη τῆς παρηγμακυίας ταύτης δυναστείας, αίτινα πάντα εἶνε καχεκτικά και πάσχοντα και τῆς όποίας ό Ἄβδούλ Χαμίτ εἶνε άναμφισβητήτως τό τελειότερον υπόδειγμα.

Ἐσον άφοροῦ τὴν μόρφωσίν του ό Χαμίτ οὐδέν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ μάθη. Ἄγνοεῖ έντελῶς ξένας γλώσσας και συνεπεία τῆς τεμπελιᾶς μὲ τὴν όποίαν διήγαγε τὰ ναυικά του χρόνια, σήμεραν ό Μονάρχης οὗτος εἶνε τό άμαθέστερον όν μὴ δυνάμενος οὔτε τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν νὰ γράφῃ και ν' άναγινώσκει άνευ χονδροειδῶν σφαλμάτων.

Ἐν τούτοις κατά τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ θείου του Σουλτάνου Ἄβδούλ Ἄζίζ μεταβολή τις αἰφνιδια και ριζική ἐπῆλθεν εἰς τοὺς τρόπους τῆς ζωῆς τοῦ Χαμίτ, όστις ἐθεάθη άπαρνούμενος άποτόμως τὰς ἠδονὰς και κλειόμενος εἰς τό κίόσκι του ένθα προσέλαβε ψευδὲς ἦθος εὐλαβείας παροκολουθουμένης άπὸ τὸν βαδὴν φανατισμόν. Ἄπορία ἠγέρθη ποῖον τάχα νὰ ἦτο τό αίτιον τῆς μεταβολῆς τόσον άπροσδοκήτου εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πρίγκηπος τούτου ἐπὶ τοσοῦτον μάλλον καθόσον οἱ γνωρίζοντες αὐτὸν ἤξευρον, ότι ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τῶν νεαρῶν διεφθαρμένων Μουσουλμάνων, οὔτινες δὲν δύνανται νὰ θέσουν χαλινὸν εἰς τὴν άκολασίαν των και οὔτινες εἶνε προωρισμένοι νὰ έξακολουθήσουν τὴν ἀθλίαν αὐτὴν ζωὴν μέχρι προώρου θανάτου.

Ὁὐχὶ λοιπὸν ὁ φόβος τοῦ θανάτου, τὸν ὁποῖον δὲν ἐφοβεῖτο τότε ὡς φοβεῖται σήμερον, ᾧθει τὸν Χαμίτ πρὸς τὴν ἀνέλπιστον αὐτὴν μεταβολήν. Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη ἦτον ἀποτέλεσμα τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν τουρκικὸν κομιτάτον, τὸ ὁποῖον ἐσκόπει νὰ ἐκδροίνῃ τὸν Ἀβδουὺλ Ἀζίζ. Ἐγκαταλείπων τόσον ἀποτόμως τὰς ἡδονὰς ὃ Χαμίτ προσεπάθει νὰ ἐλκύσῃ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐπιβουλευόντων τὴν ζωὴν τοῦ θείου του καὶ διὰ τῆς προσποιητικῆς εὐλαβείας του καὶ τοῦ φανατισμοῦ του τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν σοφιάδων, τῆς συμμορίας ταύτης τῶν βδελυρῶν φανατικῶν τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀποστολὴ οὐνίσταται εἰς τὸ διάγειν βίον ἐσχάτης τεμπελῆς μέσα εἰς τοὺς Μενδρεσοέδες, τοὺς μετὰ ἀγαστῆς τόλμης ἀποκαλουμένους ἀκόμα θεολογικὰς σχολὰς καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνῶ τρέφονται καὶ παχύνονται ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα δι' ἐξόδων τοῦ Κράτους, συνωμοτοῦν ἐναντίον τῆς κυριαρχίας τοῦ Σουλτάνου.

Ἀστραπιατὰ συνεννόησις ἐγένετο μεταξὺ Χαμίτ τοῦ μεγάλου βεζύρου Μιδάτ καὶ τοῦ Χουσεῖν Ἀβνῆ πασοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Διαβούλια καθημερινῶς ἐλάμβανον χώραν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν δύο τελευταίων. Ὁ Χαμίτ, ἡ θέσις τοῦ ὁποίου δὲν ὠμοίαζε ποτὼς πρὸς τὴν τῶν αὐτοκρατορικῶν προικηπῶν τῆς σήμερον καὶ ὅστις ἀπελάμβανε πλήρη ἐλευθερίαν, μετέβαινεν εἰς τὰ διαβούλια ταῦτα ἀνεπιβλάκτως ὅπως συζητῆ τὰς ἀποφάσεις, αἵτινες ἔμελλον νὰ ληφθῶν ὑπὸ τοῦ κομιτάτου καὶ ἐμπνέῃ ὅλους ἐκείνους ἐκ τῶν ὀπαδῶν του, ὅσοι εἶχον τὴν ἀποστολὴν τοῦ προδιαθέειν

τὴν κοινὴν γνώμην καὶ ἐνσπείρειν παρὰ τῷ λαῷ τὰς
 ιδέας τῆς δυσαρρεσκείας κατὰ τοῦ Σουλτάνου.

Ἐξεμεταλλεύοντο δὲ οὗτοι τὴν κολοσσαίαν δαπάνην
 ἣτις ἐγίνετο χάριν ναυπηγήσεως τῶν θωρηκτικῶν, τὰ ὑ-
 πέρογκα ποσὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐπιχορηγήσεως,
 τὰ ὅποια ἐν τούτοις ὁ ἀτυχῆς ἐκεῖνος Ἀζίζ εἶχε σπου-
 δαίως ἐλαττώσει καὶ πρὸ πάντων τὴν δῆθεν ἄρνησίν
 του, ὅπως ἀποδεχθῆ τὸ σύνταγμα τὸ ὁποῖον εἶχε κατα-
 στή ἀπαραίτητον διὰ τὴν Τουρκίαν.

Θὰ παρέλιθω τροχάδην τὸν τρόπον τῆς ἐκθρονήσεως
 τοῦ Ἀζίζ καὶ τῆς δολοφονίας του. Γνωρίζει δλόκλη-
 ρος ἡ Εὐρώπη τὴν ἐξέφανσιν τοῦ συγκινητικοῦ ἐκεί-
 νου δράματος. Θὰ περιορισθῶ συνεπῶς εἰς τὴν ἀφή-
 γησιν ἀγνώσιων τινῶν λεπτομερειῶν, ἐξ ὧν καταφαί-
 νεται ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἐκθρονηθέντος μονάρ-
 χου, καὶ τῶν ἀξιώσεων καὶ ἐλπίδων, τὰς ὁποίας ἔιρε-
 φον οἱ τρεῖς ἀρχηγοὶ τῆς συνωμοσίας. Μόνον αἱ βλέ-
 ψεις τοῦ Μιδάτ πασσᾶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπισύρουν
 μορφήν, διότι ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου
 ἀνδρὸς συνίστατο ἐκ τοῦ εἰλικρινοῦς πόθου νὰ προι-
 κίσῃ τὴν χώραν διὰ συντάγματος παρομοίου πρὸς τὸ
 τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν, ἐνῶ ὁ Χουσεῖν Ἀβνή
 πασσᾶς ὠνειροπόλει τὴν ἀνακήρυξιν τῆς δημοκρατίας
 καὶ ἠλπίζε νὰ γείνη πρόεδρος αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν
 Χαμίτ συνειργάζετο μετὰ τῶν δύο πρώτων μόνον καὶ
 μόνον διὰ νὰ ὑποκλέψῃ τὸν θρόνον τοῦ θείου του καὶ
 τοῦ ἀδελφοῦ του Μουράτ.

Τὴν νύκτια τῆς 29ης Μαΐου 1876 ἐνῶ οἱ μαθηταὶ
 τῆς Σιρατιωικῆς Σχολῆς Χαρμπιὲ τοῦ Παγκάλτη

ἐκοιμῶντιο βαθέως σάλπιγμα αἰφνίδιον τοὺς ἀφύπνισεν. Ἄξιωματικοὶ τοποθετημένοι εἰς ὄλους τοὺς θαλάμους τοὺς διέταξαν νὰ ἐνδυσθῶν καὶ νὰ κατέλθουν πάραυτα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καταστήματος ἐφωδιασμένοι δι' ὀπλων τὰ ὁποῖα διαρκοῦντος τοῦ ὕπνου των εἶχον ἐκεῖνοι τοποθετήσει παρὰ τὰ προσκεφάλαια τῶν κλινῶν των.

Οἱ νεανία οὗτοι ἦσαν δεδοκιμασμένης πίστεως πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις εἶχε προικίσει τὴν χώραν διὰ τοῦ καταστήματος ἐκείνου, ὅπου ἐδιδάσκοντο τὴν στρατιωτικὴν τέχνην. Ὑπήκουσαν τυφλῶς εἰς τὸ σύνθημα, ὅπερ τοῖς ἐδόθη ἐν ὀνόματι τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὸν ὁποῖον ἐξελάμβανον ὡς πρόσωπον ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἄζίζ. Δὲν ἐφαντάζοντο, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ τοὺς μετὰ χειρὸς ὡς ὄργανα ἀτίμου καὶ καταχθονίου σχεδίου καὶ ὅτι οἱ ἐπαναστάται ἐξέλεξαν αὐτοὺς ἐπίτηδες ἵνα μὴ, ἀνακαλυπτομένης τυχὸν τῆς συνωμοσίας κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, προστρέξουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἱ τοσοῦτον ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Σουλτάνον, πρὸς βοήθειάν του. Κατελθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν αὐλὴν εὗρον τηλεβόλα τινὰ τῶν ὁποίων οἱ τροχοὶ ἦσαν κεκαλυμμένοι διὰ χονδροῦ μαλίνου ὑφάσματος πρὸς κατάπνιξιν τοῦ θορύβου τῆς τροχηλασίας καὶ μετὰ γενομένην πρὸς αὐτοὺς σύστασιν, ὅπως βαδίσουν ἡσυχῶς, ὠδηγήθησαν χωρὶς νὰ γνωρίζουν διατὶ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, τοῦ ὁποίου αἱ πύλαι διαρρηχθεῖσαι σιγμᾶς τινᾶς πρότερον ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, ἦσαν ὀρθάνοικτοι. Ἐκεῖ τοὺς παρέταξαν ἐν πολεμικῇ τάξει ὑπ' αὐτὰ τὰ παράθυρα τοῦ Παδισάχ.

Ἐνώ λοιπόν ἐκ τῆς ξηραῆς ὁ Ἀζίζ ἦτο περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν νεαρῶν στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὀδηγήσει ὁ Χουσεῖν Ἀβνῆ, ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ Καϊζερλῦ Ἀχμέτ πασσᾶς, ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, εἶχε παρατάξει ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων τὰ θωρηκτὰ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἐμέμφοντο τὸν Σουλτάνον καὶ τὰ τηλεβόλα των διηυθύνοντο κατὰ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐνδιατημάτων.

Οὕτω δὲ ὅταν κατὰ τὴν δεδομένην στιγμὴν, ὁ πασσᾶς ἀπροειδοποίητος εἰσῆλθεν εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Σουλτάνου διὰ νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ λαὸς δὲν τὸν ἀνεγνώριζε πλέον ὡς ἡγεμόνα καὶ ὅτι μία μόνον τοῦ ἀπέμεινε διέξοδος νὰ παραιτηθῆ, ὁ Ἀζίζ ὠργισμένος ἐκραύγασεν:

— Ἐξω. κακοῦργε! Ἐδῶ οἱ πιστοὶ μου στρατιῶται! Ἄλλ' εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπικλήσεως ταύτης ὁ συνωμότης τοῦ ἔδειξε τὰ δύο παράθυρα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν ἔβλεπε πρὸς τὸ πᾶρον καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὸν βόσπορον καὶ τοῦ εἶπεν:

— Ἴδὸν οἱ πιστοὶ Σου στρατιῶται! Περισσότερον καὶ τοῦ λαοῦ Σου αὐτοὶ δὲν σὲ θέλουν!

Ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν θωρηκτικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν νεαρῶν στρατιωτῶν τοῦ Χαρμπιὲ ἐξ ἄλλου ὁ ἀτυχῆς Ἀβδουλ Ἀζίζ δὲν ἠδυνήθη νὰ σαγκρατήσῃ τὰ δάκρυά του καὶ διὰ φωνῆς κιακοπτομένη ὑπὸ λιγμῶν προσέθηκεν:

— ὦ! τοὺς ἀχαρίστους!.. Καὶ ὅμως τοὺς ἀγαποῦσα σὰν παιδιὰ μου!

Πάραντα ὁ νεαρὸς λοχαγὸς Ἐμιρ βέης — εἰς ἐκ

τῶν φίλων μου φέρων σήμερον τὸν βαθμὸν τοῦ συναγματάρχου καὶ προσκεκολλημένος εἰς στρατιωτικὸν σῶμα ἐκ τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων τῆς πρωτευούσης—ὅστις χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἐπίσης τὸ διατὶ εἶχε διαταχθῆ νὰ παραμείνῃ ὡς φρουρὸς πρὸ τῆς θύρας τοῦ Σουλτάνου, ἔλαβε παρὰ τοῦ συνωμοτοῦ τὴν διαταγὴν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον εἰς αἰτομά τινα, τὰ ὁποῖα συνέλαβον αὐτὸν καὶ τὸν παρέδωσαν εἰς δύο ἐκ τῶν ρωμαλεωτέρων του παλαιστῶν. Ἐτη τινὰ βραδύτερον συνήντησα τὸν εἰερον τούτων εἰς πόλιν τινὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου εἶχεν ἐξορισθῆ καὶ μὲ ἐβεβαίωσεν, ὅτι μόνος οὐδέποτε ἤθελε κατορθώσει νὰ καταβάλλῃ τὸν γενναῖον Ἀβδουὺλ Ἀζίζ.

Σήμερον ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι ἡ πρώτη διάδοσις, ἣν ἐκκυκλοφόρησε περὶ τοῦ τραγικοῦ τέλους τοῦ Ἀζίζ καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν μόνος δῆθεν ἤνοιξε τὰς φλέβας τῶν δύο τῶν βραχιόνων ἦτο μῦθος ἀδεξίως πλασθεὶς ὑπὸ τοῦ Χαμίτ καὶ πολὺ πρὸ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα συνέβησαν ἔτη τινὰ βραδύτερον καὶ ἐφ' ὧν θὰ ἐπανέλθω, ὁ λαὸς ἐγνώριζε καλῶς, ὅτι ὑπακούοντες εἰς τὰς διαταγὰς τῶν συνωμοστῶν οἱ δύο μπεχλιβάνιδες εἶχον δολοφονήσει τὸν Ἀζίζ.

B'.

Ὁ δεσμώτης τοῦ Τσίραγιάν.— Νέος Κάιν.

Ἐνῶ ἡ πρὸς ἐκθρόνησιν τοῦ Ἀζίζ συνωμοσία εἶχεν ἐξυφανθῆ καὶ ὁ Χαμίτ ἔβαφε τὰ χέρια του εἰς τὸ αἷμα τοῦ θείου του, ἐκεῖνος πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου οἱ συνωμοταὶ ἰσχυρίζοντο ὅτι εἰργάζοντο, ὁ Μουράτ, ὁ ἐπί-

δοξος διάδοχος τοῦ θρόνου, ἡγγόει ἐτελῶς τὰ συμβαί-
νοντα.

Οὕτω δὲ εὐθύς μετὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὸν φόρον
τοῦ Ἀζίζ ἀπεσταλμένοι τινὲς τῶν συνωμοτῶν μετέβη-
σαν εἰς τὰ ἐνδιαιτήματα τοῦ διαδόχου, τὸν ἀπήγαγον
σχεδὸν διὰ τῆς βίας, τὸν ἐπεβίβασαν εἰς ἓνα καΐκι καὶ
τὸν μετέφερον εἰς τὴν πρωτεύουσαν. ὅπου τὸν ὠδή-
γησαν εἰς ἓνα τῶν τιμητικῶν παραπηγμάτων τῶν ἰδρυ-
μένων παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Σερασκεράτου.

Ὁ μὴ ζήσας ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἰδίᾳ ὁ ἀγνοῶν τὸν
τρόπον καθ' ὃν ἐκτυλίσσονται καθημερινῶς αἱ ραδι-
ουργίαι εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Σουλτάνου δὲν δύναται
ν' ἀντιληφθῆ ἔστω καὶ καθ' ἐλάχιστον τὰς βασάνους
τὰς ὁποίας ἀπὸ τῆς νεότητός του μέχρι τῆς σιγμῆς
ταύτης ὑφίσταται ὁ ἀτυχής Μουράτ, ὁ λαμπρὸς οὐτιος
πρίγκηψ, ὅστις ἔσχε τὸ ἀδίκημα νὰ γεννηθῆ ἐν Τουρ-
κίᾳ, νὰ ὑποδειχθῆ παρὰ τοῦ πεπρωμένου ὡς διάδοχος
τοῦ θρόνου καὶ τέλος νὰ διατελέσῃ ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὁ
Μονάρχης τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Πράγματι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Ἀβδούλ
Ἀζίζ διέκρινεν ὅτι ἡ συμπάθεια, τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς
ἐδείκνυε πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του καὶ διάδοχον, ἠῤῥααν
ἐπαισθητῶς, ἤρχισε νὰ τὸν ἐπιβλέπῃ. Ὁ Μουράτ ὅστις
ἠρόσκετο νὰ συναστρέφεται τὸν κόσμον διὰ νὰ συ-
ναντιᾷ τοὺς φίλους του, τοὺς ὁποίους κατὰ προτίμησιν
ἐξέλεγε μεταξὺ τῶν χριϊανῶν, ὑπέφερε φρικωδῶς ἐκ
τῆς ἐπιτηρήσεως, τὴν ὁποίαν ὁ θεῖός του ἐξήσκει ἐπ'
αὐτοῦ.

Ἔνεκα τῆς αἰεὶ ἀξαναούσης ἀνησυχίας του διὰ τὴν πρὸς τὸν Μουράτ συμπάθειαν τοῦ λαοῦ ὁ Ἄβδουλ Ἄζιζ ἐν ἔτει 1867 ἀποφασίσας νὰ δεχθῆ τὴν πρόσκλησιν Ναπολέοντος τοῦ Γ. καὶ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων ἐνόμισε φρόνιμον νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸν ἀνεπιόν του ἐν τῇ ὀθωμανικῇ πρωτευούσῃ. Ἄλλ' ἐπαθυμῶν ἐν ταῦτῳ νὰ ἀποκρύβῃ ἐκ τοῦ λαοῦ τὸ ἀληθὲς αἴτιον, ὅπερ τὸν ἠνάγκαζε νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἐπίδοξον διάδοχον ἐπροτίμησε νὰ συμπαραλάβῃ καὶ τὸν δεύτερον ἀνεπιόν του, τὸν ὁποῖον ἀνυποκρίτως ἀπεισιδέγειτο ἀρεσκόμενος ν' ἀποκαλῆ αὐτὸν Πίντι Χαμίτ (ἐλεεινὸν Χαμίτ). Ἔσπευσε δὲ τότε ν' ἀναγγελλῆ δι' ἀπήρχετο εἰς Εὐρώπην σννσδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο ἀνεπιῶν του.

Ὁ Μουράτ εὐτυχῆς ὁσάκις εὐρίσκετο ἐν μέσῳ τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον ἐπεριποιεῖτο, ἐθέλγειτο ἐκ τῆς παρουσιασθείσης εὐκαιρίας, ὅπως ἐπισκεφθῆ τὰς ἀδελὰς τῶν ἠγεμόνων τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυναμειῶν, ἀλλ' ὁ ἀτυχῆς πρίγκηψ ὑπελόγιζε χωρὶς τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης καὶ οὐδόλως ὑπέπτευεν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ ἤθελε καταστῆ ὁ πρῶτος κρῖκος τῆς ἀλύσσον τῶν μελλόντων ἀτυχημάτων.

Τὰ πάντα ἐχώρησαν καλῶς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ταξειδίου. Ἀλλὰ μόλις ἔφθασαν εἰς Παρισίους τὴν ἐσπέραν τοῦ γεύματος τὸ ὁποῖον παρετέθη εἰς τὸ Κεραμεικὸν πρὸς τιμὴν τοῦ Σουλτάνου, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσῃ τῆς Αὐτοκρατορίας Εὐγενείας πρὸς τὸν Φουάτ πασοᾶν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅστις ἐπὶ τῇ περιστάσει ἐξεπλήρου χρέη διερμηρέως μεταξὺ τῶν ἠγε-

μονικῶν προσώπων, ἐὰν οἱ πρίγκηπες ἐγνώριζον τὴν γαλλικὴν, ἐνῶ ὁ πασοῦς διηρμήνευε τοὺς λόγους τῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὁ Μουράτ χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν συναίνεσιν τοῦ θείου του καὶ παρὰ τὴν σιωπὴν τοῦ Χαμίτ τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἀμαθείας του, ἀπήντησε πάραυτα :

— Μάλιστα, Μεγαλειοτάτη, ἔχω τὸ προτέρημα νὰ ὀμιλῶ τὴν γαλλικὴν.

Ἡ εὐτολμία αὕτη ἀπήλπισε τὸν Ἀζίζ, ὅστις ἔβλεπε τὸν ἀδελφόν του ἐγείροντα τὴν προσοχὴν οὐ μόνον τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν Εὐρωπαίων ἡγεμόνων. Οὕτω δὲ ἦναρπεν ἐν ἑαυτῷ ὄλον τὸ πῦρ τῆς ζηλουπίας. Μετὰ τὸ γεῦμα ἔλαβε χώραν τρομερὰ σκηνὴ καθ' ἣν τὸν διέταξε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐνῶ αὐτὸς ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Δουδῖνον καὶ τὸ Βερολῖνον. Δὲν ἐσυγχώρησε τὴν διαγωγὴν τοῦ πρίγκηπος καὶ ἐπελήφθη τῆς εὐκαιρίας ταύτης διὰ νὰ κλείσῃ τὸν Μουράτ εἰς περίπτερον τοποθετημένον ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου.

Ἀδύνατον εἶνε νὰ περιγραφῇ ἡ ὀδυνηρὰ ζωὴ τὴν ὁποίαν ὁ νεαρὸς οὗτος πρίγκηψ διήγαγεν ἐν τῇ ἐρημίᾳ του.

Περικυκλούμενος ἀπὸ κατασκόπους, μὴ δυνάμενος νὰ ἐπανίδῃ τοὺς φίλους του καὶ κατεχόμενος ἀπαύστως ὑπὸ τοῦ φόβου περὶ ἐπιβουλῆς τῆς ζωῆς του, τὸν ὁποῖον τοῦ ἐνέπνεεν ἡ διαρκῶς αὐξάνουσα ὀργὴ τοῦ θείου του, ἔζησεν οὕτω μέχρι τῆς νυκτὸς καθ' ἣν διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα περὶ τῶν ὁποίων ὀμιλήσαμεν ἀνωτέρω.

Οἱ ἐπαναστάται, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εὐρίσκειο ὁ Χαμίτ, ὅστις ζωηρότερον τοῦ θείου του ἐπεθύμει τὴν καταστροφὴν τοῦ πρεσβυτέρου του ἀδελφοῦ, ὅπως ταχύτερον ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου — μετεχειρίσθησαν ἐντελῶς ἀδέξιον τρόπον μαιαγωγῆς τοῦ Μουράτ εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Διωροκῶντιος τοῦ δρόμου ἰκκειεύει ὁ πρίγκηψ τοὺς συνωμότητας νὰ τοῦ εἰποῦν ποῦ τὸν ἔφερον καὶ θρηνηῶν προσέετε :

— Εἶδε τοῦλάχιστον νὰ μὴ μὲ φονεύσῃ!

Ὁ τρόμος μὴ τυχόν γείνη θῦμα τῆς ἀγριότητος τοῦ θείου του, οὔτινος ἠγγήει τὴν ἐκθρόνησιν καὶ ἡ ἔκπληξις ἐπὶ τῇ εἰς αὐτὸν προσφορᾷ τοῦ στέμματος, τὴν ὁποίαν ἤκιστα ἐπερίμενε, συνεκίνησαν αὐτὸν σφοδρότατα. Ἡ ἀπότομος αὐτῆ μετάβασις ἐκ τῆς εἰρκτικῆς εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἐκ τοῦ τρόμου εἰς τὸν θρόνον, ἐπέδρασεν ὀλεθρίως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ δυστυχοῦς πρίγκηπος, ὅστις ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀνόδου του ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐνέπνευσεν ἀνησυχίας τινὰς εἰς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ὁ Μουράτ δὲν ἤθελε βραδύνει ν' ἀνακτήσῃ τὴν ὑγείαν του ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν ταύτην ὑπελόγιζε χωρὶς τὰς ἀχαρηκτοίσιους ραδιοουργίας τοῦ ἐπαναστάτου Χαμίτ, οὔτινος τὸ ἔργον δὲν εἶχεν ἀκόμη λήξει καὶ ὅστις δὲν ὀπισθοχώρει πρὸ σὺνδεμιᾶς ἀτιμίας προκειμένου νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν του.

Πράγματι δὲ ἐπὶ ὁ μέλλον ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν ἐσύρειο ἐξευτελιστικῶς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Μιδάτ, ἰκετεύων αὐτὸν νὰ τοῦ ἐκχωρήσῃ τὸν θρόνον τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει νὰ ὑποιαχθῇ τυφλῶς εἰς ὅλας

τὰς θελήσεις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ λαοῦ, οἱ ἀπεσταλμένοι του ἐξ ἄλλου ἐξηρέδιζον τὸν φανατισμὸν τῶν σοφιάδων λέγοντες πρὸς αὐτούς :

— Εἶδατε τί ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴν κάμνουν οἱ χριστιανοὶ εἰς τὸν νέον Σουλτάνον, διὰ τὴν παρασκευὴν πηγαίνῃ εἰς Σταμποῦλ διὰ τὸ προσκύνημα ; Ἐἶνε διὰ τὸ νέον ἐλεύθερον πολίτευμα ποῦ τοὺς ἔδωκε ! Τοὺς προσιμᾶ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ Καλίφης τοὺς γκιαούριδες ! Ἔτσι μὲν μέρα θὰ γείνουν αὐτοὶ κύριοι τοῦ τόπου μας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὅλαι αὐταὶ αἱ ραδιουργαίαι δὲν ἐστέρφησαν ὑπὸ εὐτυχοῦς ἀποτελέσματος, ὁ Χαμίτ προσέτρεξε τὴν τελευταίαν ὥραν εἰς ἄλλο στρατήγημα, ὅπερ δὲν ἐβρόδυνε νὰ πραγματοποιήσῃ. Ἐξέπεμψε τοὺς ἀπεσταλμένους του, οἵτινες διέδιδον ἰώρα παρὰ τῷ λαῷ καὶ κατέπεισαν αὐτόν, ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ παραφροσύνης.

Ὁ Μουράτ ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐμπειρικῶν τινῶν ἰατρῶν καὶ μιᾶς εὐρωπαϊκῆς ἰατρικῆς ἐξοχώτητος, τὸν ὁποῖον ὁ Χαμίτ προσεκάλεσε καὶ οὗτινος κανεὶς μέχρι τοῦδε δὲν κατώρθωσε νὰ ἰδῇ τὴν διάγνωσιν. Ὁ ἄρπαξ ἀνήγγειλε τότε ὅτι ἡ ἰατρικὴ γνωμοδότησις ἀπεφαίνεται περὶ ἀνιάτου ἐγκεφαλικοῦ νοσήματος. Ἐδημοσίευσεν δὲ πάραυτα φειτᾶν, τὸν ὁποῖον εἶχε κατορθώσει ν' ἀποσπάσῃ παρὰ τοῦ Σεῖχ. οὐλ-ἰσλάμ καὶ ἐν ᾧ οὗτος διεκήρυσεν, ὅτι τὸ Κοράνιον ἀντιτίθεται εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ θρόνου ὑπὸ ἡγεμόνος, ὅστις δὲν ἦτο κύριος τῶν δυναστηκῶν δυνάμεων καὶ ὅτι μέχρις ἀναρρώσεώς του ἀντιτίθεται προσωρινῶς ἡ ἐξάσκησις τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων εἰς τὸν ἀδελφόν του.

Ἐπὶ τὸ πρόσχημα θεραπείας διὰ τὴν ἀνόπαρκτον νόσον τοῦ Μουράτ, ὁ Χαμίτ μόλις τοῦ ὑπέκλειψε τὸν θρόνον, τὸν ἐπέκλεισεν εἰς τὸ ἀνάκτορον Τσιραγιάν.

Ἐκτοτε τὰ πλοιάρια τὰ ἐξυπηρευοῦντα τὴν συγκοινωνίαν τῶν ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου χωρίων ἠναγκάζοντο νὰ περιπλέουν κατὰ μεγάλην καμπύλην ἅμα ὡς φθάσουν πρὸ τοῦ εἰρημένου ἀνακτόρου ἐκ φόβου μὴ τυχὸν σημεῖα συνεννόησεως ἀνταλλαχθοῦν μετὰ τῶν Μουραϊσιτῶν καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Χαμίτ θεωρουμένου ὡς παράφρονος.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν τίς εἶδεν ἐκ ποῖος κατεχόμενος σκέψεως ὁ Χαμίτ ἀπέστειλε τὸν νεαρόν του υἱὸν τὸν πρίγκηπα Μπουναρεδὶν ἐφένδη, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸν ἀδελφόν του. Τὸ παιδίον γνωρίζον ὅπως δὴποτε τὴν σκληρότητα τοῦ πατρὸς του ἀπέναντι τοῦ θείου του, δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ὁ Μουράτ τοῦ εἶπε τότε. — Ἐλα, μικρούλη μου, μὴ στενοχωρῆσαι, ἔλα νὰ σὲ φιλήσω! Διότι μαζῆ σου δὲν ἔχω τίποτε, μόνον κατὰ τοῦ πατρὸς σου παραπονοῦμαι. Ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ ραδιοργῆ; Ἐναντίον τίνος συνωμοτεῖ ἰώρα ὁ τσεκουροκέφαλος;

Ὁ Μπουναρεδὶν ἐπανερχόμενος εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀφηγήθη τὴν συνέντευξιν, τὴν ὁποίαν ἔσχε μετὰ τοῦ θείου του, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι τὸν συνώδευσαν πρὸ τοῦ τὴν ἀφηγηθῆ πρὸς τὸν πατέρα του καὶ οὕτως ἐγνώσθη τὸ γεγονός. Διὰ παρομοίου ἄλλου τρόπου κοινολογοῦνται τὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα ὁ Χαμίτ καυχᾶται, ὅτι δὲν ἀφίνει νὰ διαδίδωνται καὶ ἅτινα ὁ λαὸς κατορθώνει νὰ μαρθάνῃ.

Γ.

Τὸ Σύνταγμα ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ Ἔθνει.

Χάρις εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς αἰτίμας τοῦ ὁ Χαμίτ κατώρθωσε ν' ἀναρριχηθῇ ἐπὶ τοῦ κλονιζομένου θρόνου τοῦ Ὀσμάν. Ἄλλ' ὁ Μιδάτ οὐδέποτε ἐουγχώρησεν εἰς ἑαυτὸν τὸ σφάλμα, ὅπερ διέπραξεν, ὑποβοηθήσας τὸ γεγονός τοῦτο, σφάλμα κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον μεγαλύτερον, ὅτι ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἀπώλεσε τὴν λαμπροτέραν εὐκαιρίαν τῆς βελτιώσεως τῆς μοιραίας κατωστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἡ αὐτοκρατορία εἶχε βυθισθῆ.

Ἐξήσκει τόσην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ αὐτοὶ οἱ οὐλεμάδες, τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ φοβῆται περισσότερο, εἶχον τόσην ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς πράξεις του, ὥστε θὰ ἠδύνατο εὐχερῶς ὑποβοηθούμενος ὑπὸ τῶν νεοτούρκων, οἱ ὁποῖοι ἀνεπιφυλάκτως τὸν ἐθαύμαζον, ν' ἀνακηρύξῃ τὴν ὀθωμανικὴν Δημοκρατίαν καὶ νὰ γείνη ὁ πρόεδρος αὐτῆς παραγκωνίζων τὸν Ἀβδούλ Χαμίτ.

Ἀδίκως οἱ μὴ γνωρίσαντες καλῶς τὸν Μιδάτ τοῦ ἀποδίδουν ἀξιώσεις ἀληθῶς μυσαρὰς. Ὁ ἐργάτης τοῦ ὀθωμανικοῦ Συντάγματος, οὗτος ἢ φιλοδοξία δὲν ἔφθανε τόσῳ μακρὰν, ἐφρόνει, ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἰδίᾳ ἡ ὑπογραφή τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του θὰ ἐπέφερον ἀσφαλῶς εὐάρεστά τινα ἀποτελέσματα διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον τῆς αὐτοκρατορίας. Πλὴν φεῦ ! ὁποῖα πλάνη καὶ ἰδίᾳ ὁποῖα

ἀπογοήτευσις διὰ τὸν ἀτυχή πολιτευτήν, ὅστις ἐγένετο μετ' ὀλίγον ἔν ἐκ τῶν πρώτων θυμάτων τοῦ ἀγρίου Μονάρχου.

Πράγματι δὲ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ διέρρησε μετὰ τῆς μοιραίας χρονολογίας τῆς 31 Ἀυγούστου 1876, ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ τῆς 23 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἣτις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας θέλει σημειωθῆ ὡς ἡ τῆς παρασιάσεως τῆς οὐκιστῆς κωμωδίας, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν διὰ τοῦ ὠραίου ὀνόματος τοῦ Ὀθωμανικοῦ Συντάγματος, Χαμίτ ὁ αἰμοβόρος ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς ἐξολοθρεύσεως. Ἐφυλάκισε τὸν ἀδελφόν του, ὅστις ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐχαρακτηρίσθη καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἀκόμη ὡς πρῶτον Σουλτάνος Μουράτ, ἐνῶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπηγορεύθη ἐπὶ ποιῆ θανάτου ἢ τουλάχιστον ἐξορίας καὶ αὐτῇ ἢ προφορὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ δυστυχοῦς πρίγκηπος, οὐκιστῆς ἢ συμπαθῆς φουσιογνωμία, ἣτις ἀπολύτως διαφέρει τῆς τοῦ ἀρπαγος, ἔμεινε ἐγκεκαραγμένη εἰς τὴν μνήμην τοῦ λαοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Μιδάτ, ὅστις ὑπέδειξε, ὅτι εἶχεν ἐγκαταστήσει ἐπὶ τοῦ θρόνου νευρόσαστον ἀντιπροσωπεῦον τὴν Ζιλ Οὐλάχ (τὴν σκιὰν τοῦ Θεοῦ) τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ κινή κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, ταχέως παρετήρησεν ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ εἰς τὰς προβλέψεις του. Ὁ Χαμίτ μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῆ τὸν ὑπουργόν του ὑπερθυμίζοντα αὐτῷ ἀπάστως τὰς ὑποχρεώσεις του, εὗρε μέσον, ὅπως ἐξορίσῃ αὐτὸν εἰς Εὐρώπην καὶ διὰ ἑνας βουλευτῆς ἐτόλμησε νὰ ἐπερωτήσῃ τὴν Βουλὴν μὲ ποῖον δικαίωμα ὁ Σουλτάνος ἐξώ-

ριζε τούς ὑπουργούς του, ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπέβαλε σιγήν διὰ τρόπου ἡκιστα κοινοβουλευτικοῦ κραυγᾶσας πρὸς αὐτόν :

— Σκασμὸς βρέ!

Καὶ ἀληθῶς πολὺ εἶχε τολμήσει ἕνας ἀπλοῦς θνητὸς θελήσας νὰ ἐλέγξῃ τὰς ἀποφάσεις ἐνὸς ἀπογόνου τοῦ προφήτου, αὐτῆς τῆς σκιᾶς τοῦ Δημοουργοῦ, τοῦ ἀρχηγοῦ τέλος κυβερνήσεως δῆθεν συνταγματικῆς. Καὶ οὕτως ὁ ἄφρων βουλευτὴς μόλις ἠδυνήθη νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του ἐπιβιβασθεὶς τὴν ἐπαύριον ἀτμοπλοίου ὅπερ τὸν μετέφερεν εἰς Εὐρώπην.

Δ'.

Τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Ἀβδούλ - Χαμίτ.

Τινὲς ἐπίσεινον διὰ τοῦ Χαμίτ ἐξασφαλίσαντος τὸν θρόνον μετὰ τὴν ἐξόντωσιν ὅλων τῶν συνετόχων του, νέα περίοδος καλλιτέρα ἤθελεν ἀνατεῖλει διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν.

Ματαία ἐλπίς! Ὁ ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν διετέλει ἤδη ὑπὸ τὸ κράτος δεινοῦ τρόμου ἀπαράλλακτα ὡς οἱ μεγάλοι ἐγκληματῆαι, οἵτινες κατορθώσαντες νὰ μὴ συλληφθοῦν τὴν σιγμὴν τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματός των, καταλαμβάνονται ὑπὸ φοβερῶν ἀνησυχιῶν. Καὶ ὡς οἱ κακοῦργοι οὗτοι ταρασσονται ὑπὸ τῆς ἰδέας ἐνδεχομένης συλλήψεώς των, ὁ Χαμίτ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ φόβου μὴ τυχὸν καὶ ἄλλοι πράξουν ἐναντίον του τὰ αὐτὰ ὅσα ὁ ἴδιος ἔπραξε κατὰ τῶν προκατόχων του.

Ἐκ τούτου εἶνε προφανές, ὅτι ἄνθρωπος εὐρισκό-
 μενος εἰς τοιαύτην ἀξιοθρήνητον κατὰστασιν ὡς αὐτὸς
 ἀδυνατεῖ ν' ἀφιερῶσιν τὴν διάνοιάν του εἰς τὴν διεύ-
 θυνσιν τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους. Ἐν τούτοις παρὰ
 τὴν ἀθλίαν αὐτὴν ζωὴν ἀσθενῆς καὶ νευροπαθῆς ὁ
 Χαμίτ ἠθέλησε ν' ἀσχοληθῆ μετ' τὴν ἀναδιοργάνωσιν
 τοῦ Κράτους του. Ἐλαβεν ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι μόνον
 ἀπὸ διάνοιαν ἀνισόρροπον ἠδύνατο νὰ κωφεροηθοῦν
 καὶ ὅσα αὐτὸς ἀρέσκειται ν' ἀποκαλῆ σήμερον μεταρ-
 ρυθμίσεις, εὐλόγως ἢ Εὐρώπη τὰ χαρακτηρίζει ὡς
 φαινόμενα ἐσχάτης βαρβαρότητος.

Θὰ ἦτιον ἀνυπόφορον ν' ἀπαριθμίσω τὰς ἀποφάσεις
 ταύτας μίαν πρὸς μίαν. Θὰ περιορισθῶ λοιπὸν ν' ἀ-
 ναφέρω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

Ἐν ἐκ τῶν πρώτων ἔργων τοῦ Χαμίτ ἦτο νὰ λάβῃ
 πρόνοιαν περὶ τῶν νεαρῶν μαθητῶν τῆς Στρατιωτικῆς
 Σχολῆς αὐτῶν τούτων τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοποίησε
 κατὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀζίζ. Πάραυτα ἐξωρίσθη-
 σαν ὅλοι ἐκ τῆς πρωτεύουσας. Τοποθετηθέντες κατὰ
 προίμῃσιν εἰς τὰ μᾶλλον ἀπομακρυσμένα τῆς πρω-
 τεύουσας συντάγματα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπανέλθουν
 ἔκτοτε εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας των ἢ νὰ τώ-
 χωσι παραμικρᾶς ἀδείας.

Σήμερον οἱ νέοι μαθηταὶ τῆς Στρατιωτικῆς ταύτης
 Σχολῆς διατελοῦν ὑπὸ τὴν αὐστηροτέραν ἐπιτήρησιν,
 τοῦ θ' ὅπερ τοὺς ἐξοργίζει. Ἄλλ' ἢ δυσσαρέσκεια αὕτη
 τιμωρεῖται διὰ τοῦ ἀτιμωτέρου καὶ σκληροτέρου τρόπου
 ὁσάκις ἀνακαλύπτεται. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνακα-
 λυφθέντων εἰς χεῖρας τῶν μελλόντων τούτων ἀξιομα-

τικῶν φύλλων τινων εὐρωπαϊκῆς ἐφημερίδος, τῆς ὁποίας ἡ εἴσοδος εἶνε ἀπηγορευμένη ἐν Τουρκία, δώδεκα ἐξ αὐτῶν συνελήφθησαν πάραυτα. Ὁδηγηθέντες εἰς τὸ Γιλδίξ οἱ πέντε ἐφορευθῆσαν καὶ οἱ ἄλλοι ἐξωρίσθησαν, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτό. Διότι εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν πρὶν ἢ φθάσουν εἰς τὴν ἄγνωστον διεύθυνσιν.

Οὐδεὶς τῶν μαθητῶν τούτων δύναται ἐπὶ ποιῆθαι θανάτου ἢ ἐξορίας νὰ προβάλη κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ Παδιοδῆχ ὅταν σῦτος μεταβαίῃ τὴν Παρασκευὴν ἵνα προσευχηθῆ εἰς τὸ τζαμίον τοῦ Χαμιδιέ, τὸ ὁποῖον μόλις ἀπέχει περὶ τὰ 80 μέτρα τῆς πύλης τῶν ἀνακτόρων του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τρεῖς τοῦ ἔτους τολμᾷ νὰ ξεπροβάλη ὀλίγον μακρότερα πορευόμενος ἀπαξ μὲν εἰς τὸ τζαμίον τοῦ Ἀχμέτ καὶ δις εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμᾶ Μπαξέ, κείμενα εἰς ἀπόστασιν δέκα λεπτῶν ἀπὸ τοῦ Γιλδίξ. Εἶνε τῆ ἀληθείᾳ διασκεδαστικὸν τὸ παρίστασθαι κατὰ τὸ προσκύνημα τοῦ Σουλτάνου καὶ τὸ βλέπειν τὴν εἰκόνα τῶν ὁδῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ διέλθῃ. Εἶνε πλημμυρισμένα ἀπὸ σιραιώτας, οἱ ὁποῖοι σχηματίζουν διπλοῦν στοιχόν καὶ ἀπὸ ἱππεῖς, οἵτινες περικλείουν ὅλας τὰς ἐξόδους ἢ ἀκριβέστερον ἀποτελοῦν τοῖχον μὲ τὰς λόγχας των καὶ τὰς σπάδας. Περιβαλλομένη ἀπὸ τὸ κινητὸν τοῦτο περιτείχισμα, περιτριγυρισμένη ἀπὸ σιραιηγούς καὶ ὑπασπιστάς ἢ ἄμαξα τοῦ Χαμίτ ἐλαύνει μετὰ ἱλιγγιώδους ταχύτητος.

Ἔρχονται εἰς αἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ ναυτικοῦ. Διὰ νὰ εἶναι ἥσυχος ὁ Χαμίτ συνεδέθη στενώτατα μὲ Ὑ-

πουργὸν τὸν ὁποῖον περιέβαλε διὰ πάσης ἐμπιστοσύνης. Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χασσάν πασσά τοῦ μεγαλητέρου κλέπτου, ὅστις ποτὲ ἐγεννήθη ἐν Τουρκίᾳ. Ὁ Χαμίτ δὲν ἐβράδυνε ν' ἀνακαλύψῃ δι' αἱ κλοπαὶ τοῦ ὑπουργοῦ του ἐπεβάρυνον τὸν προϋπολογισμόν—ἐὰν ὑπῆρξέ ποτε προϋπολογισμὸς—ἀλλ' ἔμεινεν ἐντελῶς ἀδιάφορος. Διότι ὁ σκοπὸς του δὲν ἦτο νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακὸν δι' ὃ κατηγόρει τὸν θεῖόν του Ἀζίζ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συνεργασίαν τοῦ Ὑπουργοῦ του, τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ναυαρχείου καὶ ἐν γένει ὅλον τοῦ ναυικοῦ.

Ὁ Χαμίτ ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας ταύτης καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Μιδάτ ὅπως διαλύσῃ παράντα τὴν Βουλὴν προφασισθεὶς, ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἦτο ἀκόμη ὄριμος διὰ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Πάντοτε ὁμοῦς ἐταράσσετο ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ Μιδάτ εἶχεν εἰς χεῖράς του τὸ πειστήριον δι' οὗ ὑποχρεοῦτο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Οὕτω δὲ κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ὑπουργοῦ του εἰς Τουρκίαν.

Τὴν στιγμήν ὅπου τὸ θῦμα περιέπεσεν εἰς τοὺς δυνυχάς του ὁ Χαμίτ ἐφαντάσθη νέαν κωμωδίαν. Ἐπρόκειο τὴν φορὰν αὐτὴν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν ἀγαπητὸν του θεῖόν, ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς συνωμοτήσαντας κατ' αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶχαν βράψῃ τὰ χέρια των μέσα εἰς τὸ αἷμά του. Οὕτω δὲ δικαστήριον συνεκροτήθη ἐκ τοῦ προχείρου μέσα εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὄφειλον νὰ παρουσιασθοῦν ὅλοι οἱ λα-

βόντες μέρος εις τὴν τραγωδίαν τοῦ Δολμᾶ Μπαξέ.

Ἦλπισαν πολλοί, οὐ θὰ ἔβλεπον εἰσαγομένους εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ὄλους τοὺς ἐνόχους. Ἄλλ' ὁ Χαμίτ, ὅστις ἦτιον ὁ πραγματικὸς δολοφόνος, ἔλησμόνησε νὰ παρουσιάσῃ τὴν Αὐτοῦ σεβαστὴν προσωπικότητα καὶ περιορίσθῃ νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τῶν κατηγορουμένων τῶν Μιδάτ καὶ τινος ἄλλου. Καὶ ὡς ἄκρον ἄκρον ἀδικίας ὡς δικαστὴς διώρισεν ὄλους τοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς ὁποίους ὁ Μιδάτ εἶχεν ἀποπέμψει τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους ὅταν εὕρισκόμενοι ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ἐνόμιζον οὐ ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσουν ἀτιμωρητὴ τὸ σύστημα τῶν κλοπῶν καὶ τῶν καταχρήσεων μὲ τὸ ὅποιον ἦσαν συνειθισμένοι. Ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν κατεδέχθη κἄν νὰ προσφέρῃ λέξιν πρὸς ὑπεράσπισίν του, καὶ οἱ δικασταὶ του ἔσπευσαν νὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. Ἐν τούτοις ὁ Χαμίτ φοβούμενος νὰ δυσαρεστήσῃ τοὺς οὐλεμάδες, ἐμετρίασε τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου εἰς ἔξορίαν. Τὸν ἐξάπέστειλεν εἰς Ταϊφ τῆς Ἀραβίας. Χρόνον τινὰ βραδύτερον ἐπίσημον κοινοποιηθὲν ἀνήγγειλε τὸν θάνατόν του. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι συνετεία διαταγῆς σταλείσης ἀπὸ τὸ Γιλδίξ Κιδσκ ὁ δυστυχὴς ὑπουργὸς ἐδολοφονήθη.

Ἡ δολοφονία τοῦ Μιδάτ μοῦ ἐνθουμίζει τὸν Ἰτζέτ πασοᾶν, ὅστις τελευταῖον ἔπεσεν ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τοῦ σεβαστοῦ τοῦ Κυριάρχου ἕνεκα σχεδίου μεταρρυθμίσεων, τὸ ὅποιον εἶχε τὴν ἀφέλειαν νὰ ἐκπονήσῃ. Δικασθεὶς ὑπὸ τοῦ Σραιοδικείου καθηρέθη καὶ ἀπεστάλη ἐπίσης εἰς Ἀραβίαν. Δυστυχισμένε Ἰτζέτ, πόσον σὲ λυποῦμαι! Ἀλλὰ καὶ δόση ἢ Ἀφροσύνη σου! Τό-

σον καιρὸν δὲν ἤμποροῦσες γὰ γνωρίσης τὸν Χαμίτ, τὸν ὁποῖον διὰ τοῦ σώματός σου προήσπιζες ὅταν τὸν συνώδευες εἰς τὸ Σελαμλίκ;

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ Μιδάτ, ὅστις μὲ τὴν σειρὰν του καὶ αὐτὸς ἐπῆγε γὰ συναντήσῃ τὸν Χουσεῖν Ἀβνῆ καὶ τὸν Καῖζερλῦ Ἀχμέτ πασοῦν τοὺς παλαιοὺς συντρόφους τῶν συνωμοσιῶν τοῦ Χαμίτ, οἵτινες κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀναρρήσεώς του εἰς τὸν θρόνον εἶχον δολοφονηθῆ ὑπὸ τοῦ Κιρκασίου Χασάν, τοῦ δῆθεν συγγενοῦς τοῦ Ἀβδοῦλ Ἀζίζ, ὅστις ἀνέλαβε γὰ ἐκδικήσῃ τὸν δολοφονηθέντα Σουλτάνον. Τοῦ Μιδάτ δυνηθέντος ν' ἀποφύγῃ τὴν μάχαιραν τοῦ Κιρκασίου, ὁ Χαμίτ ἐξοργισθεὶς ἀπεκεφάλισε τοῦτον ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Βαγιαζίτ.

Ὁ Χασάν διετάχθη ν' ἀποσύρῃ πάραυτα τὰ θωρηκτὰ ἐκ τοῦ Βοσπόρου καὶ γὰ τ' ἀράξῃ εἰς τὸν Κεράτιον Κόλπον. Ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του εἰς τὸν θρόνον, οὐδὲν ἐκ τῶν θηρηκτῶν τούτων ἐκινήθη τῆς θέσεώς του. Ὡστε σήμερον πᾶσα ἐπισκευὴ καθίσταται ἀδύνατος. Τὰ μῆδια καὶ ἄλλα διάφορα ὄστρακα ἐξέλεξαν τὰς καρύνας των ὡς κατοικίαν. Τὰ ἐπόμενα γεγονότα θὰ πείσουν τοὺς ἀναγνώστας περὶ τῶν ἀνωτέρω.

Δαμβάνων ὑπὸ σπουδαίαν ἔποιριν ὁ Χαμίτ τὰς εὐλεῖς κοτελακείας τὰς ὁποίας τοῦ ἀπενθύνουν ὁ ὑπουργὸς του καὶ οἱ ἄλλοι ἀυλοκόλακες φαντάζεται, ὅτι κέκιηται ἰσχυρῶς καὶ καλῶς διωργανωμένον στόλον. Οὕτω δὲ προβαίνει κάποτε εἰς μερικὰ κόλπα τῶν ὁποίων ἢ ἐκτέλεις στοιχίζει πολὺ εἰς τὸ Κράτος του.

Ἀγὶ γὰ σκεφθῆ, ὅτι μόνον μέσον, ὅπερ τοῦ ὑπολεί-

πειται διὰ τὴν βελτιώσῃ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν τὰ σφάλματά του ἐβύθησαν τὸ κράτος τῶν Ὁσμανλιδῶν καὶ τὴν συγκρατήσῃ αὐτὸ ἐπὶ τινὰ ἀκόμῃ χρόνον ἐν Εὐρώπῃ, εἶπε τὸ μιμηθῆναι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, ὅστις ἀνεγνώρισε τὸ σύμβολον τοῦ Σταυροῦ καὶ προσῆλθε μετ' ὄλου τοῦ λαοῦ του εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ὁ Χαμίτ ἠθέλησε τοῦναντίον τὴν ἐξασκήσῃ προσηλυτισμὸν ὑπὲρ τῆς θρησκείας τοῦ Μωάμεθ καὶ πρὸς τοῦτο πρὸ πενταετίας διενεοήθη τὴν προσηλυτίσῃ εἰς τὸν ἰσλαμισμόν τοὺς Ἰάπωνας. Διὰ τὴν ἐπιτύχῃ δὲ τὸν σκοπὸν του καὶ τὴν θέλησῃ ἕως τοὺς Ἰάπωνας φέρων εἰς αὐτοὺς τὴν ἡμισέληνον ἐξέλεξε τὸ Ἐρτογορούλ, ἕνα ἀπὸ τὰ πολεμικά του σαπιοκάραβα καὶ ἐξέπεμψαν αὐτὸ μετ' ἐντολὴν τὴν φθάσῃ εἰς τὰς θαλάσσας τῆς ἄκρας ἀνατολῆς.

Παρὰ τὰς μᾶλλον ἐπιμόνους ἀντιδράσεις πολλῶν ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, οἵτινες ἐγνώριζον τὴν ἐλευθερὴν κατάστασιν τοῦ πλοίου, ἐπέμεινε οὐ μόνον ὅπως ὁ πλοῦς ἐκτελεσθῆ, καὶ χειρότερον ἀκόμῃ ἐπεβίασεν ἐν αὐτῷ ὄλους τοὺς νεαροὺς μαθητὰς ὅσοι τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἶχον ἐξέλθει ἐκ τῆς ναυτικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης. Θεωρῶ περιττὸν τὴν ἐπανέλθω ἐπὶ τοῦ λυπηροῦ ἐκείνου ταξιδίου καὶ τὴν σᾶς ἀφηγηθῶ τὸ παρ' ὄλον τῶν ἐφημερίδων τοῦ κόσμου ἀναγραφέν νανάγιον, ὅπερ ἐστοίχισε τὴν ζωὴν πεντακοσίων ὑπάρξεων. Θὰ περιορισθῶ μόνον τὴν σᾶς εἶπω, ὅτι παρὰ τὴν ἀδεξιότητα τοῦ κυβερνήτου, τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ σκάφους, παρ' ὄλην τὴν βραδύτητα περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀναγκαιοῦτος διὰ τὸ πλήρωμα χρημάτων κατὰ

τάς διαφόρους προσεγγίσεις πρὸς προμήθειαν γαιανθράκων, τὸ εκπαιδευτικὸν τοῦτο πλοῖον—ὡς τὸ ὠνόμασεν ὁ Σουλτάνος διὰ τὰ ἀποκρύψῃ τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς—κατώρθωσε τέλος μετὰ τόσας περιπειτείας τὰ φθάσῃ ὅπως-ὅπως εἰς Ἰαπωνίαν.

Τὰ ἀποσταλένια ὑπὸ τοῦ Χαμίτ δῶρα ἐδόθησαν εἰς τὸν Μικάδον. Οἱ δὲ ἀγαθοὶ Ἰάπωνες ἀνταποδίδοντες τὸ φιλοφρόνημα ἐγέμισαν καὶ αὐτοὶ μετὰ δῶρα τὸ ὀθωμανικὸν πλοῖον. Ἀλλὰ δύο ἡμέρας μετὰ τὸν ἀπόπλου κῆμα ὀλίγον μεγαλείτερον τοῦ συνήθους τὸ συνέτριψε καταπνίξαν δῶρα, σκάφος καὶ πλήρωμα. Δέκα μόνον δόκιμοι ἐσώθησαν ὑπὸ τῶν Ἰαπώνων, οἷτινες ἔσχον τὴν ὑπερτίτην φιλοφροσύνην τὰ μᾶς τοὺς φέρουν δι' ἰδίον πλοῖον εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὸ δευτερον σπουδαῖον γεγονός εἰς τὰ χρονικά τοῦ τουρκικοῦ ναυτικοῦ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Χαμίτ ὑπῆρξε τὸ τοῦ προσκόπου Φοβάτ, ὅστις ἐξελέγη ὅπως παραπῆ εἰς τὰς ἐορτὰς τοῦ Κίελ. Ἐγέλασα πολὺ ὅταν ὁ μακαρίτης Σουραγιᾶ πασσᾶς, ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Σουλτάνου μοῦ ἀφηγήθη τὴν ὁργάνην, ὑπὸ τῆς ὁποίας κατελήφθη ὁ κύριός του ἐναντίον τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ὅταν ἔλαβε τὴν πρόσκλησιν τοῦ γερμανοῦ Μονάρχου. Ὁ Χαμίτ ἔχων προσφάτους τὰς ἀναμνήσεις τοῦ Ἐρτογροῦλ εἶπεν εἰς τὸν Σουραγιᾶν.

— Δὲν μπορῶ τὰ καταλάβω τί ἔχει ὁ νεαρὸς αὐτὸς αὐτοκράτωρ καὶ δὲν κἀνδεται οὔτε μίαν στιγμήν ἡνωχός. Αἰωνίως ταξιδεύει, βγάξει λόγους κάμνει δηλαδὴ ὅ,τι δὲν ἀρέσει εἰς ἐμὲ καθόλου καὶ εἶνε ἀντίθειον πρὸς τὸ σύστημα μετὰ τὸ ὁποῖον ἐγὼ κυβερνῶ. Καὶ τώρα μὴ

ἔχων τι ἄλλο νὰ κάμνη θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὰ ἐγκαίνια μιᾶς διώρυγος καὶ μὲ σκοιίζει: μὲ προσκλήσεις του διὰ νὰ στείλω ἀντιπροσωπεῖάν μου.

Ἐπιθυμῶν ὁμως νὰ μὴ δυσαρεσθήσῃ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐνασμενίζεσαι ν' ἀποκαλῆ σύμμαχόν του ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸ Φοῦάτι. Ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἔφθασε κυριολεκτικῶς κατόπιν ἐορτῆς, ὅταν τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ ξένα θωρηκτὰ ἐπέστρεφον. Τὸ φράσκο ὁμως τοῦτο δὲν ἀπεδάρρυνε τοὺς ἀφελεῖς μας τούρκους. Ἀνέκρουσαν καὶ αὐτοὶ προῶραν καὶ εὐρέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἠρωμένων στόλων κανχώμενοι μάλιστα διὰ τὸ κισμέτι τοὺς ἐβροήθησε τὴν φορὰν αὐτήν, ὥστε τὸ πλοῖον τῆς σκιᾶς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς νὰ προηγηθῇ ἐνὸς γκιαοῦρ Ἀυτοκράτορος.

Ἀλλὰ τόση εἶε ἡ ἐν τῷ ναυικῷ ἔκλυσις ὥστε ἡμέρα μεσημέρι εἰς Πέρα καὶ Γαλατᾶν οἱ ναῦται διαπράττον ληστείας αὐτόχρημα καὶ κλοπὰς, αἱ δὲ ἐφημερίδες ἀναγγέλλουσαι τὰ γεγονότα ταῦτα εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ γράφουν εἰδήσεις ὡς τὰς ἐξῆς:

«Τὸ ἔγκλημα διεπράχθη ὑπὸ κακούργων, οἵτινες εἶχον μεταμφιεσθῆ εἰς ναύτας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ναυτικοῦ.» Τελευταῖον ὁ Σουλτάνος ἀνταμείβων τὰς κλοπὰς τοῦ ὑπουργοῦ του ἀφοῦ ἔγεινε συντάιρός του τὸν περιέβαλε διὰ τοῦ τίτλου τῆς ἰσοβιότητος καὶ εἶσι ὁ Χασάν πασῶς παραμένει πάντοτε ὁ ἐπὶ τῶν Ναυικῶν ὑπουργὸς τῆς Τουρκίας.

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ληστοῦ.

Ἐφοῦ κατὰ χιλιάδας ἔπνιξε τοὺς σοφιάδες, τοὺς ὁποίους μόνος εἶχεν ὠθήσει εἰς τὴν ἀναρχίαν καὶ ὧν τὰς ἀπελπιστικὰς κραυγὰς μάτην ἐπικαλουμένων τὸν Ἄλᾶχ! ἤκουον οἱ κάτοικοι τῶν νήσεων τοῦ Μαρμαρᾶ, ἄφοῦ διέλυσε τὴν Βουλὴν καὶ ἐξηφάνισεν ἓνα πρὸς ἓνα ὅλους τοὺς καλοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀκόμη ἡ Τουρκία, ὁ Χαμίτ ὅστις ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ θρόνος τῆς δυναστείας του δὲν ἦτο δυνατὸν πλεον νὰ κλονισθῇ, ἀπεφάσισεν, ὅπως ὅλαι αἱ ὑποθέσεις τοῦ Κράτους συζητοῦνται καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἀποφάσεις λαμβάνονται ὑπὸ τὴν προεδρείαν του ἢ μᾶλλον κατὰ τὴν θέλησίν του ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Γιλδίτζ, τὸ ὁποῖον πρῶγματι εἶνε ἡ εἰρκτὴ του.

Μὴ δυνάμενος νὰ καταργήσῃ τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα, ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ ὑπουργοὺς τῆς σχολῆς του, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἦτο δυνατὸν καὶ νὰ γείνη ἀμέσως ἀπὸ μᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην. Καίτοι ἐν Τουρκίᾳ οὐδεὶς ἠθέλει ἐκπλαγῆ ἓνα μπαλωματὴν ἢ ἄλλον μ' κροσέμπορον τῆς ἀγορᾶς ν' ἀναγορευθῇ ἔξοφρα ὑπουργὸς ἢ τοῦλάχιστον ἀντάρχη, ὁ Χαμίτ ἐν τούτοις ἐπροτίμησε μέχρι σήμερον νὰ ἐκλέγῃ τοὺς μεγάλους του βεζύρας μεταξὺ τῶν ἀρχαίων τοιούτων. Χάρις εἰς τὴν καλὴν ταύτην ἀπόφασιν δύο ἄνδρες ἱκανοὶ ἠδυνήθησαν νὰ διαδέχωνται ἀλλήλους εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν κοινῶν. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους

ἐπειδὴ ἀπεποιήθησαν νὰ ἐκτελέσουν τὰς παραλόγους ἀποφάσεις τοῦ Κυρίαρχου των, οὗτος ἀνέλαβε νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ. Ὁ εἰς ἀφ' οὗ ἐγλύτωσε ἀπὸ ἀδεξίαν ἀπόπειραν δηλητηριάσεως ἀπεισάλη ἐν ἡλικίᾳ 72 ἐτῶν εἰς ἐξορίαν. Εἶνε δὲ οὗτος ὁ Κζαμίλ. Ὁ ἕτερος, θῦμα τῶν ἀνακτορικῶν ραδιουργιῶν, ἐπειδὴ εἶχε συμβουλεύσει εἰς τὸν Χαμίτ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἀτίμου κλίκας του διετάχθη νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ αὐτὸ περίπτερον, τὸ ὁποῖον εἶχε χρησιμεύσει ἄλλοτε ὡς φυλακὴ τοῦ Μιδάτ. Διεισώθη δὲ μόνον καταφυγὼν εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν. Εἶνε δὲ οὗτος ὁ Σαῖτ.

Ἡ ἐξορία καὶ ὁ θάνατος ὄλων τῶν δυναμένων νὰ ἐπισκιάσουν τὸν Χαμίτ ἢ τῶν ἀποστειρογόντων νὰ ὑπακούσουν τυφλῶς εἰς τὰς θελήσεις του, ἐσιέρησαν ὀλοτελῶς τὴν Τουρκίαν ὄλων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἦσαν προωρισμένοι ν' ἀναπληρώσουν τοὺς Ρεσίτ, Ἀαλή καὶ Φονάτ. Οὕτω δὲ ὁ ἐκλεγείς πρότινος ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἀφ' οὗ ὁ Κζαμίλ καὶ ὁ Σαῖτ ματαίως ἐζήτησαν νὰ πείσουν τὸν Χαμίτ, ὅτι τὸ κυβερνᾶν ἕνα λαὸν καὶ διευθύνειν τὴν πολιτικὴν ἐνὸς Κράτους δὲν φαίνεται πρᾶγμα τόσον εὐκόλον ὅσον ἡ ξυλουργικὴ αἴφνης—ἢ προσφιλεῖς τοῦ Παδισὰχ ἐπασχόλησις—εἶνε ὁ Ριφάτ πασσᾶς ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς σχολῆς τοῦ Χαμίτ.

Δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ φιλοτεχνήσωμεν μακρὰν βιογραφίαν τῆς προσωπικότητος ταύτης. Προαχθεὶς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ βεζύρου μετὰ τοῦ τίτλου τοῦ πασσᾶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ Χαμίτ ἐπεδόθη ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν εἰς

τὸ ξεπουπούλισμα τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔσχον τὸ αὐτύχημα νὰ τὸν ἔχουν γενικὸν των διοικητήν.

Δύο γεγονότα ἐν τούτοις ἀρκοῦν διὰ νὰ τὸν ἀπεικο-
ρίσουν καλῶς. Ἐν Θεσσαλονίκῃ μὴ δυνάμενος νὰ λη-
στεύσῃ τοὺς ἐμπόρους προῦγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο καὶ
τόσον εὐκόλον τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ὄντων ἑβραίων,
ἠρκέσθη νὰ συννεοηθῇ μὲ ἓνα ἑβραϊκὸν ἐμπορικὸν οἴ-
κον διὰ νὰ κλέψῃ τὸν αὐτοκρατορικὸν θησαυρὸν λαμ-
βάνων τοὺς εἰς τὸ ἐπαρχιακὸν ταμεῖον ἀποστελλομένους
ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν χαβαλέδες. Τὸ
γεγονὸς εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἀναμφισβήτητον καθ' ὅσον
τὰς λεπτομερείας του κατέχω ἀπὸ τὸν γραμματεῖα Ρι-
φαί μπέην, τοῦ ὁποίου ἡ ἐντιμότης ἀπολύτως ἀντιτί-
θεται πρὸς τὴν τοῦ ὁμωνύμου του καὶ τὸν ὁποῖον ὁ
βαλῆς κατώρθωσε νὰ παύσῃ ὡς μὴ στέρεζαγα νὰ τοῦ
διευκολύνῃ τὰς κλοπὰς του. Εὐτυχῶς ὁ Σαῖτ πασσᾶς
μέγας βεζύρης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔσπευσε νὰ
τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον γεγονὸς εἶνε ὅτι εἰς Μοναστήριον ἐρ-
ρίφθη μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς λη-
στείας μὴ ἀνεχόμενος νὰ βλέπῃ ἄλλους οἰκειοποιουμέ-
νους τὰ καθήκοντά του ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς
του. Σπεύσωμεν ὁμῶς νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ προ-
σπάθειά του δὲν ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας διότι κατὰ
τὴν ὥραν ταύτην ὁ τόπος εἶνε πάντοτε γεμάτος ἐκ τῶν
κακοποιῶν τούτων καὶ ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς
ἦτον ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὁ διάσημος λη-
σιῆς Ἀναστάσης συνέλαβε τὸ 1891 τὸ ἐκ Κωνσταντι-
νουπόλεως διὰ Βιέννην τραῖνον. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι λέ-

γουν ὅτι ὁ Ἀνασιάσης αὐτὸς δὲν ἦτον ἄλλος ἢ ὁ Χαλίλ Ριφάτ ὑπὸ δάνειον ὄνομα.

Τέλος πάντων ὅταν ἐγήρασεν ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ὅταν ἀρκετὰ ἐλήστευσε τὰς ἐπαρχίας, ὁ κύριός του τὸν ἐκάλεσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τὰ τοῦ ἐμπιστευθῆ ἡ πρώτον τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ σήμερον τέλος ἐλλείψει ἄλλου ἀνέθηκε τὰ ὑψηλότερα καθήκοντα τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ Ἀγγλικὴ ἐφημερὶς πολὺ καλὰ ἐξωγράφησε πρό των μηνῶν τὸν Τζαβὶδ μπέην, τὸν υἱὸν τοῦ Ριφάτ, ὅστις βαδίζει ἐπὶ τὰ ἔγχρη τοῦ πατρός του. Ἐκατηγόρει αὐτὸν ὡς θέτοτα εἰς δημοπρασίαν τὰς θέσεις τῶν διοικητῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ὅταν ἀκόμη ὁ πατήρ του ἦτον ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν. Ἡ ἐπίθεσις αὕτη τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος αἰτὶ τὰ τὸν βλάβη τοῦ προσέφερε ἐξ ἐναντίας μεγίστας ὑπηρεσίας διότι ὁ Χαμίτ ἔσπευσε τὰ τὸν ὀνομάσῃ πάσαντα σύμβουλον τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ Δζεβδάτ πασῶς καὶ ὁ Χασσάν Φεημῆ πασῶς οἱ μόνοι ἐκ τῶν ὑπουργῶν, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς των ὡς ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης, παρηγκωνίσθησαν. Ὁ πρῶτος ἀποθανὼν πρό τίνος εἶχε τεθῆ εἰς ἀπομαχίαν μετὰ τοῦ τίτλου τοῦ ὑπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου καὶ τοῦ δικαιώματος τὰ παρίσταται κατὰ τὰ ὑπουργικὰ συμβούλια. Ἄν καὶ σπανίως, ὁ σεβαστὸς γέρον μείβανεν ἐν τούτοις εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ τὰ παρενέσκειται μὲ πονεμένην καρδίᾳ εἰς τὰς ἀνοήτους καὶ γελοίας συζητήσεις τῶν συναδέλφων του τῆς νέας σχολῆς Χαμίτ καὶ τὰ κλαῖη τὰ χάλα τῆς ἐλευνῆς αὐτῆς ὑψηλῆς Πύλης, τὴν ὁποίαν

ὁ Σουλιάνος ἐγελωτοποίησεν.

Εὐτυχέστερος τοῦ Τζεβδάτ ὁ Χασσάν Φεημῆ ἔσχε τοῦλάχιστον τὸ εὐτύχημα νὰ μὴ βλέπῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς μωρίας ταύτας. Μακρόθεν τὰς παρηκολούθησεν ἐκ Σμύρνης δηλαδή, τὴν ὁποίαν ἐπεφορτίσθη νὰ διοικῆι πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν Σμυρναίων, οἵτινες διετήρησαν τὰς ἀγαθωτέρας ἀναμνήσεις περὶ αὐτοῦ.

Ἡ δικαιοσύνη ἔκτοτε ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Ριζᾶ πασσᾶν, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ κατορθώσω νὰ σᾶς παραστήσω καλλίτερα εἰμὴ λέγων, ὅτι εἶνε υἱὸς τοῦ Νιελῆ Ἰσμετ πασσᾶ. Πρέπει νὰ προσθέσω τάχα, ὅτι Νιελῆς σημαίνει τρελλὸς καὶ ὅτι ἡ παροιμία, ὅτι κατὰ τὸν πατέρα καὶ ὁ υἱός, δὲν διεγρεύθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου; Πρέπει νὰ προσθέσω ἀκόμη ὅτι δὲν ἠσχολεῖτο ποσῶς μὲ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ὑπουργείου του; Ἀλλὰ θὰ μὲ ἐρωτήσετε μὲ τί τάχα ἠσχολεῖτο ὁ ἄνθρωπος αὐτός; Γνωρίζων πόσον τὸ ἀρμενικὸν ζήτημα ἀπησχόλει τὸν Κύριόν του, ἐγκατέλειπε τὰ πάντα διὰ τὰ ἀφιερῶνῃ καὶ τὸν χρόνον του καὶ τὴν νοημοσύνην του εἰς τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα περὶ τοῦ ὁποίου ἄλλως οὐδὲν ἐγνώριζεν.

Ἀπέριπτε πᾶν μέσον μεταρρυθμιστικόν, τὸ ὁποῖον ἐπροτείνεται ὑπὸ τῶν φρονίμων, μὴ φανταζόμενος ὅτι πηρεῖχεν οὕτω τὴν πολυτιμωτέραν ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς Ἀρμενίους ἰδίᾳ ὅταν ἐπέμεινε τυραννῶν τοὺς φιλησέχους τούτους ὑπηκόους τῆς αὐτοκρατορίας τοὺς γνωστοὺς μέχρι τῆς σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μελέτι—Σαδικά, τὸ πικτὸν ἔθνος. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι τὴν ἡμέραν, καὶ δὲν ἀγίσταται αὕτη ἐπὶ πολὺ, καθ' ἣν ἡ

ἀτυχῆς Ἀρμενία ἢ τόσον σκληρῶς δοκιμασθεῖσα θ' ἀνακίησῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν της, τὰ τέκνα της θὰ σπεύσουν εὐγνωμονοῦντα ν' ἀναγείρουν ἀνδριάντα εἰς τὸν γελοῖον τοῦτον ὑπουργόν.

Ἐτέρπετο ἰδίως βλέπων παρερχομένους πρὸ τοῦ Κακουργιοδικείου τοὺς ἀρμενίους, τοὺς ὁποίους ὁ συνάδελφός του ὑπουργὸς τῆς ἀστυνομίας τοῦ ἀπέσιελλε καθημερινῶς ἐν τῇ καιηγορίᾳ, ὅτι ἦσαν μέλλη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομητάτου. Τότε μόνον ὁ ἀνθρῶπος αὐτός, ὅστις κατὰ τὰ ἄλλα ἄφινε τοὺς ὑπαλλήλους του νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν ἐπετήρει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς δικαστὰς του, παρακολουθῶν τὰς λεπτομερείας τῆς δίκης, ὑπαγορεύων ψευδῆ ὑπομνήματα καὶ φέρων αὐτὰ μόνος εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ τὰ θέτῃ ὑπ' ὄψει τοῦ Σουλτάνου, ὅστις ἐπίστευεν εὐχερῶς ὅλους τοὺς ἐξευρεθέντας ὑπὸ τοῦ πιστοῦ καὶ προθύμου θεράποντός μου μύθου.

Ὁ Μουνιφ πασσᾶς ἀληθῶς εὐπαιδευτος ἀνὴρ τέλειος γνώστης τῆς γαλλικῆς γλώσσης καὶ πολλῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, γνωρίζων ἰδίᾳ κατὰ βάθος τὴν Ἀραβικὴν καὶ Περσικὴν, διηύθυνεν ἐπαξίως τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἡγαπᾶτο πολὺ παρὰ τῶν μαθητῶν ὅλων τῶν σχολείων τῆς πρωτευούσης, τὰ ὁποῖα ἐπεσκέπτετο συχνὰ εἰσαγαγὼν ἐν ταῦτῳ πολλὰς ἐπωφελεῖς μεταρρυθμίσεις. Ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν του ἀσχολιῶν ὁ Μουνιφ εὗρισκε καιρὸν νὰ συγγράφῃ σοβαρὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα. Ἀλλ' ἐν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τούτων τοῦ ἐστοίχισε τὴν παῦσίν του.

Καὶ ὅμως τὸ σύγγραμμα τοῦτο οὐδὲν περιελάμβανε

θῆγον τὴν πολιτικὴν, ὅπως τοῦναντίον ἐπραγματεύετο περὶ ζυφίου τινὸς ἀβλαβοῦς τῆς πυγολαμπίδος, ἣτις πρὸς δυστυχίαν τοῦ ὑπουργοῦ μας Τουρκιστὶ καλεῖται Γιλδὶζ μπεουδτζέκ. Τοῦ βιβλίου τούτου περιπεσόντος εἰς χεῖρας ἐνὸς κατασκόπου οὗτος ἐπωφελήθη τῆς κωμικῆς συμπτώσεως καὶ τὸ ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν Σουλιάνον λέγων δι' εἰς τὸ τελευταῖόν του βιβλίον ὁ Μουνιφ ὁμιλῶν περὶ τοῦ Γιλδὶζ μπεουδτζέκ ἠγγόει τὴν Α. Μεγαλειότητα. Τοῦτο ἤρκεσε διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παῦσιν τοῦ Μουνιφ καὶ τὴν ἀντικατάστασιν του δι' ἐνὸς κάποιου Ζουδῆ πασοᾶ ἀνδρὸς ἀμαθεστάτου, τοῦ ὁποίου τὸ μόνον ἰάλαντιον ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε ἢ ἐλάφρυνσις τῶν ταμείων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ τελευταίου ὀβολοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κατάσκοπον ὠνομάσθη μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως!

ΣΤ.'

Κατορθώματα Ναζίμ.

Τὸν Ναζίμ πασοᾶν τὸν ὑπουργὸν τῆς Ἀστυνομίας γνωρίζω κάλλιστα συναναστρεφόμενος αὐτὸν ἀπὸ δεκαοκταετίας περίπου. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεταβάς ἔνεκα ὑποθέσεώς τινος παρὰ τῷ Γιουσοῦφ Ριζᾷ πασοᾶ, ὅστις ἔχαιρε τοιαύτην φήμην ποῦ ἐντρέπομαι νὰ πληροφορορήσω τοὺς ἀναγνώστας μου, ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ συναντήσω παρ' αὐτῷ τὸν ὥραϊον Ναζίμ. Τὸ νὰ εἶπω, ὅτι ὁ Ριζᾷ πασοᾶς τὸν περιέβαλλε διὰ μεγάλης

συμπαθείας δὲν εἶνε ἀρκετόν. Τὸν ἐλάτρευε κυριολεκτικῶς καὶ ἦτο ὁ προστάτης του. Ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος κατώρθωσε νὰ προαγάγῃ αὐτὸν μέχρι τῶν τιμητικωτέρων διακρίσεων, τὰς ὁποίας δύναται νὰ παράσχη ἡ σουλτανικὴ εὐνοια.

Ὁ Γιουσοῦφ Ριζᾶ ἦτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νομάρχης καὶ ὁ Νιζᾶμ ἐπὶ κεφαλῆς νεανιῶν τιμῶν διηύθυνε τὸ γραφεῖον τῶν μεταγράσεων τῆς νομαρχίας, ἧς ἡ χρησιμότης καὶ ἡ ἀποστολὴ συνίσταται εἰς τὸ ἐπιβάλλειν ὅσῳ τὸ δυνατόν περισσοτέρους φόρους διὰ νὰ τρέφῃται ἐξ αὐτῶν σμῆνος τεμπέλιδων καὶ ἀργομίσθων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ προσωπικόν, τοῦ διοικητικοῦ τούτου κλάδου. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶνε ἱκανὸς νὰ κάμῃ μίαν ἀπλῆν πρόσθεσιν ἢ νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του. Ὅσον δι' ἀφορᾶ τὴν ἀληθῆ ἀποστολὴν τῆς νομαρχιακῆς δικαιοδοσίας, καθαριότητα τῶν ὁδῶν, συντήρησιν ὧν πεζοδρομίων, ἐξυγίανσιν τῆς πόλεως, οὔτε λόγος εἶνε δυνατόν νὰ γείνη. Ταῦτα πάντα εἶνε ἄγνωστα ἐν Τουρκία, τὴν δὲ ὑπηρεσίαν τοῦ σαρώματος ἔχουν ἀναλάβει τὰ σουρνώμενα ἐπὶ τῶν ὁδῶν σκυλιά, τὰ ὁποῖα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀναπληροῦν πράγματι τοὺς ὁδοκαθαριστάς τῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων. Τὰ ζῶα ταῦτα εἶε τόσῳ σεβαστὰ εἰς τὸν Σουλτάνον ὥστε ἐλευθέρως σούζονται οὐ μόνον εἰς τοὺς δρόμους ἀλλὰ καὶ μέσα εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους τῶν ὑπουργείων καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τῆς πόρταις οὐχὶ σπανίως δείχνουν τὸ ρύγχος των εἰς τοὺς ὑπουργούς.

Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Ναζίμ. Τρία ἔτη βραδύτερον κατὰ τὴν ἐξ Εὐζώπης ἐπάνοδόν μου τὸν εὗρον

γενικὸν γραμματέα τῆς ἀστυνομίας, ἀλλὰ τὰ σοβαρὰ ταῦτα καθήκοντα δὲν τὸν ἐμπόδιζον τὸ παράπαν ἀπὸ τοῦ νὰ ξενυχτῆ μέσα εἰς τὰ χαρτοπαικτικὰ καταγώγια τοῦ Πέρα καὶ ἰδίως ἐπάνω εἰς τὰ τραπεζάκια τῆς ρουλέτίας καὶ τοῦ Φαραῶ τὰ διευθυνόμενα ἀπὸ κατεργαρέους τοῦ χειρίστου εἴδους.

Μετὰ ἕνα χρόνον ὁ Γιουσοῦφ Ριζᾶ εἶχεν ἀπαλλαγῆ τῶν καθηκόντων του. Ἄλλὰ γενικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς καὶ ἰδίως ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἶχον προκαλέσει τὴν παῦσίν του, ὅταν τὸν εἶδον ἀναλαμβάνοντα μετ' ὀλίγον θέσιν ὑπερτάτης ἐμπιστοσύνης παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, διοριζόμενον σύμβουλόν του ἰδιαίτερον καὶ ἀναλαμβάνοντα τὴν προεδρείαν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν προσφύγων.

Ὁ Ναζίμ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος πληροφορηθεὶς περὶ τῶν μέσων τὰ ὅποια διέθηκεν ὁ προσιότης του διὰ νὰ ἐπιτύχη. Οὗτος τῷ εἶπε :

— Θέλεις νὰ προαχθῆς ταχέως, ἀγαπητέ μου Ναζίμ, μιμήσου τὸ παράδειγμά μου. Γενοῦ κατάσκοπος. Ἔινε ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ κερδίσης τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ὁ Ναζίμ δὲν ἐβράδυνε πράγματι νὰ πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τούτων. Ταχέως εἶδε διὰ πόσης εὐνοίας ὁ Χαμίτ περιβάλλει τοὺς κατασκόπους του. Πάραυτα δὲ κατειάχθη εἰς τὴν ἔντιμον ταύτην χορείαν.

Ἐπέτυχεν ν' ἀνεύρη ἕνα τῶν ἀδλικῶν, ὅστις ἐπεφορτίσθη νὰ φέρῃ τὰς ἐκθέσεις του μέχρι τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρέσχε καθημερινὰς ἐκθέσεις μὴ πολυσκοιζόμενος εἰς τὴν ἠγρομένην ἀληθείαν ἢ ψευ-

δεῖς.

Πρὸ οὐδεμιᾶς αἰτίας ὠπιθοχώρησε καὶ ἔφθασε μέχρι τοιοῦτου σημείου ἑξανδραποδισμοῦ ὥστε νὰ καταδίδη τοὺς ἀτομικούς του φίλους εἰς τὸν τυραννικὸν του κύριον.

Εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων ὁ Χαμίτ ἐπελήφθη τῆς πρώτης εὐκαιρίας διὰ νὰ ὀνομάσῃ τὸν Ναζίμ διοικητὴν τοῦ Πέραν καὶ μετὰ ἕνα χρόνον νὰ διορίσῃ αὐτὸν ὑπουργὸν τῆς ἀστυνομίας ἀντὶ τοῦ Κιαμήλ μπέη, ὅστις ἐγένετο θῦμα ταπεινῶν ραδιουργιῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐπροκάλεσαν τὴν παῦσίν του. Ἐκτοτε ὁ πρόην ὑπουργὸς διήγαγε πτωχότατον βίον ζῶν ἐκ χρηματικῶν συνεισφορῶν εὐαρίδμων τινων φίλων του. Καὶ τέλος ἀπέθανε μετὰ δύο ἔτη εἰς μίαν τῶν ἀσιατικῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου εἶχεν ἀποσταλῆ μὲ τὸν τίτλον τοῦ ὑποδιοικητοῦ.

Ὀλίγοι ὑπάλληλοι κατώρθωσαν νὰ σπουδάσουν τόσον καλῶς τὸν Σουλτάνον καὶ νὰ διαγνώσουν τὰς ἐπιθυμίας του ὡς ὁ Ναζίμ. Μεταχειρίζεται αὐτὸν οὐ μόνον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας του, ἀλλ' ἐπιτυγχάνει νὰ δημιουργῇ ζητήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα γνωρίζει νὰ ἐπωφελῆτε ἐκμεταλλενόμενος τὴν δειλίαν τοῦ Χαμίτ.

Γνωρίζει πόσον οὐτός φοβεῖται, καὶ περισσότερον ἀκόμη, καὶ ἀπὸ τί φοβεῖται. Οὕτω δὲ παραμελῶν τὰ πραγματικά του καθήκοντα ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀνακάλυψιν πολιτικῶν σκευωριῶν καὶ ἠλλείψει γεγονότων μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τοιοῦτων.

«Ψεῦδος καὶ ἀπιστία!» (Κιζβ καὶ κιζιανέ) τοιοῦτον εἶνε τὸ ἔβλημά του. Οὕτω δὲ ἑβδομάς δὲν πα-

ρέχεται χωρὶς νὰ εἰδοποιηθοῦν τὰ ἀνάκτορα περὶ ἀ-
νυπάρκτου τινὸς συνωμοσίας καὶ τὰς συλλήψεις κα-
κούργων, οἱ ὅποιοι εἶνε συνήθως ἄνθρωποι ἐντελῶς
ἀνῶοι. Ὁ πρῶτος τυχὸν λωποδύτης ποῦ θὰ συλλη-
φθῆ περὶνὰ καὶ ὡς ἐπικίνδυνος συνωμοτικῆς ἢ ὡς μέλος
τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομητάτου τῶν Νεοτούρκων.

Διεπράχθη μία δολοφονία; Ὁ Ναζὶμ θ' ἀναζητήσῃ
ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ δολοφόρου ἐν μέλος τοῦ ἀρμενι-
κοῦ ἐπαναστατικοῦ κομητάτου. Οὕτω δὲ ὁ Ναζὶμ
συλλαμβάνει πλῆθος νεαρῶν Μουσουλμάνων καὶ Ἀρ-
μενίων, οἵτινες φυλακίζονται ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους
χωρὶς νὰ μάθουν ποτὲ τὸ αἴτιον τῆς φυλακίσεώς των.
Ἐὰν ὁ Ναζὶμ κατορθώσῃ νὰ τοὺς θυσιάσῃ διὰ νὰ
κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ κυρίου του, τόσῳ τὸ χειρότε-
ρον δι' αὐτούς, ἀλλ' ἐὰν, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε τὸ
κόλπο του δὲν ἐπιτύχῃ, ἀναγκάζεται νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἐ-
λευθέρους. Τί ὁμως τότε ἀκολουθεῖ; Οἱ νέοι, οἵτινες
ἐπὶ τοσοῦτους μῆνας παρέμεναν φυλακισμένοι δὲν τοῦ
τὸ συγχωροῦν καὶ ἡ μόνη αὐτῶν φροντίς εἶνε πῶς νὰ
τοῦ δημιουργήσουν δυσχερείας καὶ νὰ γείνουν ἐχθροὶ
τῆς κυβερνήσεως καὶ ἰδίᾳ τοῦ Σουλτάνου.

Ἀλλὰ διὰ νὰ δυνηθῆ ὁ ἀναγνώστης νὰ συλλάβῃ ἀ-
ληθῆ ἰδέαν περὶ τοῦ ὑπουργοῦ τούτου θ' ἀρκεσθῶ ν'
ἀναφέρω παραδείγματά τινα τῶν περιφεήμων συλλή-
ψεών του.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν μέλος τοῦ ἀρμενικοῦ κομητάτου
ἐδολοφόνησεν ἓνα τῶν ἐταίρων του, ὅστις ἦτο κατάσκο-
πος τοῦ Ναζὶμ. Οὗτος, ὡς ἦν ἐπόμενονον, δὲν κατώρ-
θωσε νὰ συλλάβῃ τὸν δολοφόνον, ἀλλ' ἀνεῦρεν τὸ ἐγ-

χειρίδιον δι' οὗ τὸ ἔγκλημα διεπράχθη, ἐὰν εἶνε δυνα-
τὸν τὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἔγκλημα δικαία ἐκδίκησις.

Ὁ νοήμων ἀστυνόμος ἐσκέφθη ἀμέσως, ὅτι τὸ ἐγ-
χειρίδιον αὐτὸ θὰ τὸν ἐθνεῖεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ δολοφό-
νον καὶ καιρητάλωσεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὅλην
τὴν ἐπιδεξιότητά του, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸν κύριον τοῦ
ὄπλου, ὅπερ ἔφερε τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα Β. Α.

Οἱ πολυάρθμοι φίλοι τοῦ Βαράμ μπέη Δαδιὰν ἐ-
γνώριζον καλῶς τὰ ὠραῖα ὄπλα, τὰ ὁποῖα ὁ νεαρὸς οὐ-
τος ἀρμένιος ἐκέκμητο καὶ αἷτινα ἦσαν ὅλα μαρκαρι-
σμένα διὰ τῶν ψηφίων τούτων. Εὐνόητον, ὅτι τὸ ἔρ-
γον τοῦ ὑπουργοῦ δὲν ὑπῆρξε ποσῶς δυσχερές. Ὁ
Βαράμ μπέης, ὅστις ἦτο δικαστὴς τοῦ ἐμποροδικαίου,
προσεκλήθη πάραυτα διὰ τὰ δῶση ἐξηγήσεις. Ἐδή-
λωσε καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ἀνήκεν ἄλ-
λοτε, ἀλλ' ὅτι ἦτο μεταξὺ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα εἶη τινα
πρότερον εἶχε πωλήσει εἰς ἔμπορόν τινα τῆς μεγάλης
ἀγορᾶς.

Ὁ Βαράμ μπέης ἐπωφελήθη μάλιστα τῆς εὐκαιρίας
ὅπως ὑπομνήσῃ εἰς τὸν ὑπουργὸν τὴν καταγγελίαν
τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἐπιδόσει περὶ κλοπῆς διαπραχθείσης
ἔκτοτε εἰς τὸν οἶκόν του καὶ καθ' ἣν πλεῖστα ἐκ τῶν
πολυτίμων του ὄπλων εἶχον ἐξαφανισθῆ χωρὶς τ' ἀ-
καλυφθῆ ὁ κλέπτης.

Ὁ Ναζιμ ἐπέισθη ὅτι ὁ Βαράμ τοῦ ἔλεγε τὴν ἀ-
λήθειαν, ἀλλὰ δὲν τοῦ ἤρχετο κατὰ τ' ἀφήσῃ τὰ τοῦ
διαφύγῃ μία τόσον πολῦτιμος λεία.

Ἐπαρουσιάζετο οὕτω νέα εὐκαιρία ὅπως ἐξυπηρε-
τήσῃ τὸν Σουλτάνον. Ἐκράτησε προφυλακισμένον τὸν

Βαράμ μπέην και τοῦ κατέστησε τὸν βίον ἀφόρητον. Ἐφθάσε μάλιστα μέχρι τοσαύτης ἀτιμίας, ὥστε νὰ καλέσῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν νεαρὰν και θελκτικὴν σύζυγον τοῦ δεσμώτου του και νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὴν εἰς ἀνάκρισιν.

Προσεπάθησεν ἰδίως νὰ πείσῃ τὴν κυρίαν ταύτην ὅτι ὁ σύζυγός της ἐνείχτιο εἰς τὴν λυπηρὰν ταύτην ὑπόθεσιν και ὅτι θὰ ἦτον ἐκ μέρους της φρόνιμον νὰ τὸν διαζευχθῆ, ἵνα μὴ ὑποστῆ βραδύτερον τὴν ταπειπείνωσιν ἣτις τὴν ἀνέμενεν ἐκ τῶν διαστάσεων και τῆς τροπῆς, τὰς ὁποίας θὰ ἐλάμβανε τὸ ἐπεισόδιον.

Ἄλλ' ἡ εὐγενὴς κυρία δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὴν κακοήθειαν ταύτην τοῦ Ναζιμ και βλέπουσα ὅτι μετὰ ὀκτῶ ὄλους μῆνας προφυλακίσεως ὁ σύζυγός της δὲν ἀπελύετο ἐδήλωσεν εἰς τὸν ὑπουργόν, ὅτι ἐὰν δὲν τὸν ἀφίνε πάραυτα ἐλεύθερον θὰ ἐπεκαλεῖτο τὴν παρέμβασιν ὄλων τῶν πρεσβευτῶν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρκεσαν διὰ ν' ἀπελευθερωθῆ ὁ Βαράμ μπέης εἰς τὸν ὁποῖον ἐπεότειραν ἐπιμόνως ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ θέσιν του. Ἄλλ' οὗτος, ὡς ἦν ἐπόμενον ἠρνήθη, και παρ' ὄλας τὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας κατέβαλον διὰ νὰ τὸν πείσουν οὐδὲν κατώρθωσαν. Ὁ Βαράμ ἀνήγγειλε τὴν ἀμειάρεπτον ἀπόφασίν του, ὅπως ἀπέλθῃ ἐκ Κωνοταντινουπόλεως.

Τοῦτο δὲ και ἔπραξε μεταβάς εἰς Περσίαν ἔνθα ἐδημιούργησε καλὴν θέσιν. Ὁ Ναζιμ ἔμεινε ἡσυχος φανταζόμενος, ὅτι ὁ Βαράμ ἀπομακρυνθεὶς τῆς Τουρκίας θὰ ἐκόπταε πῶς νὰ κερδήσῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἀλλ' ὁ ἀρχαῖος δεσμώτης πᾶν ἄλλο ἢ τὸν ἐσυγχώρησε

καὶ σήμερον μέγας λόγος γίνεται περὶ τὸ ὄνομά του. Ἡ δοκιμασία δι' ἧς ὁ γενναῖος Βαρὰμ διῆλθεν ἐνίσχυσε τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἔτρεφε διὰ τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα καὶ τελευταῖον ἐπὶ κεφαλῆς 350(1) ἀνδρείων συμπατριωτῶν του διῆλθε τὰ παρὰ τὸ Βὰν σύνορα κατατροπώσας τοὺς ἀγροῖους στρατιώτας τοῦ Ἀβδουὺλ Χαμίτ.

Νεαρὸς Μουσουλμάνος Ὀμπεῖδ Οὐλλάχ ὀνομαζόμενος κατελήφθη ὑπὸ τοῦ πόθου τῶν περιηγήσεων ἐπὶ σκοπῶ μορφώσεώς του. Ἀναχωρήσας πρὸ τινων ἐτῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Εὐρώπην. Ἀφ' οὗ διαδοχικῶς διῆλθε τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλίαν, εὗρίσκειτο εἰς Δίβερπουλ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰς μερικὸν ἐκκεντρικόν Ἑγγλέζον ἔχοντις ἐπὶ κεφαλῆς τὸν δικηγόρον Κουῖλλιαμ, ἦλθεν ἡ ἰδιοτροπία ν' ἀσπασθοῦν τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ.

Ὁ Ὀμπεῖδ Οὐλλάχ, ὅστις τοὺς εἶχε γνωρίσει, τοὺς ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ μεταβοῦν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως ἐπισκεφθοῦν τὴν πόλιν τοῦ Ἰσλάμ καὶ προσφέρουν τὰ σέβη των εἰς τὸν δῆθεν Καλίφην τῶν πιστῶν. Εἶπα ὁ ἦ θ ε ν, διότι ὁ τίτλος τοῦ Καλίφου, τὸν ὁποῖον περὶ πολλοῦ ποιεῖται ὁ Χαμίτ δὲν τοῦ ἀνήκει. Τὸν ὑπέκλεψεν ἀπὸ τὸν Μολλά Χουλκιάρ τὸν ἐδρεύοντα εἰς Ἰκότιου.

Οἱ καλοὶ σου Ἑγγλέζοι ἐδέχθησαν λίαν προθύμως τὴν πρότασιν τοῦ νεαρῶ Τούρκου καὶ τὸν παρεκάλεσαν μάλιστα νὰ τοὺς συνοδεύσῃ. Ὁ Ὀμπεῖδ Οὐλλάχ, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν εἰδοποιήσει τὸν αὐτοκράτορα περὶ τούτου εἶχε λάβει ἀπάντησιν πλήρους συνεννοή-

σεως και ἤρχισεν εὐθύμως τὸ ταξίδιον μετὰ τῶν νέων προσηλύτων τοῦ Ἰσλάμ.

Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις τῶν Ἑγγλέζων, ὅταν τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς των, ὁ ὁδηγός των ἐξηφανίσθη. Ἀπῆλθον ἐκ τῆς χώρας ἔχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Ὀβεῖδ Ὀὐλλάχ δὲν ἐνδιαφέρειτο διόλου περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι ἦτο μᾶλλον ἕνας πτωχὸς διάβολος, ὅστις εἶχε φαντασθῆ τὸν δόλον τοῦτον, ὅπως ἐπαυέλθη εἰς τὴν χώραν του ἀνεξόδως. Δὲν ἐφαντάσθησαν, ὅτι εἶχε κληθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀστυνομίας καὶ εἶχε φυλακισθῆ ὡς ὁ χειρότερος τῶν κακούργων, καὶ ὅτι εἶχε διατηρηθῆ εἰς τὴν φυλακὴν ἐπὶ ἕξ περιῶν μῆνας, χωρὶς κανεῖς, καὶ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ μάθῃ τοὺς λόγους τῆς φυλακίσεώς του. Ὁ Ναζὶμ εἰτῆρει τοιαύτην μυσικότητα πέριξ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὥστε καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς φυλακίσεώς του. οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοι τοῦ Ὀβεῖδουλλάχ ἐφυλάσσαντο καὶ τοῦ νὰ προφέρωσιν ἀπλῶς τὸ ὄνομά του.

Ἐν τούτοις, ὁ ἀγαθὸς αὐτοῦ ἀσὶηρ ἠθέλησεν, ἵνα τοῦ δόλου τὸν ὅποιον ἠθέλεν ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας νὰ τὸν κάμῃ νὰ παίξῃ, μὴ ἐπιτυχόντος, νὰ ἀποφυλακισθῆ περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐβδόμου μηνός. Τοῦ Ὀβεῖδουλλάχ ἀποποιηθέντος νὰ δεχθῆ τὴν γενομένην αὐτῷ προσφορὰν ὅπως ὑπάγῃ καὶ παρακαθήσῃ μεταξὺ τῶν κατασκοπῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐτέθη εἰς ἀνιἀλλάγμα ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν τῶν πρακτόρων τῆς ἀστυνομίας. Οἱ ἀστυνομικοὶ τοῦ Ρουμελὶ-Χισάα, ὅπου κατόκει, ἦσαν ἐ-

αυφορισμένοι να πληροφορήσωσι τηλεγραφικῶς τὸν ὑπουργόν των δούκεις ὁ νεανίας ἀνεχώρει ἐν τῆς ἐξοχῆς καὶ μετέβαιεν εἰς τὴν πόλιν. Συνέβη, ἐν τούτοις, μίαν ἡμέραν, ἐν τηλεγράφημα σταλὲν ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου τοῦ Ρουμὲλ-Χισσάρ καὶ ἀναγγέλλον ὅτι ὁ Ὀβεΐδ-Οὐλλάχ ἀναχωρήσας τὴν πρωΐαν δὲν εἶχεν ἐπιστρέφει τὴν ἐσπέραν, να περιέλθῃ εἰς τὸν Μεγάλον Ζαπιέ μὲ μικρὰν τινα ἀγνοορίαν δωδεκάδος ὥρων, πράγμα τὸ ὁποῖον ἀρκετὰ συχνὰ συμβαίνει εἰς τὴν μεταβίβασιν τῶν τηλεγραφημάτων ἐν Τουρκίᾳ.

Ἄμεσως μεγάλη συγκίνησις ἐπῆλθεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ὁ Ὀβεΐδουλλάχ ἀνεζητήθη δραστηρίως. Οἱ ἐπιτηδειότεροι ἀνιχνευταὶ τοῦ Ναζιμ ἐπέμφθησαν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς Σταμπούλ, ὡς ἐπίσης καὶ ὅλοι οἱ ἀστυνομικοὶ σταθμοὶ τῆς πρωτεύσεως ἐλάμβανον τὴν διαταγὴν να ἐνεργήσωσιν ἐρεῦνας ὅπως ἀεὺρωσι τὸν φυγάδα. Τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥραι εἶχον παρέλθει ἤδη, αἱ ἀνιχνυαὶ ἤρξανον εἰς τὸν Μεγάλον Ζαπιέ, ὁ Ναζιμ παρ' ὀλίγον ἠσθένει, ὅτε ἐπὶ τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν ἕως καιάσκοπος τοῦ Ἐργουπ ἐλθὼν εὔρε τὸν πασοῦν καὶ τοῦ ἀνήγγειλε τὴν καλὴν εἶδησιν, ὅτι ὁ Ὀβεΐδ-Οὐλλάχ εὗρίσκειτο εἰς φιλόξειόν τινα οἶκον κείμενος ἐγγύτατα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀστυνομίας. Ὁ Ναζιμ ἐτέργησεν ἀμέσως μίαν ἀστυνομικὴν ἐρευναν εἰς τὸν ὑποδειχθέντα οἶκον, καὶ πραγματικῶς εὔρεν ἐκεῖ τὸν Ὀβεΐδ-Οὐλλάχ διασκοδάζοντα ἐν τῷ μέσῳ ἀξιερώτων τινων χαρτουμισσῶν διὰ να ἀποζημιωθῇ ὀλίγον διὰ τὰς στέρησεις τὰς ὁποίας ὑπέστη κατὰ τὴν μακρὰν φυλάκισίν του.

Συνεπεία τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ὁ Ναζὶμ ὠργίσθη τοσοῦτον κατὰ τοῦ νεανίου, ὥστε οὗτος ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πρωτευούσης. Ὁ ὑπουργὸς εἰδοποιήθη περὶ τοῦ σκοποῦ του. Ἄλλ' ἐφαντάσθη ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ διαφύγῃ ποτὲ τὴν διορατικότητα τῶν πρακτικῶν του, οἵτινες ἀπειλοῦν ἀληθῆ λεγεῶνα γυμνοπόδων, οἵτινες ἔχουσι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀστονομικοῦ πράκτορος.

Ἄλλὰ τοῦτο ἦτον ἀξίωσις, ἣ ὁποία δὲν εἶχε ποσῶς τὸν τόπον τῆς.

Πρὸ δύο ἐτῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν τοῦ Βαϊραμίου, εὐρισκόμην παρὰ τῷ ὑπουργῷ, καὶ ἤμην πλησίον του ἀπὸ τινων σιγμῶν, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ εὐνοῦχος του, ὅστις ὁμοῦ μὲ τὸν διάσημον κακοῦργον Μεχμέτ-Πεχλιβὰν εἶνε ὁ μόνος ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης του, καὶ τῷ ἔδωκεν ἐν τηλεγράφημα. Ἐκ τοῦ μορφασμοῦ τὸν ὁποῖον οὗτος ἔκαμεν, ἐνόησα ἀμέσως ὅτι δὲν τοῦ ἀνήγγελλε κανὲν καλόν. Πρὸς σιγμὴν μάλιστα ὑπέθεσα ὅτι ἦτον ἴσως ἡ εἶδησις τῆς παύσεώς του, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἀπὸ τὸ Γιλδίξ, καὶ ἐχάσθη ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι οἱ ἀντιχεῖς Ἀρμένιοι καὶ οἱ φίλοι μου τοῦ κόμματος τῶν νεοτούρκων ἠδύνατο νὰ ἀναμείνωσι καλλιέρας ἡμέρας. Ἄλλ' ἡ χαρὰ μου ὑπῆρξε βραχυχρόνιος, διότι ὁ Ναζὶμ μοὶ ἔδωκε τὸ τηλεγράφημα καὶ ἀνέγνωσα τὰς λέξεις: «Μπαϊράμ μου παρεκί· ἰστὲ μπὲν μπουρδάϊμ. Ὁ βεϊδουλλάχ». Δηλαδή «Συγχαρητήρια διὰ τὸ Βαϊράμιον· ἰδοὺ ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἐνταῦθα. Ὁ βεϊδουλλάχ». Ὁπόση ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς μου ὅτε εἶδον ὅτι τὰ συγχαρητήρια ταῦτα

δὲν ἤρχοντο ἀπὸ τοῦ Ρουμελλ-Χισσάρ, ἀλλὰ ἐκ Μασσαλίας.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ὁ Ὀρβεΐδουλλάχ ἐπωφελεῖται ἐκ τῆς ἐλευθερίας του διὰ νὰ μεταβαίνη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἐργάζεται μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου ὑπὲρ τοῦ κόμματος τῶν Νεοτούρκων, τὸ ὁποῖον μία δεσποτικὴ κυβένησις ἠνάγκασε νὰ διασκορπισθῇ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς Εὐρώπης.

Ἡ αἰτία τῆς φυλακίσεως ἐτέρου νεαροῦ μουσουλμάνου, τοῦ Σεφίκ βέη, καταγομένου ἐκ Σμύρνης, εἶνε ἀρκετὰ διασκεδαστικὴ ὥστε νὰ μὴ δύναμαι νὰ παραλείπω τὴν ἀφήγησίν της. Νέος ἀκόμη, εἶχεν ὑπηρετήσει ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μιδχάτ, ὅστις παρατηρήσας τὴν ἀγχίνοιάν του τὸν εἶχε προσλάβει γραμματεία του. Ὁ Σεφίκ δὲν ἐβράδυνε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν συμβουλῶν τοῦ ἀρχηγοῦ του καὶ ἀμέσως ἐνεποιήθη τὰς ἰδέας τοῦ μεγάλου τούτου πολιτικοῦ ἀνδρός, τοῦ ὁποίου ἐγένετο εἰς τῶν θερμότερων διασωτῶν.

Χρόνον τιτὰ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μιδχάτ ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου οἱ τοῦρκοὶ δημοσιογράφοι τὸν προσέλαβον. Ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν σύνταξιν μιᾶς τῶν ἐφημερίδων τούτων· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ τίποτε χωρὶς κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ λογοκριτοῦ Χωσῆ βέη, πρόσφυγος ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ὁ Σεφίκ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ μεταφράζῃ ἀπλῶς εἰς τὴν τουρκικὴν ἄρθρα καθαρῶς ἐπιστημονικὰ ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων.

Καὶ ἐπειδὴ εἶχε πολυαρίθμους φίλους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν χριστιανοὶ καὶ ὀλίγοι τινὲς μουσουλμάνοι συμμεριζόμενοι τὰς ἰδέας του, ἠρέσκειο γὰ ἀναγινώσκειν εἰς αὐτοὺς ἐνίοτε τὰ ποιήματά του καὶ γὰ τοῖς διηγῆται ἀνέκδοτα ἀστείωτα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀδεξιότητα καὶ τὴν ἀγροικίαν τῶν εὐνοουμένων τοῦ Χαμίτ. Διέπραξεν ἐν τούτοις τὴν ἀφροσύνην γὰ διηγῆθῃ τοιαῦτα τινὰ καὶ ἐντὸς καταστημάτων τοῦ Πέρα, χωρὶς γὰ μεριμνᾶ οὔτε γὰ ἀνησυχῆ ποσῶς διὰ τοὺς ἀναριθμήτους κατασκόπους, οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν εἰς τὰ καφενεῖα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα τοῦ προαστείου τούτου.

Μίαν ἐσπέραν ὁ Σεφίκ διεσκέδασε τοὺς φίλους του μὲ ἕνα μῦθον τὸν ὅποιον εἶχεν ἐπινοήσει καὶ κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Οὐράνιος Πατὴρ ἔχει εἰς τὸ στερέωμα ἐν παραθύρῳ, διὰ τοῦ ὁποίου παρατηρεῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν γῆν. Εἶχε παρέλθει ἀρκετὰ μακρὸν διάστημα χρόνου κατὰ τὸ ὅποιον δὲν εἶχε πλησιάσει εἰς τὸ παράθυρον τοῦτο, ὅτε ἡμέραν τινὰ τοῦ ἤλυθεν ἡ ὄρεξις γὰ παρατηρήσῃ δι' αὐτοῦ. Δὲν ἠδυνήθη τότε γὰ κρύψῃ τὴν δυσαρέσκειάν του, βλέπων τὰς μεταβολὰς τὰς ὁποίας οἱ λαοὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης εἶχον εἰσαγάγει παρ' αὐτοῖς. Δὲν ἀνεγνώριζε σχεδὸν τὸ ἔργον του πλέον. Ὅση εἶχον διατριπτηθῆ, ἠλεκτρικοὶ σιδηροδρόμοι εἶχαν γίνεαι, προκυμαῖαι καὶ ἀπουῆκαι εἶχαν κατασκευασθῆ, γέφυραι δέ, μνημεῖα διάφορα, καὶ πύργοι, ὡς ὁ τοῦ Ἐφφέλ, εἶχον κτισθῆ.

Αἰφνηδίως ἡ δυσαρέσκεια αὐτῆ μετετρέπη εἰς πραγματικὴν ἀγαλλίασιν, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ἡ Τουρκία εἶχεν ἀποκροῦσαι ὅλους τούτους τοὺς νεωτερισμοὺς

καὶ ὅτι τὰ πάντα εἶχον μείνει ἐν αὐτῇ εἰς τὴν ἀρχέγονον αὐτῶν κατάστασιν.

Ἡ προσοχή, ἐν τούτοις, τοῦ Δημιουργοῦ εἶχεν ἐφελκυστῆ ἕκ μεγάλου πλήθους προσώπων μὲ τρόπους μυστηριώδεις καὶ ὑπόπτους, τὰ ὁποῖα εἰσέδνον καὶ ἐπολυπραγμόνον πανταχοῦ, πλησιάζοντα ὑπόπτως τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰ ὠτακουσθήσονται. Ἐπιθυμῶν γὰρ μάθῃ ποῖοι ἄρα γε γὰ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, εἶχεν ἐρωτήσῃ ἕνα τῶν ἀγγέλων του, ὅπως τὸν πληροφορήσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἄλλ' ὁ ἄγγελος, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἀρχάγγελοι καὶ τὰ χερουβείμ καὶ τὰ σεραφεείμ, τὰ ὁποῖα ἀλληλοδιαδόχως προσεκλήθησαν, δὲν κατώρθωσαν γὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν ταύτην τοῦ Πλάσιου. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ἐν τούτοις, ἐξήνεγκε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἔπρεπε γὰ προσκληθῆ ὁ Σατανᾶς διὰ τὰ γνωσθῆ ἂν αὐτὸς ἠδύνατο γὰ δώσῃ πληροφορίας. Ἄμ' ἔπος ἂμ' ἔργον. Ὁ Σατὰν προσέδραμε, παρετήρησε πρὸς τὸ ὑπὸ δειχθὲν μέρος, καὶ στρεφόμενος ζωνρῶς εἰς τὸν Δημιουργόν, τοῦ εἶπεν: « Ἀποσυρθῆτε ταχέως· κλείσατε τὸ πορᾶνυρον τοῦτο! Ἡμπορεῖ κανένας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀθλίους γὰ σᾶς ἴδῃ, καὶ θὰ συντάξῃ ἀμέσως τὴν ἐκδυσίν του. Αὐτοὶ εἶναι οἱ κατάσκοποι τοῦ Χαμίτ, ὅστις ἀποκαλεῖ ἐναντὸν Σκιάν σὰς ἐπὶ τῆς Γῆς, καὶ ὅστις ἐν τούτοις εἶνε ἰδική μου Σκιᾶ. » Μει' ὀλίγας ὥρας ὁ μῦθος τοῦ Σεφικ βέη εἶχεν ἀναφερθῆ εἰς τὸν Ναζίμ, καὶ τὴν πρωτὰν τῆς ἐπαύριον ὁ νεανίας μας συνελήφθη, ὠδηγήθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐφυλακίσθη.

Τοιαῦται εἶνε αἱ ἐνέργειαι τοῦ Ὑπουργοῦ τούτου,

οἷσις διαπρέπει εἰς τὴν τέχνην τοῦ παρουσιάζειν εἰς τὸν Σουλτάνον τὰ θύματα του ὑπὸ τὰ ζωφερώτερα τῶν χρωμάτων, ὡς τοὺς κινδυνωδεστέρους τῶν κακούργων. Ὁ οἰκτρὸς ἡγεμῶν, λίαν ἀνησυχῶν ὁσάκις μανθάνῃ δι νεοὶ τινὲς συνηθροίοθησαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, ἔδωκε πρό τινος χρόνου εἰς τὸν Ὑπουργόν του τὴν ρητὴν διαταγὴν νὰ ἀπαγορεύῃ πᾶσαν συνάθροισιν. Οὗτος δέ, εὗρεν ἐν τῷ νέῳ τούτῳ μέτρῳ τὸ ὁποῖον ὑπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου του, νέαν εὐκαιρίαν, εὐνοϊκωτάτην, ὅπως χρηματολογήσῃ. Σήμερον κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσκαλέσῃ φίλους τινὰς εἰς τὸν οἶκόν του ἀνευ τῆς ἀδείας τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις φανερὰ πλέον, δὲν τὴν χορηγεῖ εἰμὴ ἀφοῦ τοῦ δοθῆ ἔν φιλοδώρημα, μὲ τὸν ἀπαραίτητον πάντοτε ὄρον ἵνα εἰς τὴν συνάθροισιν ταύτην παρευρίσκωνται καὶ ἀρκετοὶ πράκτορες τῆς ἀστυνομίας.

Ἐτέρα πηγὴ προσόδων ἐδημιουργήθη εἰς τὸν Ναζὶμ ὑπὸ τῶν συντρόφων τῶν χαρτοπαικείων. Τοῦ πληρόνου μεγάλα μερίσματα, τὰ ὁποῖα διανέμεται ἀδελφικῶς με ἀ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Πέρα. Διὰ τὰ μίθια τοῦ Χαμίτ, ὅλα ταῦτα τὰ χαρτοπαικεία ὑποκίδονται κλεισμένα, ἐνῶ ἐν τῇ πραγματικότητι εἶνε ὀρθάνοικτα, εἰς βλάβην τῆς νεολαίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις πηγαίνει ἀφελῶς καὶ ξεπουπουλίζεται ἀπὸ τοὺς χαρτοπαίκτας τούτους τοὺς ὁποῖους προσπατεῦει ἡ ἀστυνομία.

Δὲν θὰ προχωρήσω χωρὶς νὰ σᾶς εἶπω, δι εἰς μίαν καὶ μόνην περίστασιν, ἐν τούτοις ὁ Ναζὶμ ὑπῆρξεν ἀκαμπτος, καὶ δι τίποτε, οὐδ' αὐτὰ τὰ μεγαλείερα γι-

λοδωρήματα, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν καταπέιουν νὰ ἀνακαλέσῃ τὰ αὐστηρὰ μέτρα τὰ ὁποῖα παρεδέχθη κατὰ μιᾶς κατηγορίας τουρκικῶν οἴκων, οἵτινες παρείχον στέγην εἰς τοὺς νεαροὺς ὀργιαστάς, καὶ εἰς τοὺς ὁποῖους αὐτὸς οὗτος ὁ Ναζιμ ἐφοίτα συνεχῶς.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶχε μελετηθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅστις εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ φερθῆ αὐστηρότατα κατὰ τῶν τοιούτων καταστημάτων εὐθύς ὡς ἤθελεν εὐρεθῆ εἰς θέσιν νὰ τὸ πράξῃ. Διότι ὑπῆρξεν ὁ ἥρως λυπηροῦ τινὸς ἐπεισοδίου, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε συμβῆ εἰς τὸ ἐπιπλωμένον μέγαρον τοῦ περιφήμου Ἀτζέμ, τὸ ὁποῖον ἀπελάμβανε μεγάλην φήμην. Εἰσελθὼν ἐσπέραν τιτὰ εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν αὐτοῦ, ἔμεινεν ἐμβρόντητος, ἀναγνωρίσας ἐν τῷ προσώπῳ μιᾶς τῶν τροφίμων τοῦ καταστήματος, τῶν λεγομένων τουρκιστὶ σ ε ρ μ α γ ι ε δ ω ν, τὴν Κυρίαν Ναζιμ, τὴν σύζυγόν του, ἣτις εἶχεν εὐαρεστηθῆ λίαν ἐπιχαρίως ν' ἀποδεχθῆ τὴν πρόσκλησιν τοῦ περιφήμου Ἀτζέμ.

Τὸ ἐπεισοδιον τοῦτο ἦτο τὸ προκαλέσαν τὸ κλείσιμον τῶν οἴκων τοῦ εἵδους τούτου, ἵνα οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δυνηθῆ πλέον νὰ παράσχη φιλοξενίαν εἰς οἵανδήποτε ἐκ τῶν προσφιλῶν του συζύγων, καὶ παρομοία δυσάρεστος ἐκπληξίς νὰ μὴ συμβῆ πλέον εἰς τὸν εὐνοούμενον τὸν Ἀβδούλ Χαμίτ.

Z.

Οἱ ὑπουργοὶ τῆς Σχολῆς Χαμιτιέ.

Ἴδου ὑποδείγματά τινα τῶν ὑπουργῶν τῆς νέας Σχολῆς Χαμιτιέ. Θὰ ἐχρειάζετο περισσότερον ἐνὸς τόμου ὅπως δώσῃ τις τὴν λεπτομερῆ βιογραφίαν ὄλου τοῦ ὑπηρετικοῦ συρφετοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Σουλτάνος εὐαρεστεῖται νὰ ἀποιέμῃ ἀφειδῶς τὸν τίτλον τοῦ ὑπουργοῦ. Διὰ τοῦτο θὰ ἀρκεσθῶ νὰ σᾶς εἶπω, δι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαβφὲτ πασσᾶ καὶ τοῦ Ἀαριφι πασσᾶ, τὰ λίαν σημαντικὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσιν ἱκανότητα καὶ κρίσιν, ἐνεπιστεύθησαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τοὺς Σάββα, εἰς τοὺς Ἀβεδίν, καὶ εἰς σειρὰν ὄλην μηδαμινοτήτων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος εἶνε ὁ γέρον καὶ μαλακισμένος Κοῦρδος Σαῖτ πασσᾶς. Πάντες ἐπαξίως ἔφεραν τὸν τίτλον αὐτῶν ὡς «ὑπουργῶν ξένων εἰς τὰς ὑποθέσεις» (Ministre Étranger aux affaires).

Πρὸ νινος χρόνου ὁ Τουρχὰν πασσᾶς ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὑπουργείου τούτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀξιοσημείωτος αὐτοῦ νοημοσύνη, καὶ ἰδίως ἡ ἰδιότης αὐτοῦ ὡς Ἀλβανοῦ ἐπεσκίαζον τὸν Κύριόν του, οὗτος ἔσπευσε νὰ τὸν παύσῃ. Ἄντὶ νὰ ἀφήσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐλευθέρως, ὁ δύσπιστος Χαμιτ ἐνόμισε φρόνιμον νὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ γηραιοῦ Σαῖτ.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Δημοσίων Ἔργων μόνον πρὸς Μελικὸν Πρακτορεῖον ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ. Μέχρι

τῶν τελευταίων τούτων χρόνων διηυθύνειτο ἀπὸ ἐν νευροσπαστον τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ νήματα εὐρίσκοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑποδεεστέρων του. Ἐπειδὴ οὗτοι ἐπέτυχον τὰς θέσεις αὐτῶν διὰ τῆς πληρωμῆς ἀρκετὰ μεγάλων ποσοτήτων εἰς τοὺς θαλαμηπόλους καὶ τοὺς εὐνοουμένους τοῦ Σουλτάνου, ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἔγεινεν ὁ πρᾶκτωρ τοῦ προσιάτου αὐτοῦ.

Οὕτω περιμένουσιν ἀνυπομόνως τὴν ἄφιξιν κανενὸς Εὐρωπαϊοῦ ζητοῦντος ὁποιαδήποτε παραχώρησιν διὰ νὰ τὸν γυμνώσουν. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐπιχειρηματῖαι, οἵτινες βρίθουσιν ἐν Τουρκίᾳ, δὲν ἔχουσιν οὔτε στιγμῆς ἡσυχίαν. Πολιορκιοῦνται νύκτια καὶ ἡ ἡμέραν ὑπὸ σμήνους ραδιούργων ἐπαιούντων φιλοδωρήματα, οἷοι οἱ Μουνίρ, οἱ Ἀρίφ, οἱ Καδρῆ, οἱ Ἀχμέτ-Σεβκέτ. Συχνὰ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς χώρας των χωρὶς τίποτε νὰ ἐπιτύχουν, μόνον διὲν εἰς φιλοδωρήματα ἐδαπάνησαν τὸ διπλοῦν τοῦ κεφαλαίου τὸ ὁποῖον ἀπληγεῖτο διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, χάριν τοῦ ὁποίου ἦλθαν εἰς τὴν Τουρκίαν. Διὰ τοῦτο δικαίως τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο εὐτιλοφορήθη « Ὑπουργεῖον τῶν ἀναγκαστικῶν Ἔργων ».

Ἡ ἄρνησις τὴν ὁποίαν ὁ Χαμίτ ἀντιτάσσει κατὰ πάσης ἀναχωρήσεως ἀφορώσης εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ἠλεκτρικοῦ φωτὸς καὶ τηλεφώνου ἐν Τουρκίᾳ ἀπελλίξει τοὺς ἀρπακτικοὺς τούτους ὑπαλλήλους. Διού, προφανῶς, αἱ δύο αὗται ἐπιχειρήσεις ἠδὲλον φέρει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀρκετὸν ἀριθμὸν πλουσίων θνημάτων πρὸς ἐκμειάλλευσιν.

Ὁ Χαμίτ, εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἡ λέξις Πρόοδος, δὲν ἀγαπᾷ νὰ προικίξη τὴν χώραν

διὰ τῶν νεωτερισμῶν τούτων καὶ εὐχαριστεῖται πολὺ περισσότερον εἰς τὰ σκότη.

Τὴν μόνην φορὰν καθ' ἣν ἐγένετο λόγος περὶ ἠλεκτρικοῦ φωτός καὶ περὶ τηλεφώνου, εἰς τῶν εὐνοουμένων του κατώρθωσε τὰ πείσῃ τὸν Σουλτάνου, ὅτι μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν σύστημα ἤρκει τὰ στρέψῃ τις ἐν κομβίον δπως ἀφήρῃ ὀλόκληρον τὴν πόλιν εἰς τὸ σκότος, ὅτε οἱ ἐπανασταῖται θὰ εἶχον εὐνοϊκὴν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν περὶστασιν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὸ τηλεφώνου, τὸν κατέπεισεν, ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ ἠδύνατο ἀνεξελέγκτως τὰ συνεννοῶνται πρὸς ἀλλήλους οἱ νεότουροκοι !

Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν, αἱ μεγάλαι ἀρτηρίαι τῆς Σιαμποῦλ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτιον φωτίζονται διὰ τοῦ ἀεριοφωτος ὑπὸ εὐρωπαϊκῆς ἐταιρείας, εἰς τὴν ὁποίαν κάμνουν παντὸς εἶδους δυστροπίας, ἐνῶ τὸ ἐργαστάσιον τὸ ὁποῖον ὄφειλε τὰ δίδῃ ἀεριοφως εἰς τὸ Πέρα καὶ εἰς τὸν Γαλατᾶν, διενδυνόμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, φορολογεῖ μὲν βαρῦτατα τοὺς κατοίκους, χορηγεῖ δὲ φωτισμὸν ἀφθονώτατον εἰς τὸ Γιλδίτ, εἰς τοὺς κήπους αὐτοῦ, εἰς τοὺς πέριξ στρατῶνας καὶ εἰς τὰς φρουράς, ἀφήνον εἰς μαῦρα σκότη τὸ Πέρα, αἱ πλεῖστοι τῶν ὁδῶν τοῦ ὁποίου φωτίζονται μὲ λάμπας πετρελαίου, τὰς ὁποίας ἡ γιάνθρωποι τινες εὐηρεσιτήθησαν τὰ τοποθετήσωσιν ἔμπροσθεν τῶν οἰκῶν των.

Ἀπὸ τινος χρόνου τὸ ὑπουργεῖον τῶν Δημοσίων Ἔργων ἐτέθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μαχμουτ-Τζελαλεδδίν. Αἱ κυριώτεροι αὐτοῦ ἀρεταὶ περιορίζονται, εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα μεθ' ἧς λαμβάνει τὸ μ π α ξ ἰ σ ι ,

χωρίς να κάμωμεν λόγον περί τοῦ πλήθους τῶν βρομερῶν ἐλαττωμάτων του, καί εἰς τὸ τὰ συνθέτη ἄσπευμα ποιημάτια. Δὲν ἔχει ἀναμφιβόλως νὰ εὐφραθῆ ἴποισ ἐκ τῆς οἰνοποσίας εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε ἔκδοτος, διότι αὐτὴ μᾶλλον ἀρέσκει εἰς τὸν Χαμίτ· ἀλλὰ βεβαίως θὰ καταστραφῆ μὲ κα ποιημάτιά τ. ο. Ἄρα ἡ γρήγορα, καμία λέξις ἢ φράσις αὐτῶν διαφορομένη θὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς κανένα κατὰσκοπον νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐξορίαν του.

Τὸ Ἐβκαφίον ἔχει ὡς ἐνασχόλησιν τὸ ἔργον τῆς συντηρήσεως τῶν Ἰζαμίων τῶν Μενδρεσσέδων καὶ τῶν Ἰεκέδων, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅλων τῶν ἰδρυμάτων ἐντὸς τῶν ὁποίων συντηρεῖται πλῆθος ἀργῶν, καὶ τὰ ὁποῖα κατέχουσι σήμερον τὴν θέσιν τῶν τεμπεληχανάδων.

Τὰ εἰσοδήματα τοῦ Ὑπουργείου τούτου εἶνε σημαντικά. Διότι κατὰ τινὰ ἀρετὰ παράξενον νόμον, μέγας ἀριθμὸς κτημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν βακουφίων, δίδουσι τὰ εἰσοδήματά των εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ Ἐβκαφίου, ὡςάκις οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν ἀπ. θνήσκουσι χωρὶς νὰ ἀφήσωσι κληρονόμους κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Προσθέτατε εἰς ταῦτα τὰ ἐνοίκια τῶν καταστημάτων, οἰκιῶν καὶ ἰδιοκτησιῶν αἰτινες εἶνε ἐξαρθήματα τῶν Τζαμιῶν, καὶ θὰ ἔχητε ἀόριστον τινα ἰδέαν τῶν ὑπερόγκων τούτων εἰσοδημάτων.

Ὁ διευθύνων τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, οὐδόλως διαφύρει τῶν λοιπῶν συναδέλφων του. Μεθ' ὅλην τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν του στενοχωρίαν, ὁ Χαμίτ δὲν ἠδυνήθη νὰ βυθίσῃ τοὺς ὀρεῖς αὐτοῦ δακτύλους εἰς τὰ

ταμεία τοῦ ἵπου γελου κί ἴνον κτῆ Κράτους. Ἀλλὰ ὁ ὑπεργὸς αὐτοῦ τὸ πράττει ἀντὶ αὐτοῦ.

Ἡ δ. μομ. ασία τῆς ἐτησί ε προμηθεΐας τοῦ ἐλαίου, τὸ ὅλον ὄν χρειάζεται διὰ τῆς φεταγώγησιν τῶν μινωρίδων καὶ τὸ διὰ τιμα κτῆ Γαμαζόνου, τοῦ βουτύρου, τῆς ὀρόης καὶ τοῦ ἀλεύρου τὰ ὅποια χρειάζονται π. δε διατρο φῆν τῶν ἐλασι. ἔχων τῶν Ο. ολογικῶν Σχολῶν καὶ τῶν τεκέδων, παρῆχει τῆν ἰσκαίριαν εἰς τὸν ὑπεργόν, εἰς τὸν ταμίαν του, καὶ εἰς προμηθευτὰς τὰ κάμπον τὰς τλημροτέρας τῶν κλοπῶν. Διὰ τοῦτο, πᾶς ἐντροσύμενος τοῦ Χαμί ἀνεπομορεῖ τὰ διοικισθῆ ἐπ. υγὸς τοῦ Ἐσκαζίου.

Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Τουρκίας εἶνε οἰκιστῶν ἀνω, εἰς νομῶν τὰ σταματήσω ἐπὶ τοῦ σημεῖου τοῦτου ἐπὶ μακρόν. Εἶπον ἤδη εἰς ἔν τῶν προηγουμένων κεφαλαίων, τί ἔκαμεν ὁ Ζουχδῆ πασοῦς τὸν Μαλιέ (Ἵπνοργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν). Σήμερον τὸ Ἵπνοργεῖον τοῦτο καταστὰ σχεδὸν περσιτόν. Τὰ ὀλίγα εἰσοδήματα τῶν ἐπερχομένων, τὰ ὅποια ἔχρησε τὰ εἰσέθουσι εἰς τὸ ταμεῖον, πηγάζουσι κατ' ἐνθε ἔν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπιχορηγῆσ ὡς τοῦ Χαμί. Τὰ ταμεία τοῦ Μαλιέ εἶνε κενά, καὶ ὁ ὑπεργὸς μετὰ μεγάλης δυκολίας κατορθώνει ἐκίστατε, δοῦναις ονομολογῆσαι δάνειόν τι, τὰ πληρώσῃ μισθὸν ἑνὸς μηνὸς εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, πράγμα τὸ ὅποσον διὰ τῆν Τουρκίαν εἶνε ἀληθῆς γεγονὸς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων. Δι' ἃ ἀπὸ δεκαπενταετίας ὁ Σουλτᾶνος οὐδέποτε ἠδυνήθη τὰ πληρώσῃ περισειτέρους τῶν πέντε μισθῶν ἐπὶ τῶν δάδικα ἐτρήσις, ἴσσοις εἰς

τὸν σιραιὸν ὅσον καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους. Ὅλων τῶν εἰσοδημίτων τοῦ Κράτους ὄντων ὑποθη-
 κευμένων ἐπὶ περιόδους σχεδὸν διαρκεῖς, περιορίσθη-
 σαν εἰς τὸ νὰ προμηθεύωνται ὀλίγον χρῆμα παρατεί-
 νοντες τὰς προθεσμίας τῶν ἐκχωρήσεων. Ἄλλ' ἐπειδὴ
 τὸ τοιοῦτον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθῇ ἐπ' ἄπειρον,
 καὶ ὅλα τὰ τραπεζητικὰ καταστήματα εἶχον κλείσει τὰς
 θύρας τῶν εἰς τὸν Σουλτάνον Χαμίτ, οὗτος συνεκάλε-
 σεν εἰς Συμβούλιον ὅλους αὐτοῦ τοὺς κατεργαραίους,
 καὶ εὔρεν ἀκόμη ἐν μέσον πρὸς προορισμὸν χρημάτων.
 Ἀπεφασίσθη νὰ κάμουν μίαν ἐκθεοῖν εἰς τὴν Κων-
 σταντινούπολιν, διὰ τῆς ὁποίας τὸ κοινὸν ἐφορολογεῖτο
 θηριωδῶς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ σεισμὸς ἐχορήγησεν εἰς
 τὸν Χαμίτ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνοίξῃ συνεισφοράς, τό-
 σον ἐν Τουρκίᾳ ὅσον καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Τώρα προσπα-
 θεῖ νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὰς ὑπὲρ τῶν
 θυμάτων αὐτοῦ Ἀρμενίων συνεισφοράς· ἀλλ' ὁ ἀλη-
 θῆς σκοπὸς αὐτοῦ εἶνε νὰ πληρώσῃ τὰ κενὰ του τι-
 μεῖα διὰ τῶν ὑπὲρ τῶν Ἀρμενίων συλλεγομένων εἰ-
 σφορῶν.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κατήντησεν ἤδη
 ἀπλοῦν Σχολεῖον, ἀφ' οἷου οἱ Γεωσάτ, οἱ Δζαβίτ, οἱ
 Σαφειί, καὶ πληθὺς ἄλλων τοιούτων, ἀποδιωχθέντων
 ἐκ τῶν λυκείων, κατέλαβον τὰ διάφορα τμήματα αὐ-
 τοῦ. Πρῶτερον συνετοὶ καὶ πεπειραμένοι λειτουργοὶ τοῦ
 κράτους συνεζήτηον ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας
 περὶ τῶν ὑποθέσεων, ἐνῶ σήμερον σκηναὶ διασκεδα-
 στικώταται φαιδρύνουσι τὰς συνεδριάσεις, καὶ κατὰ τὴν
 ἔξοδον οἱ νέοι καὶ ἐνδοξοὶ ἡμῶν Σύμβουλοι δίδουσι

κάποτε πρὸς ἀλλήλους ραπίσματα καὶ λακτίσματα εἰς αὐτοὺς τοὺς διαδρόμους τῆς ὑψηλῆς Πύλης. Ἐκαστον τῶν τριῶν τμημάτων ἠρῶιθμει πρότερον ἀνὰ δώδεκα μέλη· σήμερον ὑπάρχουσιν ἀνὰ 35—50, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τινες Σεΐκαι Ἄραβες ἀληθῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Μωάμεθ' τοὺς ὁποίους ὁ Χαμίτ διὰ τῆς βίας κρατεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἄριθμός τις νοήμων ὑπαλλήλων, οἱ οἱ Σαΐδ βέης, Ἐκρέμ βέης, Τεβφικ βέης, Ἐμποῦ Ζιᾶ καὶ Ρεσοῖτ βέης, Δζεμὶλ πασοᾶ ζαδέ, εἶνε ἐπίσης διωρισμένοι εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Διότι ὁ Σουλτάνος δὲν θέλει νὰ τῆς ἐμπιστευθῇ ἀξιόματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναπτύξωσι τὰς ἰκανότητάς των.

Ἡ ὑπηρεσίαι τῆς Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων, δὲν εἶνε μόνον ἐλαττωματικὴ, ἀλλ' ἔχων καὶ τὸ κωμικόν της μέρος. Αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, ὅταν ἔχουσι νὰ στείλωσιν ἓν γράμμα, προτιμῶσι νὰ τὸ ἐμπιστευθῶσιν εἰς ἓν ἐκ τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων τὰ ὁποῖα διατηροῦσιν αἱ κυβερνήσεις τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ρωσίας, Γερμανίας, καὶ Αὐστρίας ἓν τῇ πρωτενοῦσῃ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Ἡ ὑπαρξίς τῶν γραφείων τούτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπικρατεῖ ἡ τάξις, εἶνε ἀληθὲς εὐεργέτημα διὰ τοὺς ἐμπόρους πρὸ πάντων ὅταν ἡ σύγχυσις καὶ αἱ καταχρήσεις εἶνε εἰς τὴν ἡμερησίαν δαΐταξιν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Ὀθωμανικῷ Ταχυδρομείῳ. Ἐπιτολὰὶ προσωριμέναι διὰ πόλιν τινα τῆς Ἑυρώπης πηγαῖναν ἀφ' εὐκτίας εἰς Βαγδάτιον ἢ Διεσβεκίον.

Ἐνθυμοῦμαι, δι' εὐρισκόμενος εἰς τὴν Προῦσαν,

ἔλαβον μίαν ἐπιστολήν, ἣτις ἀπευθύνετο πρὸς ἐμὲ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἣτις ἔκαμ τεσσαράκοντα ἐπὶ τὰς ὄλας ἡμέρας μέχρις οὗτου περιέλθῃ εἰς χεῖράς μου. Ὅτε μετέβην διὰ τὰ ζητήσω πληροφωρίας, ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος μὲ ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἡ ἐπιστολή μου τὴν φορὰν ταύτην δὲν εἶχεν ἀποσιναλῆ οὔτε εἰς τὰ Ἀυτοκρατορικὰ Ἀνάκτορα, οὔτε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀσιωνομίας ὅπου γυροῦν ἀριστα τὴν τέχνην καὶ τὰς ἀποσφραγίζουσι, ἀλλ' ἀπλούστατα, εἶχε διέλθει ἐκ Προύσης, εἶχε μεταβῆ μέχρι Δομασκοῦ, εἶχεν ἐπαγέλθει εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁπόθεν, τέλος πάντων, τὴν εἶχον στείλει εἰς τὴν Πρωσσίαν, ὁκτώωρον μόνον ἀπέχουσαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μίαν ἄλλην φορὰν εἶχα προσκληθῆ εἰς γεῦμα παρὰ τινος φίλου εἰς τὸ Πέρα. Ἐπειδὴ μία ἐργασία μὲ ἐκράτησεν εἰς Βουγιούκδερε, ἐνόμισα ὅτι ἡδυνάμην καὶ τοῦ στείλω μικρὸν τηλεγράφημα πρὸς δικαιολογίαν μου. Ἐὐὐ τηλεγράφημά μου εἶχε παραδοθῆ εἰς τὸ τηλεγραφικὸν γραφεῖον τοῦ Βουγιούκδερε κατὰ τὰς ἑξ ὥρας· εἰς τὰς ἐπτάμισθ ἐλάμβανα μίαν ἄμαξαν ἣτις μὲ ἔφερον εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου τοῦ φίλου μου τὴν δεκάτην ὥραν. Ὡς ἦτο ἐπόμενον οὗτος δὲν εἶχε λάβει καμμίαν εἰδοποίησιν, καὶ μὲ παραπορέθη ὅτι τὸν ἠπάτησα. Ἡμὴν ἐκεῖ ἀπὸ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας, ὅτε τέλος πάντων εἰς διανομὴς ἀσθμαίνων ἔφερε τὸ τηλεγράφημά μου καὶ ἐξήγησε τὸ σύνθημα **μ π α ξ ί σ ι**.

Καὶ δὲν εἶνε ταῦτα γεγονότα μεμονωμένα. Τούναντιον, αἱ ἀνωμαλίαι αὗται ἐπανολαμβάνονται καθ' ἐκάστην. Καὶ ἐν τούτοις, ἂν καὶ αἱ ἀδεξιότητες τῆς ἰδικῆς

του Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων τοῦ εἶνε γνωσταί, ὁ Παισιᾶχ προσπαθεῖ πάντοτε, ἀλλ' εὐτυχῶς ἐπὶ ματαίῳ, νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν ξένων Ταχυδρομικῶν Γραφείων.

Ἄς εἰπῶμεν τελευτῶντες, ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τρεῖς δίκαι εἶναι ἐκκρεμεῖς εἰς τὸ δικαστικὸν Τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸ ὁποῖον δὲν κατορθώνει νὰ ἐκφέρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς ἐνοχῆς τριῶν ὑπαλλήλων τῆς ἀποθήκης τῶν Χρηματοδεμάτων, οἵτινες διδέχθησαν ἀλλήλους ἐν διαστήματι τεσσάρων ἐτῶν.

Ἴδου εἰς τί συνίστανται αἱ δίκαι αὗται; Ὁσάκις εἰς ὑπάλληλος ἐπιφορτίζεται τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, παρέρχει εἰς τὴν διεύθυνσιν ἐγγύησιν 23, 000 φράγκων. Τὰ χρηματοδέματα ἔρχονται εἰς τὸ Ταχυδρομεῖον καὶ σωρεύονται ἀναμῖξ εἰς τὴν ἀποθήκην, χωρὶς νὰ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς δικαιούχους. Εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν εὐκαιρίαν ὁ ὑπάλληλος εἰδοποιεῖται ἐν ποσὸν ἀξιῶν ἀνερχόμενον εἰς ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας φράγκων, καὶ λέγει εἰς τὸν Διευθυντήν, ὅτι τὰ χρηματοδέματα ἔλλείπουσιν ἐκ τῆς ἀποθήκης του. Ἀμέσως διατάσσεται ἔλεγχος τῆς ἀποθήκης τῶν χρηματοδεμάτων, ὁ ὑπάλληλος ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλον, ὁ δὲ πανθὲς παραπέμπεται νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸ ὁποῖον δαπανᾷ χρόνον ἀτλεῦστητον ὅπως μελετήσῃ τὴν δίκην.

Ἐν τῷ μεταξὺ τόσῳ ὁ καταχραστῆς ὑπάλληλος εἶνε ἐλεύθερος. Δίδει τὰς 23, 000 φράγκων εἰς τὸν ἐγγυητήν του, ὅστις καὶ τὰς καταθέτει εἰς τὴν Διεύθυνσιν κά-

μνων να πιστευθῆ ὅτι ἀκριβὰ τοῦ ἐποίχισεν ἡ ἐγγύη-
 οῖς του. Ὡς δὲ Πιλάτος ἀποπλύνει τὰς χεῖράς του καὶ
 ἀποσύρεται. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν πρῶην ὑπάλληλον
 τῆς ἀποθήκης τῶν χρηματοδεμάτων, διαχειρίζεται ἐ-
 πωφελῶς τὰ κλαπέντια ποσά, εἴτε παίζων εἰς τὸ Χρη-
 ματιστήριον, εἴτε προεξοφλῶν τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλ-
 λήλων τοῦ Κράτους, εἰς τρόπον ὥστε, ἐὰν μετὰ πα-
 ρέλευσιν ἐτῶν τινῶν δὲν κατορθώσῃ νὰ διαφθείρῃ
 τοὺς δανειστιάς του, καὶ ἴδη ὅτι θὰ καταδικασθῆ ὡς
 σφετερισθεὶς τὸ χρῆμα τῶν ἐμπόρων, νὰ δύναται εὐ-
 κόλως νὰ ἀποδώσῃ τὸ κλαπὲν ποσὸν χωρὶς ποσῶς νὰ
 παύσῃ κατέχων τὸν πλοῦτον τὸν ὁποῖον τοσοῦτον ἐπι-
 τηδείως ἀπέκτησε.

Η΄.

Ὁ κατάσκοπος Νισδάν.

Ἐν ἓκ τῶν πραγμάτων εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Χαμίτ ἀπο-
 δίδει τὴν μεγαλειέραν σπουδαιότητα, εἶνε ἡ λογοκρι-
 σία. Αὕτη δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰς ἐφημερίδας.
 Ἐπεκτείνεται εἰς τὰ τυπογραφεῖα, εἰς τὰ θέατρα, εἰς
 τηλεγραφήματα, πολιτικὰ καὶ καθαρῶς ἐμπορικά.
 Οὐδεὶς τυπογράφος ἢμπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν
 βιβλίου ἢ οἷας δήποτε ἄλλης ἐργασίας, ἐὰν τὸ χειρό-
 γραφον δὲν φέρῃ τὴν ἀπαραίτητον ἐπιθεώρησιν, τὴν
 ἐπιτρέπουσαν τὴν δημοσίευσίν του.

Ἡ ἐπίτευξις τῆς ἐπιθεωρήσεως ταύτης δὲν εἶναι
 προᾶγμα εὐκόλον. Ὁ αἰτῶν ἀναγκάζεται ἐπὶ ἐβδομάδας
 νὰ τρέχῃ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὑπουργείου εἰς τὸ ἕτερον, διότι

οἱ διευθύνοντες τὰ διάφορα τμήματα φοβοῦνται ν' ἀναλάβωσι τὴν εὐθύνην. Λέγουν δι' εἶνε ἀναρμόδιοι καὶ παραλείπουσι τὸν αἰτοῦντα ὁ εἰς εἰς τὸν ἕτερον, μέχρις οὗτου ὁ ἀνυχῆς οὔτις, κουρασθεὶς ἀπὸ τὰ τραχάματα ταῦτα, πορραιή' ἢ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου του, τὸ ὅποιον πιθανώτατα νὰ ἦτο χρήσιμον εἰς τὴν χώραν. Χάρις εἰς τὴν εὐνοίαν τῆς ὁποίας τυγχάνουσι παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς, ἀριθμὸς τις ἀμαθῶν τοῦ χειροτέρου εἶδους κατώρθωσαν νὰ παρακάθηται εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐπαιδεύσεως. Αὐτοὶ εἶνε, οὐ μόνον οἱ ἐπι'ερωοῦντες τὰ βιβλία τὰ ὅπο'α δημοσιεύονται εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ παρ' αὐτῶν ἐξαρτᾶται καὶ ἡ τύχη τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐκδιδομένων βιβλίων.

Ἰοιάνθη ὑπῆρξεν ἡ περίπτωση τῆς «Νόσου τῆς Ἀνατολῆς» τοῦ Κυρίου Ε. Σέστελ, τῶν «Κιτωτέρων Στραυμάτων τῆς Κωσταντινουπόλεως» τοῦ ἰδίου, ὡς καὶ τοῦ «Χρῆματος» τοῦ κ. Ζολᾶ, ὧν ἡ εἰς Τουρκίαν εἰσαγωγή εἶνε ἀπολύτως ἀπηγορευμένη. Ἡ μετὰ φρασίς τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου εἰς τιωπῆτον βαθμὸν ἐδολεφονήθη, ὥστε ὁ Εὐγένιος Σύης θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ ἀναγρωρίη τὸ ἔργον του.

Πρὸ τρισάρων ἐτῶν εὐρεσκόμενην πλησίον τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἀπαιδεύσεως — τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀποκαλοῦσιν ἐν Τουρκίᾳ — διε τὰ μέλη τῆς λογοκρισίας ἀπεράνθησαν ὑπὲρ τῆς ἀπαγορεύ. εως τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πρωτευούσης τῆς θείας Κωμωδίας τοῦ Δάντου. Δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκρίνω τὴν ἐκκληξίν μου ἀπέναντι ἀπορίας

τοσοῦτον μωρᾶς, καὶ παρατήρησα εἰς τὸν Πρόεδρον ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη μοι ἐφαίνετο ἀληθῶς παράδοξος. Οὗτος μοῦ ἀπήντησεν ἄνευ περιστροφῶν: «Φίλε μου, ὁμολογῶ ἐλευθέρως ὅτι ἐγὼ δὲν ἐνόησα τίποτε ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου· ἀλλ' οἱ συνάδελφοί μου ἐπέμειναν, καὶ δὲν ἠδυνάμην παρὰ τὰ συμφωνήσω μετ' αὐτῶν. Ἄλλως δὲ νομίζω ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν θὰ δυσαρεστήσῃ οὐτε τοὺς μαθητάς, οὔτε τὸν διδάσκαλον, οἵτινες θὰ ἔχουν τὰ ἐργασθεῖν ὀλιγότερον.» Ἐμαῖον κατόπιν ὅτι οἱ ἠλίθιοι οὗτοι δὲν εἶχον ἐξετάσει ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς πρώτης σελίδος, ὅπου λέγεται: «Λέγει εἰς τὸ ἔθνος: Ἐγείρου! Καὶ τὸ ἔθνος ἐγειρόμενον ὑπερηφάνως, ἀποσύει τοὺς ρύπους τοὺς ὁποίους εἴκσιν αἰώνων βαρβαρότητος εἶχεν ἀφήσει ἐπὶ τῆς ἐσθῆτος του.» Ταῦτα ἦσαν ἀρκετὰ, καὶ τὰ νοημονέστερα τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου συνεπέραναν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ὑψηλίσσετο τὰ εἴκοσι ἔτη τῆς βαρβαρότητος τῆς Βασιλείας τοῦ Ἀβλοῦλ Χαμίτ.

Ἡ λογοκρισία τῶν δραμάτων καὶ τῶν κωμειδελίων γίνεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀστυνομίας. Ὁ ἐκ Χάσκιοῦ ἑβραῖος Γιουσουλφάκης ἔνε ἰπιγοιτισμένος τὸ δύσκολον τοῦτο ἔργον. Ὑπὸ θεατρικὴν ἔποψιν, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγνώρισε ποτὲ ἄλλο τι ἐκτὸς τοῦ Καραγκιόζη, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν μόνην διασκέδασιν τῶν γηραιῶν Ἐφέντηδων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ξεκαρδιζομένων εἰς τὰ γέλοια ἐκ τῶν χονδροειδῶν αἰσχρολογιῶν του, καὶ μὴ δισταζόντων τὰ προυάγωσι καὶ τὰ τέκνα των εἰς τὴν διασκέδασιν ταύτην.

Χωρίς λοιπόν ἴσπυτε νὰ ἐννοῇ ἐκ τῶν δραμάτων τὰ ὁποῖα ὑποβάλλονται εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ὁ ἐρασιτέχνης οὗτος λογοκριτῆς—διότι τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ἐπάγγελμα εἶνε τὸ τοῦ κατασκόπου τῆς ἀστυνομίας τοῦ Πέρα—ἀπηγόρευσε τὴν παράστασιν τῆς Κόρης τοῦ Ἀρχι-
τυμπανιστοῦ, τοῦ Μπεμπέ, τῆς μεγάλης Δουκίσσης, τοῦ Γερολοταῖν, τοῦ Ὀθέλλου, τοῦ ὁ Βασιλεὺς δια-
σκεδάξει, καὶ πλήθους ἄλλων δραμματικῶν ἔργων.

Μίαν ἐσπέραν, καθ' ἣν ἐδίδετο ἡ παράστασις τῆς Φαβορίτας, ὁ Γιασσεφάκης ἦλθε διὰ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου, ὅτι αἱ λέξεις «Εὐνοουμένη τοῦ Βασιλέως» ἔπρεπε νὰ ἀντικατασταθῶσι δὲ τῶν λέξεων «Εὐνοουμένη τοῦ Κόμητος» καὶ ὅτι ὁ ἠθο-
ποιὸς ὅστις ἔπαιε τὸ πρόσωπον τοῦ Φερδινάνδου δὲν ἔπρεπε νὰ ῥίγῃ κατὰ γῆς τὰ διάσημά του καὶ τὴν σπά-
θην του, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὰ τοποθετήσῃ ἠσυχῶς ἐπὶ
μῆς τραπέζης. Ἄλλην μίαν φορὰν ὁ λογοκριτῆς πε-
ριτρεόμενος ὑπὸ ἰδρωτὸς καὶ πνευστιῶν, ἔπεσεν ὡς
βόμβα ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως τῆς Κόρης τῆς
Μαδάμ Ἀγκῶ, ὅπως μεταδώσῃ διαταγὴν τοῦ Ναζὶμ
πασσᾶ, νὰ ἀποκοπῇ ἡ περίοδος ἡ ἀφορῶσα εἰς τοὺς
συνωμοτὰς. Ὁ ἱμπρεσσαρίος τὸν ἔκαμε νὰ εἰρησῇ,
ὅτι μετ' ὀλίγῃ αὐτοῦ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἀρῆσῃ εἰς
τὸν πασσᾶν, τὸ πρᾶγμα τοῦ ἦτον ἀδύνατον. Ὁ Γιασσε-
φάκης τὸν ὑπεχρέωσε τότε νὰ ἀλλάξῃ τοῦλάχιστον τὰς
λέξεις συνωμοτῆ καὶ συνωμοτῆς ἀντικαθιστῶν αὐτὰς
δι' ἄλλων ταυτοσήμων. Ἀλλὰ τοῦτο καθίστα τὴν θέ-
σιν τοῦ ἱμπρεσσαρίου ἔτι δυσκολωτέραν, διὸ καὶ πα-
ρεκάλεσε τὸν Γιασσεφάκην νὰ τοῦ ὑποδείξῃ ὁ ἴδιος

τὰς λέξεις διὰ τῶν ὁποίων ἠδύνατο τὰ ἀντικατασταθῶσιν αἱ λέξεις συνωμοσιῶν καὶ συνωμότης. Μετὰ τινὰς περιπλανήσεις ἐντὸς τῆς αἰθούσης καὶ μετὰ τινὰς λέξεις ἀνταλλαγείας μετ' ἄλλον τινὸς προσώπου, ὁ περίφημος λογοκριτὴς ἐπανῆλθε μὲ ἦθος θριαμβευτικὸν καὶ ἐπρότεινε τὰς λέξεις συζητῶ καὶ συζητητῆς, αἵτινες ἐπροξένησαν μέγαν γέλωτα μεταξὺ πάντων τῶν συνηθροισμένων περὶ τὸν ἀτυχῆ ἱμπερυσάριον. Οὗτος δὲν εἴξευρε πλέον πού τὰ κλίτη τὴν κεφαλὴν, μὲ τὸ πρόγραμμά του, τὸ ὁποῖον καθ' ἡμέραν ἐκολώβοναν.

Ἦδυνήθη τὰ μάθω ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας δὲν εἶχε θελήσει τὰ ἐμπιστευθῆ τὴν ἀποστολὴν ταύτην εἰς κανένα ὄστις θὰ ἐγνώριεν ὀλίγον καλλίτερον τὴν γαλλικὴν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τι πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔα εἶχεν εὐρείας θραυτικὰς γνώσεις, καὶ ὡς τοιοῦτον πρόσωπον ἀρμεδιώτατον ἐθεώρει τὸν Γιωσεφάκη, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ ἦτο, ὡς φαίνεται Χοκκαπάς, ἦτοι ἐκ τῶν ἑβραίων ἐκείνων θανατοποιῶν, οἵτινες δίδουν παραστάσεις ἐν ὑπαίθρῳ καὶ διωσκεδάζουσι τὰς Ὀθωμανίδας εἰς τὰ Γλυκαῖα Ὑδατα τῆς Εὐρώπης, ἢ τῆς Ἀσίας κατὰ τὸ θέρος, τὸν δὲ χιμῶνα εἰς τὰς διακεδάτους τὰς ὁποίας οἱ πασάδες δίδουν εἰς τὰ κονάκιά των.

Αἱ ἐν Ἀρμενικῇ γλώσση παραστάσεις, αἵτινες πρότερον ἐδίδοντο εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Θέατρον, ἀπηγορεύθησαν αὐστηροτάτα. Ἡ ἀπαγόρευσις αὐτὴ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τινὰ τουρκικὰ ἔργα, ὅσον τὸ «Βατάν» καὶ τὸ «Σιλωιτρε» τοῦ διασήμου τούρκου ποιητοῦ Κεράλ βέη, ὅστις καὶ ὁ ἴδιος ἀπεμαρτύρηθη ἐκ τῆς πρωτευού-

σης. Ἐπίσης τὰ κωμειδύλλια « Ἄριφ » καὶ « Χορδὸξ », τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν τὴν αὐτὴν τύχην τὴν ὁποίαν καὶ τὸ « Πινί Χαμίτ » τὸ ὁποῖον, ἐν τοῦτοις ἤρθεσκεν εἰς τὸ κοινόν. Ὅλοι συνέρρεον εἰς τὸ θέατρον δσάκισ παρισιάνετο. Τὸ τουρκικὸν θέατρον πειορίζεται τῶρα εἰς μερικὰ ἄνοστα δράματα, τὰ ὁποῖα παίζονται ὑπὸ τινων ἀθλίων ἀγυριῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἀβδὶ ἠ-Αβδοὺλ Ρεζὰκ θεωρεῖται ὡς Κοκλὲν.

Τὰ πολιτικὰ τηλεγραφήματα τὰ ὁποῖα ἔρχονται εἰς τὰ τηλεγραφικὰ πρακτορεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέρχονται διὰ πολλῶν χειρῶν ὅπως ἐξελεγχθῶσιν. Τὰ τηλεγραφικὰ γραφεῖα εἶνε ὑποχρεωμένα νὰ κάμουν πολλὰ ἀντίγραφα καὶ νὰ στέλλουν εἰς τὰ ἀνάκτορα, εἰς τὴν Μεγάλην Βεζυρίαν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος τῶν ἐξελεγχόντων ἀφαιρεῖ καὶ τί, δύναται τις ἐλευθέρως νὰ εἴπῃ, ὅτι δσάκισ δὲν κρατῶνται ἐξ ὀλοκλήρου, κατανιοῦν νὰ μὴ περιέχουν σχεδὸν τίποτε ὅτε περιέρχονται εἰς χεῖρας ἐκείνων πρὸς οὓς ἀπενδύονται, Τοῦτο ὁμως δὲν ἐμποδίζει τὰ τηλεγραφικὰ Πρακτορεῖα νὰ λαμβάνωσι τὰς εἰδήσεις αὐτῶν ἀκεραίας· διότι οἱ ἐν Σόφια ἀνταποκριταὶ αὐτῶν, γνωρίζοντες τὴν τύχην ἣτις ἐπιφυλάσσειται εἰς τὰς τηλεγραφικῶς μεταβιβαζομένας εἰδήσεις, τοῖς στέλλουσι τὰ τηλεγραφήματά των ταχυδρομικῶς. Οἱ πράκτορες λοιπὸν μὲ βραδύτητα ὀλίγων ὥρῶν ἔχουσιν ὅλας τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἢ κυβέρνησις προσπαθεῖ νὰ τοῖς ἀποκρύπτῃ.

Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ τηλεγράφου ἀνστηρότατα τιμωροῦνται δσάκισ στέλλουσιν εἰς οὓς ἀπενδύονται τηλε-

γραφήματα πολιτικά ἢ ἔμπορικά περιέχοντα φράσιν τινὰ ὑποπτον ἢ διαφορομένην. Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα κάμνουν συχνὰ τὸν γῦρον μεταξὺ τῶν Ὑπουργείων καὶ τῶν Ἀνακτόρων

Ἡμπορεῖ τις εὐκόλως νὰ κατανοήσῃ τὰς ὁλεθρίας συνεπειὰς τὰς ὁποίας τοιαῦτα μέτρα παράγουσιν. Ἐν τούτοις, οἱ ἐν Τουρκίᾳ ἔμποροι θεωροῦνται εὐτυχεῖς ὅταν αἱ τοιαῦτα βραδύτητες τοῖς προξενῶσι μόνον χρηματικὰς ζημίας. καὶ δὲν γίνονται θύματα ἐπητιδείας τινὸς ραδιουργίας.

Ἐρχεται καιόπιν ἡ λογοκρισία τῶν ἐφημερίδων, αὕτη γίνεται ὑπὸ δύο διαφόρων γραφείων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ὡς ἐπίσης καὶ παρὰ πάντων τῶν ὑπαλλήλων ὅσι ἠξέυρουσιν ὀλίγα γράμματα, καὶ οἵτινες περιτρέχοντες τὰ καφενεῖα ἀναγινώσκουσιν ἐφημερίδας, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ καταγγείλωσι πᾶσαν ὑποπτον διμοσίευσιν τὴν ὁποίαν ἠθέλον ἶδει. ἀμέσως εἰς τὸν Σουλτάνον

Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐγχωρίου τύπου εἶνε ἐπιφορτισμένη νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῶν τουρκικῶν ἐφημερίδων. Αὗται, ἐννοεῖται, δὲν δύνανται νὰ γράφωσι τίποτε, καὶ ὀφείλουσι νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν ἀπλὴν χρονογραφίαν, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ ὑποσιῶσι τὴν τύχην τῆς «Μιζάν» Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐπάφθη, καὶ ὁ ἰδιοκίτης αὐτῆς Μουράτ βέης, — ὅστις ἐπανελάβεν ἤδη τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐφημερίδος τοῦ ἐν Καίτῳ, — κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὅστις τὸν παρακαλεῖ ἤδη γονυκλινῆς νὰ ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως ἀπαγχονισθῇ. Ὁ τουρκικὸς τύπος ἔπεσε σήμερον εἰς χεῖρας τινῶν ἀθλίων, οἱ οἱ Μιχράν καὶ Δζεβδέτ, οἵτινες δὲν

ἔχουν τὴν παραμικρὰν ἰδέαν περὶ δημοσιογραφίας καὶ οἷτινες ἐνασμενίζονται νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἐν ἐκάστη παραγράφῳ, ὅσον τὸ δυνατὸν συγχρότερον, τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβδουλ-Χαμίτ, ὅπως τοῦ δώσωσι τὰ πομπωδέστερα καὶ κολακευτικώτερα τῶν κοσμητικῶν ἐπιθέτων.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἀχμέτ-Μιδχὰτ βέης, Σαῖτ βέης, καὶ Ἐμπουζιά ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν δημοσιογραφίαν, οἱ σημερινοὶ συντάκται ἀναπτύσσουσι τοσοῦτον ζῆλον εἰς τὴν τέχνην τοῦ κολακεύειν, ὥστε περιπίπτουσιν εἰς τὸ γελοῖον. Διὰ νὰ κρίνουν οἱ ἀναγνώσται, ἰδοὺ ἡ ἀκριβὴς μετάφρασις μιᾶς εἰδήσεως περὶ πυρκαϊᾶς, δημοσιευθείσης εἰς ἓνα τῶν ἐφημερίδων τούτων:

«Μόλις ὁ μεγαλόψυχος Πατισὰχ, ὁ Σουλτάνος τῶν Σουλτάνων, ὁ Κυβερνήτης τῶν Θαλασσῶν καὶ τῶν Ἡπείρων, ὁ Προστάτης τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Ἐπιστημῶν, συγκατέβη μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ καταδεχθῆ νὰ μάθῃ ὅτι ἡ πυρκαϊὰ ἡ ἐκραγεῖσα χθὲς εἰς τὴν συνοικίαν Χασσὰν πασσᾶ Βεσικιάς ἐλάμβανε διαστάσεις ἀνησυχητικὰς. ἐν τῇ ὄλως πατρικῇ Αὐτοῦ εὐσπλαγχιᾷ ὁ Παντοδύναμος Κυρίαρχος, τοῦ ὁποίου τὴν μορφήν περιβάλλουσιν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δίκην στεφάνης, ἡ Σκιὰ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Γῆς, τοῦ ὁποίου ἡ μόνη φροντίς εἶνε νὰ ἐπαγορευθῆ νύκτια καὶ ἡμέραν ἐπὶ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἡονχίας ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Οἰκουμένης, κατεδέχθη νὰ διατάξῃ ἵνα ἡ πυρκαϊὰ παύσῃ τὰς καταστροφὰς τῆς, καὶ εὐθύς τὸ πῦρ κατεσβέσθη»

Εἷς ἄτιμος Ἀρμένιος, ὀνομάζομενος Νισσάν Σεφερι-
 ἄν, υἱὸς ἐνὸς λεπτοουργοῦ τοῦ Σκούταρι, ὑπῆρξε κα-
 τὰ τὴν νεότητά του ὑληρέτης παρὰ τῷ Ἀαριφῇ πασοᾶ
 Διὰ τῆς προστασίας τοῦ κυρίου του καὶ ἰδίως διὰ τῆς
 προστασίας μιᾶς πλειάδος μεγαστάνων ἐγγηρασάντων
 ἐν τῇ κακοηθείᾳ, εἰς τοὺς ὁποίους ἠδυνήθη νὰ ἀρέσῃ,
 κατώρθωσε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ὑψηλῆς
 Πύλης. Μόλις εὐρέθη ἐκεῖ, ἠπάτησε τὰς ἀρχάς, παρα-
 στήσας ὅτι ἦτο συγγενὴς προσώπου υἱοῦ ἀποθανόντος
 τοῦ ὁποίου οἱ κληρονόμοι ἦσαν ἀπόντες καὶ κατέλα-
 βεν αὐτὸς τὴν κληρονομίαν του, ἀνερχομένην εἰς ἀρ-
 κετὰ μέγα ποσὸν, ἀδικήσας οὕτω τοὺς ἀληθεῖς κλη-
 ρονόμους. Ἐπεριουσία αὕτη δὲν ἤρρηξε νὰ ἀυξηθῇ
 διὰ τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς θυγατρὸς ἐνὸς κάποιου
 Μοσκοφλοῦ Σιεπὰν, κλέπτου καὶ αὐτοῦ τῆς αὐτῆς
 μὲ αὐτὸν γάρας, ὅστις ἐγένετο ρῶστος ὑπήκοος ὅπως
 μὴ κατδιωχθῇ διὰ τὰς κλοπὰς του ὑπὸ τῶν πολυαρί-
 θρων θυμάτων του.

Μετὰ τινα ἔτη ὁ Νισσάν ἔγεινε γραμματεὺς τοῦ ὑ-
 πουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἀλλὰ μία φιὰλη οἴνου,
 τὴν ὁποίαν ἐδέχθη ὡς δῶρον κατὰ τὴν ἀνανέωσιν
 τῆς μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐμπορικῆς συμβάσεως, ἐγένετο
 παραίτιος τῆς ἀπολύσεώς του ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Μὴ θέλον νὰ μείνῃ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ταπεινώσεως
 ταύτης, κατετάχθη εἰς τὴν λεγεῶνα τῶν κατασκόπων
 τοῦ Χαμίτ, πρὸς μεγίστην βλάβην τῶν ὁμοδρήσκων
 του. Τὸ ἐπαναστατικὸν κομητάιον εἶχεν ἀποφασίσει
 νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ ἀδλίου τούτου ὄντος ἀλλὰ ἡ ἀγάπη
 πρὸς τὴν ζωὴν ὑπερῴσχυσε τῆς φιλαργυρίας του, καὶ

ἔξηγόρασεν ἑαυτὸν, καταθέσας τὸ ποσὸν τῶν 2500 λι-
ρῶν εἰς τὸ ἐν Λονδίῳ ἔδρεῦον ἐπαναστατικὸν Κομη-
τάριον.

Ἐπανακτᾷ ἐν τούτοις τὸ ποσὸν τοῦτο διατῶν ἐν τῷ
Χρηματιστηρίῳ παιγνίων του. Ὁφελεῖται ἐκ τῶν λαμ-
βανομένων ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἀποφάσεων ὅπως
ἐκτελῆ τὰς ἐπιχειρήσεις του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ καθ'
ἦν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χέμ-Ἀγιέκ ἠθέλησε νὰ κλέψῃ
τὸν μεσίτην κ. Α. καὶ καθ' ἦν οὗτος ἐν πλήθοντι
Χρηματιστηρίῳ τὸν ἐρράπισεν, ὁ ἴδιος Νισσὸν θεᾶται
καθ' ἑκάστην εἰς τὰ μεσικὰ γραφεῖα τοῦ Μεχμὲτ
Ἀλῆ πασσᾶ Χανίου, δίδων αὐτοπροσώπως τὰς περι-
ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως ἐντολὰς αὐτοῦ.

Πρὸ δύο ἐτῶν, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Αὐτοῦ Βα-
σιλικῆς Ὑψηλότητος τοῦ Χεδίβου εἰς Κωνσταντινού-
πολιν, αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες τοῦ Πέρα εἶχον δημο-
μοσιεύσει ἐπίσημον κοινοποιηθὲν, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Μα-
ζιτ βέης κατὰ λάθος εἶχε μεταχειρισθῆ τὴν λέξιν «Suyve-
raiu» (ἐπικυρίαρχος) ἀντὶ τῆς λέξεως «Sonveraiu»
(κυρίαρχος).

Ὁ διάσημος καιάσκοπος Νισσὸν ἔδραμεν ἀμέσως
παρὰ τῷ Κυρίῳ του, καὶ τῷ μετεβίβασεν ἔκθεσιν ἐν
τῇ ὁποίᾳ παρέστησε τὸν Μαζιτ ὡς προδότην καὶ ἐπέ-
τυχεν ἵνα τὸν παύσωσιν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Διευ-
θυντοῦ τοῦ Ξένου τύπου.

Τὸ γραφεῖον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἀτιμίαν νὰ διευθύν-
νεται ὑπὸ τοῦ Νισσὸν ἔχει διπλᾶ καθήκοντα.

Πρῶτον νὰ ζητᾷ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας
πάντα τὰ περὶ Τουρκίας καὶ Σουλτάνου γραφόμενα, νὰ

τὰ μεταφράζει καὶ τὰ ὑποβάλλη εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ δεύτερον, ὕπερ καὶ δυσκολότερον, τὰ ἀνασκευάζη ὅσας ταύτας τὰς ἀληθείας, τὰς γραφομένας ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων!

Ἐκ πενταετίας δευτεροβροντία τινα ὄργανα τοῦ παρισινοῦ τύπου λαμβάνουσι ἐπιχορήγησιν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου.

Ἐν ἔτει 1890 ὁ Μονιὸρ βέης μετέβη εἰς Παρισίους φέρων μεθ' ἑαυτοῦ μέγα ποσὸν, ὅπως συννενοηθῆ μετὰ τοῦ γαλλικοῦ τύπου. Ἐδιώχθη ὑπὸ σπουδαίων ἐφημερίδων. Οὕτως, ἠρκέσθη νὰ διανείμῃ ἕν μέτριον ποσὸν εἰς πρόστιχά τινα φύλλα μετεχειρισθεῖς τὸ ὑπόλοιπον εἰς ἀγορὰν ἀμαξῶν καὶ ἵππων καὶ εἰς τὴν ἀπαγωγὴν μιᾶς ἡθοποιουῦ, τῆς Δεσποινίδος Δεσπιάμ.

Αὐταὶ λοιπὸν αἱ ἐφημερίδες σήμερον περιορίζονται νὰ δημοσιεύωσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς διορθώσεως, τὰς ἀδεξιῶς γυγραμμένας ὑπὸ τοῦ Νισσάν διαφρέσεις ἐκ τούτου δὲ προκύπτει, ὅτι οἱ ἀγαγῶνται ἀπὸ τῶν πρώτων γραμμῶν ἐννοοῦσι τὴν βλακώδη πηγὴν ἐκ τῆς ὁποίας προέρχονται αἱ μωραὶ αὐταὶ ἀρθρογραφαί, αἱ παραγεμιζόμεναι δι' ἐπιχειρημάτων ἡλιθιωτάτων. Καὶ οὐδεὶς ποτὲ λαμβάνει τὸν κόπον νὰ τὰς ἀναγινώσκῃ.

Ἐτέρα ἀσχολία τοῦ Γραφεῖου τοῦ Ξένου ἴππου εἶνε, νὰ ἐνεργῆ τὴν λογοκρίσιν τῶν γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν ἐφημερίδων αἱ ὁποῖαι ἐκδίδονται εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν. Ὑπάρχουσι μόνον τέσσαρες ἀγγλογαλλικαὶ ἐφημερίδες. Εἰς ὑπάλληλος μεταβαίνει καθ' ἑκάστην εἰς τὰ διάφορα γραφεῖα καὶ ἀφαιρεῖ ἐκ ὧν ἐφημερίδων πᾶν ὅ,τι εἶνε ὀλίγον ὑπέριτον τῆς

ἀσθενοῦς αὐτοῦ διανοίας. Ἡ κατάστασις τῶν ἀτυχῶν δημοσιογράφων εἶνε ἀξία οἴκτου. Πρὸ πολλοῦ χρόνου θὰ εἶχον παύσει τὴν δημοσίευσιν τῶν φύλλων τῶν. ἂν ἢ κυβέρνησις ἤθελε νὰ τοῖς ἀποδώσῃ τὰ κεφάλαια τὰ ὁποῖα ἐτοποθέτησαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν, τὰς ὁποίας ἤρχισαν πρὶν ἢ ἀναβῆναι εἰς τὸν θρόνον ὁ Χαμίτ, ὅστις τοσοῦτον ἐδέσμευε τὸν τόπον.

Πῶς νὰ μετέρχεται τις τὸν δημοσιογράφον, ὅταν τῷ ἀπαγορεύεται νὰ γράφῃ περὶ τῶν ἀπεργιῶν; Μὴ νομίζεται ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἀπεργιῶν; δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσιν ἐν αὐτῇ τοιαῦται, τῆς χώρας σιτρουμένης καθ' ὀλοκληρίαν ἐργοστασιῶν βιομηχανικῶν; πρόκειται λοιπὸν περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἀπεργιῶν, Πῶς νὰ μετέρχεται τις τὸν δημοσιογράφον, ὅταν ρητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ παύσεως τοῦ φύλλου ἀπαγορεύεται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐπαναστατιῶν, περὶ βομβῶν, περὶ δυναμίτιδος περὶ ἀναρχικῶν, περὶ μηδενιστῶν, περὶ σοσιαλιστῶν, περὶ θυελλωδῶν συνεδριάσεων ἐν ταῖς Βουλῆς, περὶ μεταβολῶν ἐν τῷ κυβερνητικῷ συστήματι ἀδιάφορον ποίας χώρας, περὶ ἀποπειρῶν καθ' οἰουδήποτε ἡγεμόνος; Ὅτιαν δὲν δύναται τις νὰ τηρήσῃ γλῶσσαν μὴ τοπικὴν καὶ μὴ κολακευτικὴν περὶ οἰουδήποτε αὐτοκράτορος ἡγεμόνος ἢ πρεσβευτοῦ ὁ τοιασδήποτε δυνάμεως, ὅτι νὰ γράφῃ τις ἐναντίον ὁποιοῦδήποτε προσώπου φέροντος χαρακτῆρα ἰσρατικὸν, μὴ ἔξαιρον μόνου οὐδ' αὐτῶν τῶν Ἰησουϊτῶν, οἵτινες διωχθέντες ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, εὐρίσκουσιν ἀκόμη καταφύγιον ἐν Τουρκίᾳ; Δὲν μένει σημεῖον κτήσασκος γνωρίζει νὰ ἐμποδίῃ: τὰς σκέψεις

πλέον, παρὰ νὰ εἴπωσι εἰς τοὺς δημοσιογράφους διὰ
δὲν πρέπει νὰ γράφωσι οὔτε ἐναντίον τῶν κλεπτῶν.

Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γραφῆ ἡ ἱστορία κατὰ τὰς ἐφημε-
ρίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἱστορικός ὁ ἀναλιμ-
βάνων τὸ ἔυγον τοῦτο θὰ ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ εἴπη-
ῶν ἐν Γαλλίᾳ σήμερον κυβερνᾷ Ἀυτοκράτωρ, ὅτι ὁ
Δὸν Πέτρος εὐρίσκειται κάλλιστα εἰς τὴν ὑγείαν του καὶ
ὅτι εἶνε πάντοτε ἀυτοκράτωρ τῆς βραζιλίας, καὶ ὅτι
ἐπὶ τέλους, ὁ ἀτυχῆς πρόεδρος Καρνὸ οὐδέποτε ἐδο-
λοφονήθη. Διότι τὸ τηλεγράφημα τὸ ἀναγγέλον τὴν
θλιβεράν ταύτην εἶδησιν δὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ἀυτοκρα-
τορικοῦ Γραφείου εἰμὴ ἀφοῦ ὑπέστη τὴν ἐξῆς μετα-
μόρφωσιν: Ὁ Κύριος Καρνὸ ἀδιαθέτησεν ἐξερχό-
μενος ἐκ γεύματος δοθέντος εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἐν τῇ
Νομαρχίᾳ τῆς Ἀνών.» Ἐπειτα, μετὰ τινος ὤρας, δεύ-
τερον τηλεγράφημα τῆς αὐτῆς πηγῆς ἔλεγεν: Ὁ κύ-
ριος Καρνὸ ἀπεβίωσεν.» Τοῦθ' ὄπερ ἐξήγειρεν τὴν πε-
ριέργειαν πολλῶν γηραιῶν τούρκων, οἵτινες ἠρώτων,
ποῖος νὰ ἦτον ἄρά γε αὐτὸς ὁ κύριος Καρνὸ, ὅστις
ἠδυνήθη νὰ φάγη τοσοῦτον, ὥστε νὰ πάθῃ ἀσθένειαν
ἧτις τὸν ἔφερεν εἰς τὸν θάνατον.

Ἴδου τίτι τρόπῳ ἐπιτελεῖται ἡ λογοκρισία εἰς χώραν
συνταγματικὴν ἐὰν ἀγαπᾶτε, καὶ ὅπου τολμῶσι νὰ
διατείνωνται διὰ ὁ τύπος εἶνε ἐλεύθερος.

Ὁ Ἄρτιν πασσᾶς Λαδιὰν καὶ ὁ Καραθεοδωρῆ πασ-
σᾶς, οἱ δύο μόνον ὑπάλληλοι οἵτινες γνωρίζουν νὰ γρά-
φουν τὴν γαλλικὴν ἀμφότεροι, παρηγκωνίσθησαν ἀπό-
τινος, ἰοῦ Χαμίτ φρονοῦντες ὅτι ὁ Νισσὸν ἠμπορεῖ
κάλλιστα νὰ τοὺς ἀναπληρώσῃ. Καὶ ἰδὸν πῶς ὁ δῶ-

σημος καιάσκοπος γνωρίζει τὰ ἀποδίδη τὰς σκέψεις τοῦ Κυρίου του. Πρότινος χρόνου, τοῦ Σουλιάνου θελήσαντος τὰ ἐκφράση ἔντινι διακοινώσει τῆς Ὑψηλῆς Πύλης παράπονον κατὰ τῆς ἀπέναντι πολιτικῆς τῆς Ἀγγλίας ἐχαρακτήρησε τὴν πολιτικὴν ὡς «μινασιπέιζις» ἦτοι μὴ ἔχουσαν λόγον ὑπάρξεως. Ὁ Νισσὸν δὲ, ζητῶν, ἐν τῇ πολυμαθείᾳ του, τὴν ἀντισιχοῦσαν γαλλικὴν λέξιν ἠντιλησεν ἐκ τοῦ θησαυροῦ τῶν γνώσεών του τὴν λέξιν «inconvenant» ἣως σημαίνει ἀπρεπής. Τῆς λέξεως ταύτης χρῆσις ἐγένετο ἐν τῇ διακοινώσει, τοῦδ' ὄπερ ἐκέντησε τὴν Βρετανικὴν ὑπεροψίαν καὶ προῦκάλεσε θύελλαν ἐν τῇ γαλλικῇ δημοσιογραφίᾳ.

Συνεπεία τούτου ὑπῆρξε, — πρῶγμα ἄνευ παραδείγματος εἰς τὰ χρονικά τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας, — ἡ σιὰ τοῦ Θεοῦ τὰ ἀναγκασθῆ τὰ συγκαταβῆ εἰς τὴν παροχὴν δικαιολογιῶν, ἢ μᾶλλον τὰ γράψῃ ἐπιστολὴν εἰς ἄπλοῦν θνητόν. Τῷ ἀπλήθυνε τὴν γνωσιὴν ἐκείνην, ἐν τῇ ὁποίᾳ μετέφρασαν εἰς τὸ γαλλικὸν ἐν ρητῶν τοῦ Κισραίου, παραμυροφθὲν ὡς ἐξῆς: «Εἶμαι κατιπορτιμῆνος εἰς ἄβυσσον ἁμαρτιῶν· σῶσόν με ὦ Σαλισβουρού.»

Ἄβδουλ.—Χαμίτ

Ἡ χολέρα ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐκ Μέκκας προέρχονται καὶ διαδίδεται ἀπὸ πᾶν ἔτος ἡ χολέρα. Ὡς ἐκ τοῦ θαύματος σπανίως ἐμφανίζεται ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡ παρατεταμένη ἐν τῇ Ἀγίᾳ πόλει τοῦ Ἰσλαμ σουσσώρευσις ἀνηκούσιου πλήθους προσκνητηῶν, οἵτινες μεταβαίνουν ἐκεῖ ἐκ τῶν ιεσσάρων μερῶν τοῦ κόσμου, καὶ ἡ θυσία πολλῶν χιλιάδων προβάτων τὰ ὅποια σφάζουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀπαιτεῖ τὴν λήψιν αὐστηροτάτων ὑγιονομικῶν μέτρων.

Ἀλλὰ πῶς γὰρ ἐλπίσῃ τις ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν προφυλακικὰ μέσα εἰς πόλιν τοσοῦτον ἀπομεμακροσμένην, ἀφοῦ χάρις εἰς τὴν ἀκηδεῖαν τοῦ Χαμίτ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπουργῶν του, αὐτὴ ἡ πρωτεύουσα εἶνε ἀκόμη ἐστερημένη τοιούτων μέτρων;

Πάντες οἱ διηλθόντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποροῦσι τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἡ ὀφθερὰ ἐπιδημία δὲν ἐξέλεξεν αὐτὴν ὡς ἔδραν της, ὅπως συναδελφωθῆ μετὸν Ρεδεβὰν πασσὰν τὸν νομάρχην τῆς Πόλεως, καὶ μετὸς ἀκαλύπτους ὀχετοὺς τοῦ Κασσίμ πασσᾶ, τοὺς ὁποίους ἀρνεῖται νὰ σκεπάσῃ.

Πρὸ δύοετῶν, μόλον ὅτι καμία νόσος δὲν ὑφίσταται εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ὁ Ρεδεβὰν καὶ τινες εὐνοοῦμενοι τοῦ Πιλατίου προσεπάθησαν νὰ κάμουν τὸν

Σουλιάνον να πιστεύωσι δι' η' χολέρα εξεράγη εις την πρωτεύουσαν και οτι ειχε και θυματα.

'Ο Χαμιτ και' αρχας δέν ηθέλησε να δώση πίστιν εις τον μύθον τουτον. 'Αλλά μετ' ολίγον εγένετο θυμα της κωμωδίας την οποίαν επαιζον προς αυτον οι αφωσιωμένοι θεράποντες του και ηναγκάσθη να παραδεχθῃ δι' η' επιδημία υψίστατο.

'Ιδου το μέσον το οποιον μετεχειρίσθην όπως πείσωσι τον ηγεμόνα: 'Ο Ρεδεβάν μίαν ημέραν εδημοσίευσεν εις τας εφημερίδας δημοσίευσεν εις τας εφημερίδας ειδική ποιήσιν, δια τας οποίας ανήγγειλεν εις το κοινόν οτι η' μολυσματική νόσος ειχεν εμφανισθῃ, και οτι ολοι οσοι ειχον ασθενεις επρεπε να ειδοποιησωσι τους ιατρους, ούτως ειχον προσκληθῃ εις τα διάφορα δημοσυχικά διμεγίσματα.

Δια της αυτης ειδοποιήσεως πάντες οι εν Κωνσταντινουπόλει εγκατεστημένοι ιατροι διατάσσοντο να ειδοποιωσι καθ' εκάστην τα νόματα και τας διευθύνσεις όλων των ασθενων τους οποιους επισκέπτοντο.

οι ξενοι ιατροι εντυχως, ουδ' ολίως ελαβον υπ' όψει την διαταγήν ταύτην, η' δε ευπορος τάξις επραξε το αυτο' οσον αφεώρα εις αυτον. 'Οσον αφορῃ εις την πτωχήν τάξιν, δύο λόγοι την υπεχρέουν να υποταχθῃ εις την διαταγήν του νομαρχου. 'Αφ' εως οι δυστυχεις ούτοι υπέθετον, οτι αι αρχαι, καταληφθεισαι υπό αισθημάτων φιλανθρωπικών, ηθέλον να τους χορηγήσωσι θεραπείαν και φάρμακα δωρεάν, αφ' ετερου δε προς αποφυγήν των ενοχλήσεων τας οποίας εφοβούντο οτι η' ανυπαταξία των ηθέλεν επενέγκαι επ'

αὐτοὺς ἐκ μέσους τῶν ἀρχῶν.

Ὅτιαι λοιπὸν, εὐθὺς ὡς αἱ δημαρχίαι εἰδοποιούντο περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς ἀσθενοῦς ἐν τινι οἰκίᾳ, εἰς τῶν δῆθεν Ἀσκληπιαδῶν μετέβαινε παρὰ τὸ προσκέφαλον τοῦ ἀσθ. ν. ὡς καὶ τοῦ ἔδιδε νὰ καταλή φάρμακόν τι, τὸ ὁποῖον ἔφερεν μεθ' ἑαυτοῦ. Ἀπὸ τῆς σιγμῆς δὲ ἐκείνης ὁ ἄρρωστος, ὅστις ἐκρατεῖτο πρότερον εἰς τὴν κλίνην του ἐξ ἀπλοῦ χρονολογήματος, ἐχηροτέρευνε καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας ἀπήρχετο εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου, ἀφῆρσαν τὴν ζωὴν χιλιάδων ἀνθρώπων, καὶ ὁ Χαμίτ, ὅστις εἶχε κάμει τὸν δύσπιοτον, ἐδέησε νὰ παραδεχθῆ ὅτι οἱ αὐλικοὶ του δὲν εἶχον ψευδοῦν.

Ἄλλὰ πρὸς τί αἱ μηχανορροφαίαι αὗται, καὶ πρὸ πάντων αἱ θηριωδίαί αὗται διεπράχθησαν ἐναντίον ἀνυπερασπίστου λαοῦ; Τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς ἀσβέσιου δόξης ἐκ τῆς ὁποίας ὁ Ρεδεβάν καὶ ἡ συντροφία του κατείχοντο διὼς δημιουργήσωσι νέας εὐκαιρίας πρὸς διάπραξιν τῶν τολμηρῶν κλοπῶν των.

Ἀπαξ ἐγκαταπαθείης ἐν τῇ πρωτενοῦσῃ τῆς ψευδοῦς χολέρας, ἔπρεπε προφανῶς νὰ ληφθῶσιν ὅλα τὰ ἀσκατὰ μέτρα ὅπως πολυμηθῆ. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐπέτυχεν παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὴν ἄδειαν νὰ ἀνοίξωσι μεγάλην πίστωσιν πρὸς πληρομήν τῶν δαπανῶν τὰς ὁποίας ἀπῆτον τὰ προφύλακτικὰ μέτρα. Ἐπυρομηθεύθη λοιπὸν ἡ νομαρχία μεγίστην ποσότητα ἀσβέσιου, διὰ νὰ χρίη τὸν τοίχους καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως. Ὅλην οἱ ἀσβεστόουροι τῶν περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπαρχιῶν ἐργάζοντο νυχθημερόν πρὸς

παραγωγήν ἀσβέσιου, τοὺς λογαριασμοὺς δὲ τῶν προμηθειῶν τούτων ὁ Ρεδεβάν παρουσίασεν εἰς τὸν Κύριον του, τοὺς ἐδημοσίευσε δὲ καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν μετέβαινον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, παρετήρησα ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπιφορτισμένοι νὰ χρίσωσι διὰ τῆς ἀσβέσιου τὰ πεζοδρομια, εἶχον ῥίψη τοιαύτην καὶ εἰς τὰς ρίζας τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ δένδρων. Μετὰ μεσημβρίαν, ἔχων ὑπόθεσιν νὰ εἰς τὴν νομαρχίαν, καὶ εὐρεθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ γραφείου τοῦ πασσα, ἐνόμισα καλὸν νὰ εἰσέλθω καὶ νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῆς ἀδεξιότητος ταύτης τῶν ὑπαλλήλων του.

Ποτὲ δὲν μοῦ ἐγένετο ὑποδοχὴ τόσοσ ἐγκάρδιος, καὶ ἔμε νὰ ἐκπλητος, ὅταν, ἀφου̅ θερωμῶς μὲ εὐχαρίστησεν, ἐκίλεσε τὸν ἀρχηγὸν τῶν δημορχικῶν ὑπαλλήλων καὶ τοῦ ἀπηύθυνε αὐστηρᾶς παρατηρήσεις, διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπιτηρήσεως ἐκ μέρους του, συνιστῶν αὐτῷ νὰ προσέχη νὰ φεΐδωνται τῶν δένδρων.

Ἐξερχόμενος, συνήντησα εἰς τοὺς διαδρόμους ἕνα τῶν ἱατρῶν τῶν προσκεκολλημένων εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἶχεν συστήσει ὁ Χαμίτ. Ἐξήρχετο καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ νομάρχου, καὶ τοῦ εἶπε: «Καλέ μου φίλε, ἀνωφελῶς ἠνωγλήθητε διὰ νὰ ἔλθετε ἕως ἐδῶ· ἐγίνατε μάλιστα παρῴμιος ἵνα ὁ δστυχῆς ἐκεῖνος λάβῃ ἐπίπλιξιν, ἥμεις δ' ἐν εἶχε διόλου τὸν τόπον της. Θὰ ἀγνοεῖται ἀναμφιβόλως ὅτι τὰ δένδρα δὲν εἶνε ποτὲ δυνατὸν νὰ βλαρῶνι· διότι ἀγροεῖται ἐπίσης, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ νομάρχου ριπιόμενον εἰς τὰς ὁδοὺς ἡμῶν ὑγρὸν

δὲν εἶνε ποσῶς ἀσβεστος, ἀλλὰ ἀπλούσιατα μία διά-
λυσις ἐκ τριμμάτων λίθου τῆς Μάλτης! . . . »

Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῆς χολέρας ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ἣτις ἠνάγκασε τὸν Χομίτ νὰ ἀπαγορεύτῃ ἐπὶ πολλοὺς
μῆνας τὴν εἵσοδον καὶ αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν του εἰς
τὰ ἀνάκτορα.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδία ἐπιδημία, ἡ ἀγωγούσα εἰς Κων-
σταντινουπόλιν τὸν δόκιον Σιαντιεῆς, καὶ ἀναγκά-
σασα αὐτὸν νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀναμφιβόλως ὑπῆρχεν ἰδιαι-
τερός τις θεὸς διὰ τὴν Τουρκίαν, ὅστις προσεβόλασε
τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νὰ καταστρέφῃται διαρκῶς ὑπὸ
τῆς μάστιγος ταύτης, ἀφοῦ ἡ κατὰστασις τῶν ὁδῶν
τῆς εἶνε τόσον οἰκτιρὰ, δὲν ὑπάρχει δὲ ἀπολύτως κανὲν
μέτρον ὑγιανομικὸν ἐν αὐτῇ.

Ἡ λέξις ἐξυγιάνσις ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην μου
ἐν ἀρκετὰ διασκεδαστικὸν ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ἀνα-
γέρεται εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βαρῶνου Ὁσμάν εἰς
Κωνσταντινουπόλιν.

Διαρκούσης τῆς ἀκροάσεως τὴν ὁποίαν τοῦ ἔδωκεν
ὁ πρῶην Σουλτάνος Ἀβδουλ- Ἀζίζ, ὁ βαρῶνος ἐξέ-
θηκεν ὅλας τὰς ὠφελείας, αἵτινες ἠδύνατο νὰ προκύ-
ψωσιν ἐκ τῆς ἐξυγιάνσεως τῶν πόλεων, ἐκ τῆς εὐ-
ρύνασεως τῶν ὁδῶν των, κλπ. Ὁ Ἡγεμὼν, αἰσθανθεὶς
ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, παρακάλεσε τὸν βαρῶνον νὰ ἐκθέσῃ
ταῦτα πάντα εἰς τὸν Νομάρχην τῆς πρωτεύουσας, τὸν
ὁποῖον νὰ πληροφορήσῃ καὶ περὶ πάντων τῶν ἔργων
τὰ ὁποῖα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει.

Τοῦ βαρῶνου προσχωρήσαντος εἰς τὴν ἐπιθυμίαν

τοῦ Παιζοῦχ, μετὰ δύο ἡμέρας εἰς νεαρός ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ὡρίσθη ὅπως τὸν ὀδηγήσῃ παρὰ τῷ Νομάρχῃ καὶ χρησιμεύσῃ ὡς διορμηγεὺς του. Διότι, καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ νῦν Μέγας Βεζύρης, ὁ τότε νομάρχης δὲν ἐγνώριζε καμίαν ξένην γλῶσσαν.

Ὁ βαρῶνος, τεθεὶς ἀπέναντι ἐνὸς ἐνοσάρκου ἀνθρώπου ἐνδεδυμένου πλουσίας καὶ καιτημέν ὡς εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς σοφῆ, δὲν ἐδυσοκολεύθη νὰ μαντεύσῃ, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ νομάρχης τῆς πρωτευούσης.

Ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε λίαν φιλόφρων καὶ ὁ βαρῶνος προσεκλήθη νὰ καθήσῃ πλησίον του, καὶ τοῦ προσήνεχθη κατὰ καὶ ταιμποῦνι μὲ ἐξαιρέτιον κατὰ ὃν ἐντὸς αὐτοῦ. Μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς ὁ βαρῶνος ἔλαβε τὸν λόγον, καὶ ἐν μικρῇ ὀμιλίᾳ τοῦ διέγραψεν ὅλα τὰ ὑγειονομικὰ μῆτρα, ὧν ἀνάγκην εἶχεν ἡ πρωτεύουσα.

Ὅταν ἐτελείωσε τὴν ὀμιλίαν του, ὁ πασοῦς, δις, καθ' ὃν χρόνον ὁ βαρῶνος ὀμίλει, δὲν εἶχεν οὐδ' ἐπὶ σιγμὴν ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα του ἀπὸ τοῦ περιγῆμον τοιμπουκίου τοῦ ἱπποκίπτου τ. ν, ἐκρότησε τὰς χεῖρας.

Ὁ βαρῶνος νομίζων ὅτι εἰ λόγοι του εἶχον καταγοητεύσει τὸν νομάρχην, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἔχεις κορόται, ἠγέρθη, καὶ κάμψας τὴν σπονδυλικὴν του στήλην, καὶ μὲ μίαν ρεβεζέντισαν πλήρη παριστινῆς χάριτος, τὸν ἠύχασίτησεν. Ἀλλὰ καὶ ὁ νομάρχης πάλιν, νομίσας ὅτι ὁ ξένος του ἠθέλει ἀπὸ τοῦδε νὰ ἀπέλθῃ ἠγέρθη ὀρθὸς ἐπὶ τοῦ σοφῆ, καὶ τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἔξεσφενδότισε ἐν φρικῶδες: « Ἀπὶό μουσοῦ ».

Δύναται πᾶς τις νὰ κρίνῃ ὁποῖαν κατὰπληξιν ἠοθάνθη ὁ βαρῶνος, βλέπων ἑαυτὸν ἀποπεμπόμενον κατὰ τρόπον ἰσοσῦτον οἰκτρὸν, ἤθελε δὲ ἀπέλθει πάρανια, ἄνευ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ νεανίου, ὅστις τοῦ ἐξήγησεν, ὅτι εἶχε ἀπέλθει παρανόησις.

Φαίνεται, πραγματικῶς, ὅτι ὁ πασοῦς ἐπερίμενον ἀνυπομόνως τὸ πέρας τῆς δμιλίας τοῦ βαρῶνου, διὰ νὰ κροτήσῃ τὰς χεῖρας ἀντὶ νὰ σημάνη τὸν κώδωνα, νὰ καλέσῃ ἕνα ἐκ τῶν θεραπόντων του ὅπως κομίσῃ πῦρ εἰς τὸ τουμποῦκι του, τὸ ὁποῖον εἶχε σβύσει.

Ἐπὶ τέλους ὅταν τὰ πάντα ἐξηγήθησαν, ὁ καθὰς ἔλαβε τὴν θέσιν του, Ὁ νεανίας μετέφρασε τοὺς λόγους τοῦ βαρῶνου εἰς τὸν πασοῦν, ὅστις ἔκαμεν οὐ τοὺς ἤκουε μετὰ προσοχῆς. Ἔσχε μάλιστα καὶ τὴν ἀναίδειαν νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θέλει ἐκτελέσει ποτὲ ὅλας ταύτας τὰς φρονίμους ἀνακαινίσεις. Ὅταν ὁμως ἔμεινε μόνος, ἐσκέφθη ὅτι ὁ βαρῶνος κάλιστα τοῦ εἶχεν ἐξηγήσει τί εἶχε νὰ κίμῃ· ἀλλ' εἶχε παρὰλείψει νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τὸ οὐσιωδέστερον, δηλαδὴ ἓν σύστημα κλοπῆς νεότερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον εἶχε μεταχειρισθῇ ἕως τότε.

I.

Ἡ πολιτικὴ τῶν βερυκκόκων.

Πρὸ ἰεσσάρων εἰῶν οἱ Καιροὶ τοῦ Λονδίνου εἶχον δημοσιεύσει τηλεγράφημα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διαλαμβάνον, ὅτι ὁ Χαμίτ εἶχε προσβληθῆ ἐκ τῆς αὐτῆς

ἐγκεφαλικῆς νόσου, ἐξ ἧς καὶ ὁ ἀδελφός του, καὶ ὅτι ὁ Μέγας Βεζύρης Δζεβὰτ πασοῦς εἶχεν ἐπιφορτισθῆναι τὴν εἰδοποίησιν τῆν Ἀυτοκρατορικὴν Οἰκογένειαν, ὅτι ἢ ἐπὶ τοῦ Θρόνου διατήρησις του εἶχε καταστῆναι ἀδύνατος.

Ἡ φήμη αὕτη ἦτο ἀληθής. Τοσοῦτον δὲ μᾶλλον καθ' ὅσον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης αἱ πράξεις τοῦ Σουλτάνου ἀποδεικνύουσι πληροῦσιατα ὅτι αἱ ἡνίαι τῆς Κυβερνήσεως εὐρίσκονται εἰς χειρας ἀνθρώπου παράφρονος καθ' ὅλην τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως.

Δύναται υἱ ἀληθῶς, νὰ φαντασθῆναι τὴν ἐντύπωσιν τῆν ὁποῖαν ἐπροξένησεν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἢ εἰδησις αὕτη τοῦ ἀγγλικοῦ φύλλου. Ὁ Χαμιτ πρὸ πάντων ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ τὸν διαπράξαντα τὴν ἰοιάντην συκοφαντίαν, καὶ οἱ εὐνοοῦμενοί του διετάχθησαν νὰ ἀσχοληθῶσι σοβαρῶς περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἦτο Κυριακὴ ἡσχολούμην ἡσυχῶς νὰ σκαλίζω τὴν φροτιὰ μου εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅτε εἰς ὑπηρέτης τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἐλθὼν μὲ εἰδοποίησεν ὅτι ὁ κύριός του ἐπεθύμει νὰ μὲ ἴδῃ. Ἐλαβα μίαν ἄμαξαν καὶ μετεβην ἀμέσως εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν.

Τὰς παρουσίας μου ἀναγγελέσει, ὁ Δζεβὰτ πασοῦς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ μὲ ἐδέχθη εἰς τὸ μικρὸν γραφεῖον του Αἰσχέσεις μου μετὰ τῶν πλείστων ξένων ἀνταποκριτῶν τοῦ ἦσαν γνωστὰί. Μὲ ἠρώτησε λοιπὸν διὰ μακρῶν περὶ τῆς πηγῆς τῆς ὁποίας εἶχε γεννηθῆναι ἢ εἰδησις αὕτη. Ἡ ἀπάντησις μου ὑπῆρξεν ἀπλουσιάντη, τοῦ εἶπα ὅτι δὲν εἰξεύρω τίποτε, καὶ ἀνεχώρησα. Ἀρκετὰ ἐστενοχω-

ρήθην διότι οὕτως ἀνωφελῶς με ἠνώχλησαν καὶ εἶπα κατ' ἔμμαντόν, ὅτι ἔπρεπε νὰ θεωρήσω τὴν ἐνόχλησίν μου καὶ τὰ ἀνωφελῆ ἔξοδῶ μου ὡς ἀποτελέσματα μιᾶς βεζυρικῆς ἰδιοτροπίας.

Δύο ἡμέρας βραδύτερον, μίαν Τετάρτην, δεύτερος ὑπηρέτης, ἀνήκων ὁμως τὴν φορὰν ταύτην εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ἦλθε καὶ με εἰδοποίησεν ὅτι με ἐζήτουν εἰς τὸ Γιλδίξ, καὶ με ὠδήγησε κατ' εὐθεῖαν παρὰ τῷ Λουτφῆ ἀγᾶ καὶ τῷ Χατζῆ Μαχμουτῆ ἐφέντη, Ἐπειδὴ δὲ εἰ δύο ἤρχισαν νὰ ὁμιλοῦν ταυτοχρόνως δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐνοήσω τίποτε, ἐὰν ἢ λέξις Καιροῦ τοῦ Λουθίνου δὲν με ἔκαμπε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος.

Μάτριν τοῖς εἶπα ὅτι ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης δὲν ἐγνώρισά περισσότερα ἢ αὐτοί. Οἱ διαβολάνθρωποι οὗτοι ἐπέμειναν εἰς τὸ νὰ με λέγουν, διὸ ὁ Κύριος τῶν ἡτῶ πεπεισμένος διὸ ἐγὼ ἤμην ὁ μόνος ἄνθρωπος ὅστις ἠδυνάμην νὰ ἰκανοποιήσω τὴν αὐτοκρατορικὴν τουπεριέργειαν.

Μεθ' ὅλην τὴν ἐπιμονὴν τῶν, ἐδέησε νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ καταιθέσωιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου τὴν λύπην μου ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ συγκαταλεχθῶμεταξὺ τῶν μάντεών του (μουντεξίμ) καὶ διὸ δὲν ἠμποροῦσα νὰ τοῦ εἶμαι χρήσιμος εἰς τὴν περίστασιν ταύτην.

Ἦτιον ἡ ὀγδόη ὥρα διὰν με ἄφησαν. Ἐπίστευσα ὅτι εἶχα τελειώσει, διε μετὰ τὸ τέλος ἐνὸς γεύματος τὸ ὁποῖον μοὶ παρέδθηκα, ἐν ἄτομον παρουσιάσθη διὰ νὰ με παρακαλέσῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσω, καὶ ὠδηγήθην τὴν φορὰν ταύτην εἰς τὸ πρῶπτερον Τοιμλί Κιόσκ, συ-

νεχόμενον με τὴν κατοικίαν αὐτοῦ τοῦ Σουλιάνου.

Εἰσερχόμενος ἐγενόμην δεκτὸς παρὰ τοῦ νεαροῦ Κιρκασίου Ἰλιάς βέη, ὑποδνευθυνιοῦ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἱματιοθήκης, ὅστις με εἰσήγαγεν εἰς μίαν αἰθουσαν εἰς τὴν ὁποίαν εὗρίσκετο ὁ Ρεδεβάν πασοῦσ ὄρθιος καὶ εἰς τὴν σιάσιν ὑποκλινῆ.

Ἡ πλήρης ἀδλικῆς ἐδυμοτυπίας σιάσις αὐτῆ τοῦ νομάρχου, εὐθὺς καὶ ἔν παραβάν τοποθητεμένον εἰς μίαν τῶν θυρῶν τῆς αἰθούσης, ἐπρόδωσαν τὸ παιγνίδι του. Εἰς τὸ πείσμα τῆς κωμωδίας τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ μοῦ παῖξῃ προσενεγκῶν εἰς ἐμὲ ἔν σιγαρέιτον καὶ εἰπὼν: «Ἡμποροῦμεν νὰ καπνίζωμεν καὶ νὰ συνομιλῶμεν,» δὲν ἐβράδυνα νὰ βεβαιωθῶ, ὅτι ἡ Σκιά τοῦ Θεοῦ ἐκρύπτετο ὀπισθεν τοῦ παραβάν.

Ἀμέσως αἱ αὐταὶ ἐρωτήσεις ἐπανήρχισαν, με μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι τὴν φορὰν ταύτην συνωδεύοντο ὑπὸ τῶν γρητυτικωτέρων ὑποσχέσεων. «Καλέ μου φίλε, μοι εἶπεν ὁ πασοῦσ, δὲν κερδίζεται τίποτε θέλων νὰ κρύψῃτε τὸ ὄνομα τοῦ προσύπου, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ γνωρίζητε. Τίποτε δὲν σᾶς διαφεύγει εἰς τὰ ζητήματα τῆς δημοσιογραφίας, γνωρίζεται τὸ ὄφος ὄλων τῶν ἀνταλοκριτῶν ὀθιω λοιπὸν, σᾶς παρακαλῶ, πρὸς τὸ συμφέρον σας, νὰ ἀπκαλύψῃτε τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὸν ἡγεμόνα. Ἄλλως δὲ, ἐπειδὴ ἐλυθιμῶ νὰ σᾶς χρησιμεύσω ὡς μεσάζων ὅπως ἐπιτύχητε λαμπρὰν τιμὰ ἀμοιβῆν παρὰ τοῦ Σουλιάνου, ὑποσχεθῆτέ με διὰ θὰ μᾶς δώσητε τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιποποκριτοῦ, καὶ ὅπως δυναθῶν οἱ φόβοι σας περὶ τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἀκίληθῃ ἐφ' ὑμᾶς ἐὰν ἐμένατε ἐν

τῆ χώρᾳ, θὰ σὰς δοθοῦν δύο χιλιάδες λίραι τουρκικαὶ καὶ θὰ ἀπέλθῃτε εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ χρήματα ταῦτα θὰ σὰς δοθοῦν ἐντὸς τοῦ ιραϊνοῦ εἰς ἀνταλλαγὴν ἐνὸς χαρτίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ χαράξῃτε τὸ ὄνομα τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ ὁποῖον θέλομεν γὰ μάρτωμεν.»

Ἡ γλῶσσα αὕτη μὲ παρώργισε. Τοῦ ἀπήνησα λοιπὸν: «Ἐὰν ἡ Ὑστερα Ἐξοχότης ἐπιθυμῇ τοσοῦτον γὰ μοῦ χορηγηθῆ μία τοιαύτη ἀμοιβή, ὑπάρχει ἐν μέσον πολλῶ ἀπλοῦν ἄς μοῦ ἐπιτρέψῃ γὰ εἶπω, δι εἶνε αὐτὴ ἢ ἰδία ἢ δώσασα τὴν ἐν λόγῳ εἶδῃσιν.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρκεσαν ὅπως διακόψωσι τὴν συνουμίαν μας. Ἐνόησαν τέλος πάντων, ὅτι τίποτε δὲν εἶχον γὰ ἐλπίσουν ἀπ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτον ἡ δευτέρα ὥρα τῆς πρωίας, αἱ δὲ πύλυ τῶ ἀνατορῶν ἦσαν κλεισταί, προσκλήθην γὰ διέλθῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς εἰς ὄρατον δωμάτιον τὸ ὁποῖον μοῦ ὑπέδειξαν.

Καὶ ἠναγκάσθην γὰ μένω ἐντὸς τοῦ δωματίου τούτου μέχρι τῆς ἐπομένης Κυριακῆς διότι τοῦ Χαμίτλησμονήσαντος γὰ τοῦς εἶπη γὰ μὲ ἀρήσουν ἐλεύθερον οὐδεὶς ἐκ τῶν εὐνοουμένων του εἰόλμησε πλέον γὰ τοῦ ὁμιλήσῃ περὶ ἐμοῦ, ἐκτὸς τοῦ Λουιφῆ ἀγά, ὅστις ὑπεχρεώθη γὰ τῷ ὁμιλήτῃ, κατόπιν μᾶς σκηπῆς τὴν ὁποῖαν τοῦ ἔκαμα τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐπὶ τέλος ἀπέκτησα τὴν ἐλευθερίαν μου. Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀναχωρήσεώς μου, ὁ Λουιφῆ μοῦ ἔδωκε μίαν σακκούλαν ἀπὸ κόκκινον σατέν, περιέχουσαν δεκαπέντε λίρας τουρκικὰς, τὰς ὁποίας ὁ Σουλτάνος μοῦ ἐχάριζεν ὡς ἔξοδα ἀμάξης. Δὲν εἰξεύρω, ἐν τούτοις,

ἔαν τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον μοῦ ἔδιδεν ὁ Σουλιάνος ἦτο μεγαλείτερον καὶ μέρος αὐτοῦ ἐσφειερίσθη ὑπὸ τοῦ Λουταφῆ. Ἄλλ' ἔχω πάντα λόγον νὰ πιστεύσω. Διότι, πρώτη τις δωρεὰ, ἣν τις προηγουμένως μοῦ εἶχε χορηγηθῆ, δὲν περιῆλθε ποσῶς εἰς χεῖράς μου, κραιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Παισιόσις Πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας Μουνηρ βέη, ὃ τις εἶχεν ἐπίφορτισθῆ νὰ μοῦ τὴν δόση καὶ ὁσους ἐθεώρησε προτιμώτερον νὰ τὴν τοποθετήσῃ εἰς τὰ θυλάκιά του.

Ἐποφελήθην τῆς περιπτώσεως ταύτης διὰ νὰ παρατηρήσω εἰς τὸν Λουταφῆ, ὅτι ἡ ἰδική μου περὶ στασις ὁμοίαζε πρὸς τὴν τοῦ πτωχοῦ ἐκκίνου ἀνθρώπου, ὅστις, ὑπὸ τὴν βασιλείαν παλαιοῦ τινὸς Σουλιάνου, παρέχοντος ἀφθόνως τὰς χάριτάς του εἰς ὅλους ὅσοι κατώρθοναν νὰ τοῦ ἀρέσκουν, εἶχε κατὰ παρακίνησιν τῆς γυναικὸς του παρουσιασθῆ ἡμέραν τιὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα φέρων καλὰθιον πληρὲς λαμπρῶν βερυκκόκων.

Εἶχε παραδώσει τὰ βερύκκοκα εἰς τὸν θαλομηπόλον, λέγων ὅτι ταῦτα ἦσαν οἱ πρώϊμοι καρποὶ τοῦ κήπου του, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει τιμὴν του καὶ εὐχαρίστησιν νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἡγεμόνα. Ὁ θαλομηπόλος, τὸν προσεκάλεσε νὰ μεταβῆ εἰς γειτονικὸν δωμάτιον καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀναμείνῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Μόλις εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου εὗρισκοντο ἤδη δύο ἄλλα πρόσωπα, καὶ εἰσὺπάλληλος παρουσιασθεὶς τοὺς διέταξεν νὰ ἀκολουθήσωσιν. Κατέβησαν ἐν πάτωμα, ἔπειτα ἐν ἄλλο καὶ τελευταῖον ἐφθασαν εἰς τὸ ὑπόγειον, ὅπου τοὺς ἐκλείειαν ἐντὸς

σκοιεινῆς εἰρκιῆς.

Ὅταν ἐξοικειώθησαν ὀλίγον μὲ τὴν νέαν τῶν κατοικίαν, ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἠρώτησε δειλῶς τοὺς συντροφους του διατὶ ἦσαν ἐκεῖ, εἰς ταῦτα δὲ ἐκεῖνοι ἀπήντησαν, ὅτι ἡ αἰτία ἦτον ὅτι ἦσαν περιπλεγμένοι εἰς ἀγνοῶ ποίαν πολιτικὴν ὑπόθεσιν.

Ὅτε δὲ ἐκεῖνοι τοῦ ἔθεσαν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν: «Ἐγὼ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνεμίχθην εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν Βερυκκόκων.»

Οἱ μετ' αὐτοῦ φυλακισμένοι, καθὼς καὶ ὁ δεσμοφύλαξ, τὸν ἐξέλαβαν ὡς τρελλόν, τοῦθ' ὅπερ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ μείνῃ εἰς τὴν φυλακὴν τρία ἔτη, μετὰ τὸ πέρας τῶν ὁποίων, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ χάρις εἰς τινὰς φυλακισμένους ὑπὸ τοῦ Σουλιάνου, οὗτος ἐζήτησε τὸν κατάλογον ὄλων τῶν φυλακισμένων καὶ τὴν αἰτίαν τῆς φυλακίσεως ἐκάστου.

Τῆς περιεργείας αὐτοῦ κεντηθείσης ὑπὸ τοῦ νεοφρανοῦς τούτου ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον ἐκάλετο πολιτικὴ τῶν Βερυκκόκων, ἐζήτησε ἐξηγήσεις παρὰ τοῦ θαλαμηπόλου του. Αἱ ἐξηγήσεις δὲν ὑπῆρξαν μακροαί. διότι οὗτος ἐκάλεσε τὸν φυλακισμένον καὶ ἐνόησεν ἀμέσως τὸ λάθος. Τὸ γεγονός ἀνηρέχθη εἰς τὸν Σουλιάνον, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν ἀγαθὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν μακρὰν καὶ ἀδικον φυλάκισίν του. Ἀλλὰ τούτου ἀποκρῦαντος ὄλας πῶς ἀμοιβὰς καὶ ζητοῦντος μόνην τὴν ἐλευθερίαν, ἐδέησε νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν ἐνώπιον τοῦ Παιισάχ, ὅστις τοῦ εἶπε νὰ ζητήσῃ μίαν χάριν.

Κατηγακασμένος ὁ δυστυχῆς, εἶπε τέλος πάντων ὅτι τοῦ ἐχρειάζοντο τρία πράγματα. Ποσὸν 300 γροσίων, μία σκαπάνη καὶ ἓν Κοράμιον.

Τοῦ Σουλτάνου θελήσαντος νὰ μάθῃ τι ἤθελε νὰ κάμῃ τὰ τρία ταῦτα πράγματα, ὁ πτωχὸς διάβολος τοῦ ἀπ. ἤντησε:

—Τὰ τριακόσια γρόσια ἀποτελοῦσι τὴν ἀποζημίωσιν τὴν ὀλοῖαν ὄφελω νὰ δώσω εἰς τὴν γυναῖκά μου ὃ ἂν τὴν διαευχθῶ καὶ νὰ νῆν πετάξω ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἡ σκαπάνη θὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ ἐκριζώσω ὅλας τὰς φερυκοκκίας τοῦ κήπου μου, καὶ τέλος τὸ Κοράμιον διὰ νὰ ὀρκισθῶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπισήμως, ὅτι δὲν θὰ ξαναβάλω ποτὲ τὸ πόδι μου εἰς τὸ Παλάσιον!

ΙΑ'.

Ὁ Χαμίτ, τὸ Γιλδίξ καὶ ἡ Κλίκα του

Κισμέρον ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πέρα καὶ τοῦ Β. σικτῆς, ἔχον εἰς τοὺς πρόποδας του τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμᾶ Βακτιέτ καὶ τοῦ Τσεραγάντ ὁλοῖτον ἐχρησίμευε ὡς φυλακὴ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μουράτ, τὸ Γιλδίξ-Σεράϊ-Χουμεγτοῦν, ἢ καθ' ἑδρῶν τοῦ Χαμίτ, πρέκει τὰ ὀπίσθια εἰς ἓν Κιόσκιον κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μασκλάκ, ὅπου ἔκειτο φυλακισμένος ὁ ἀδελφός του Ρεσάτ ἐγέννητος, διάδοχος τοῦ Θρόνου. Ὁ νῦν Σουλτάνος ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεχμέτ ἢ Μωάμεθ ὁ Ε'. Τὸ ὄνομα τοῦτο ταπεῖν δεσπόζει τοῦ Β. σπόρου, ἀπέ-

ναντι τοῦ Σκουτάρεως, ὅπου φαίνεται ἐπὶ τῶν ὑψομάτων ἐν γοητευτικὸν μικρὸν Κιόσκιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶνε φυλακισμένος ὁ ἐξάδελφός του πρίγκηψ Γιουσιούφ-Γεδδὴν ἐρέντης, υἱὸς τοῦ Ἄβδουλ-Ἀζίζ.

Περικυκλωμένους ἀπὸ τὰ κονάκια τῶν εὐνοουμένων καὶ τῶν θαλαμηπόλων του, ἀπὸ τὰς χιλιάδας τῶν σωματοφυλάκων καὶ ἀπὸ τοὺς στρατῶνας των, ἡ καθέδρα αὕτη ἔχει μᾶλλον ὄψιν φρουρίου παρὰ ἀνακτορον. Διὰ τοῦτο οἱ Νεότουρκοι ἠρέσκοντο νὰ τὴν ἀποκαλῶσι «Γιλδίξ-Καλέι-Χαμουγλὸν» ἤτοι «Ἀυτοκρατορικὸν φρούριον τοῦ Γιλδίξ.»

Κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὰ πέριξ, καὶ προπάντων νὰ σταματήσῃ, ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγα δευτερόλεπτα, χωρὶς νὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνον νὰ συλληφθῇ ἀμέσως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ Γιλδίξ καὶ νὰ σταλῇ ἀμέσως ὑπὸ συνοδείαν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπως ὑποβληθῇ ἐκεῖ εἰς ἀνάκρισιν, ἥμεις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διασκεῖ ἐπὶ ἡμέρας.

Θὰ εἶνε δὲ πάλιν ἐντύχημα, ἐὰν ἡ φυλάκισις αὕτη δὲν συμπέσῃ μετ' ἐπεσοδίων τὰ ὁποῖα ἀρκετὰ συχνὰ συμβαίνουσι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ Ἀνακτόρου, καὶ τὰ ὁποῖα συνήθως καταλήγουσι εἰς σκοτωμοὺς καὶ εἰς δολοφονίας, ἐνεκα τῆς διχονοίας τὴν ὁποίαν ὁ Χαμίτ διατηρεῖ μετὰ τῶν ἀντικειμένων του. Διότι ὁ δειλὸς οὗτος ἠγεμὼν δὲν ἀγαπᾷ οὐδενὸς εἶδους ἐνότητα ἢ κεινότητα ἰδεῶν μετὰ τῶν ἀνθρώπων οὔτινες τὸν περικυκλοῦσι.

Ὁ κῆπος τοῦ Γιλδίξ ἔχει τρεῖς περιβόλους, καὶ ἐντὸς τοῦ τελευταίου εἶνε κεκλισμένος ὁ Ἀρχηγὸς τῶν

Παιῶν καὶ τὸ Χυρόμιόν του

Ἡ Φαῖσὲ Σουλιάνα, ἀποθανοῦσα πρὸ πολλοῦ ἀφῆκε τὴν θύσιν της εἰς τὴν γηραιάν τροφὸν τοῦ Χαμίτ, ἣς κατέχει θεῖον Βελιδέ-Σουλιάνας ἦτοι Βασιλομήτορος. Ἐν Τουρ-ία, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι Αὐτοκρατεῖραι εἰς τὴν μητέρα τοῦ Σουλιάου ἀπονέμονται ὅλαι αἱ τιμαὶ τοῦ Χυρομίου.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς συζύγους τῶν Σουλιάων, αὐταὶ εἶνε ἀπλᾶ ἰσβάλ, καλούμεναι τοιοῦτοτρόπως διότι ἔτιχον τὴν τύχην νὰ ἀρῶσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1892 ὁ Χαμίτ ἦτο πολὺ ἡλιόεντις διὰ τοὺς συζύγους του. Ἐφυλάκισε μάλιστα ἐπὶ τινα χρόνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σελίμ ἐφέντην διότι τοῦ ἀφήρεσε τὴν εὐνοουμένην του. Ἄλλ' ἔκτοτε δὲν μεριμνᾷ πλέον διὰ τὰς εὐνοουμένας του, ἀπεροφημένος ὡς εἶνε, ἐκ τῶν φροντίδων τῆς προφυλάξεως τοῦ ἰδίου αὐτῷ δέσματος. Ἐν τούτοις ἐσχάτως, ἐπειδὴ τινὲς ἐξ αὐτῶν, δυσηρεστημένοι ἐκ τοῦ ἀφορητοῦ βίον τὸν ὁποῖον τὰς ἐπέβαλλον ὁ Κύριος αὐτῶν καὶ Δεσπότης, συνεμερίσθησαν τὰς ἐνεργίας τῶν Νεοτοῦρκων, διέταξε καὶ τὰς ἐπίτιξαν διὰ νεκτὸς εἰς τὸν Βόσπορον.

Ὁ υἱὸς τῶν τροφῶν τοῦ Σουλιάου, καὶ δημογίλακτος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰσμέτ βέης διενθόνει τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ἰματιοθήκην. Ἔργον του νὰ εἶνε αὐξάνη ὅσον δύναται τὴν ἀμοιβὴν τῶν τῶν ραπιῶν καὶ τῶν ἄλλων προμηθευτῶν, καὶ νὰ διανέμηται ἔπειτα τὴν διαφορὰν μετὰ τοῦ Ἰλλιάς βέη, νεαροῦ Κιρκασίου ὅστις ἦτο πρότερον δοῦλος, ἀλλ' ὅστις ἔχει ἰώρα

ἀμάξας καὶ ἵππους καὶ τὸν τίτλον ὑποδιευθυντοῦ τῆς
 Ἀυτοκρατορικῆς Ἰμαιοθήκης.

Ὁ Ἰσομίτ εἶχεν ἄλλοτε τοσαύτην ὁμοιότητα μετὰ
 τοῦ Χαμίτ, ὥστε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνα-
 βάσεώς του εἰς τὸν θρόνον, διε ἔφοβετο μήπως ὁ λα-
 ὸς τοῦ παύξῃ κανὲν κακὸν παιγνίδι δπως ἐδικήσῃ τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Μουράτ, ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἐπωφε-
 ληθῆ τὴν ὁμοιότητα ταύτην δπως μίαν παρασκευὴν
 τὸν στείλῃ ἀνθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ Τζαμίον.

Σήμερον τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, διότι καίτοι προεβό-
 τερός του τὴν ἡλικίαν, ὁ Ἰσομίτ διετηρήσῃ καλλιτέρον
 αὐτοῦ, ὅστις μεθ' ὄλα τὰ τεχνάσματα τὰ ὁποῖα μετα-
 χειρίζεται, οἷον βαφήν τῆς γενειάδος καὶ χίλια ἄλ-
 λα μέσα, δὲν κατορθώνει πλέον τὰ ἐπαναγάγῃ τὴν
 καταβεβλημένην καὶ ἀσθενικὴν φυσιογνωμίαν του εἰς
 τὸ σημεῖον τοῦ τὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸν ὁμογάλακτον
 ἀδελφόν του.

Ἡ μορφὴ τοῦ Χαμίτ ἦτο εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς
 τὴν τοῦ Μουράτ, ὅστις ἦτο ὠραῖος ἀνὴρ. Ἄν ἔχει τί-
 ποτε ἐκ τοῦ ὠραίου μουσουλμανικοῦ τύπου. Ἐχει
 μύτην ἀρμενικὴν—χαρακτηριστικὸν τὸ ὅποῖον ἐκλη-
 ρονόμησεν ἐκ τοῦ πατρὸς του,—χροιὰν πτωματώδη
 καὶ φυσιογνωμίαν ἐβραϊκὴν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἔχει ἡθος
 ἐμπόρου φουρκοβαλάνων (χουρμαδῶν), ὅστις δὲν
 ἐπέτυχεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου αἰθίοπος Χαφίζ
 Βεχράμ ἀγὰ φύλακος τῆς Πύλης τῆς Εὐδαιμονίας
 —αὐτὸ εἶνε τὸ ὄμα τὸ ὁποῖον δίδουν εἰς τοὺς ἀρχι-
 μενούχους, οὔτινες ἔχουσιν τὸν τίτλον Ὑψηλοτάτου

— ἡ ἐπιτροπὴ οὐδενὸς τῶν διαδόχων τῶν ἡδονηθῆν καὶ φιλία εἰς τὴν ἰδικίην του. Καίτοι εὐνοῦχος, ἦτο πα-
νίσχυρος εἰς τὸ Γιλδίξ. Καμμία ἀπόφασις δὲν ἦτο δυ-
νατὸν νὰ ληφθῆ παρὰ τοῦ Χαμίτι, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ
προηγουμένως καὶ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του ὁ Βε-
χεράι ἀγᾶς, οὐκίως αἱ γνώσεις περιορίζοντο εἰς τὸ ὅτι
ἠδύνατο νὰ ἀναγνωσθῆ τὸ Κοράνιον, προτέρημα εἰς
τὸ ὁποῖον ὄφειλε καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ ὡς Χαρίξ.
Καμμία αἴτησις ἐκχωρήσεως παρανομίον, ἢ ἄλλαι ἀνά-
λογοι ὑποθέσεις δὲν ἠδύνατο νὰ λυθῶσι καὶ νὰ περι-
βληθῶσι διὰ τῆς ἀπαραιτήτου Ἀυτοκρατορικῆς κυ-
ρώσεως, χωρὶς τὸ τέκνον τοῦτο τῆς ἐρήμου νὰ λάβῃ
τὴν μερίδα του. Κατὰ τὸν θάνατόν του ἀφῆκε κολοσ-
σιαίαν περιουσίαν, ἣτις περιῆλθεν ἅπασα εἰς τὸν μόνον
αὐτοῦ κληρονόμον Ἀβδουλ-Χαμίτ-Χάν Γαζῆ.

Ὁ Χαμίτ μετεχειρίσθη μέρος τῆς περιουσίας ταύ-
της ὅπως μισθώσῃ τοὺς κατασκόπους του. Τὸ ὑπό-
λοιπον ἀξιάει καθημερινῶς διὰ τῆς προσθήκης τῶν
φιλοδορημάτων τὰ ὁποῖα ἀπ' αὐτοῦ λαμβάνει ὁ θα-
λαμηπόλος τῶν Ραγῆπ βέης, καὶ χρησιμεύει εἰς ἀγο-
ρὰν ὡραίων γηπέδων εἰς τὸ Πέρα καὶ εἰς τὸν Γυλα-
τῆν, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἰκοδομοῦνται μεγάλαι οἰκίαι
γάνα, δίδου ὡς ἡ τῆς « Ἀνατολῆς » καὶ τῆς « Ρού-
μελῆς » αἴτινες κένται εἰς τὰς καλλιτέρας τοποθεσίας
τοῦ Πέρα.

Ὁ Σουλτάνος προσπαθεῖ νὰ κάμῃ νὰ πιστευθῆ, ὅτι
ὄλαι αὗται αἰώσαται οἰκοδομαὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸν θα-
λαμηπόλον του. Ἄλλ' ὁ λαὸς, ὅστις δὲν εἶνε τόσο
ἀπλοϊκὸς ὅσον τὸν νομίζει ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους,

εἶνε πεπεισμένος, ὅτι οὐδεὶς ποιεῖ ὑπάλληλος, ὅση καὶ ἂν ἦτον ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ ἀγάπη, ἧς ἀπολάμει παρὰ τῷ Κυρίῳ του, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ ἐν πλήρει μεσιμβρία τὴν ἰδιωτικὴν του περιουσίαν χωρὶς νὰ κινήσῃ τὴν πλεοεξίαν τῷ Παισάχ. Οὕτω, γνωρίζει καλῶς τὴν ἀληθῆ ἰδιοκτητήν τῶν κτημάτων τούτων, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς πηγὰς τῶν προσόδων, αἷτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως πληρῶνται μὴ τόσον μεγάλη πολυτέλεια.

Ὁ Ραγήπ καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ του ὧν ὁ εἶς εἶνε δικηγόρος τοῦ Σουλιάνου καὶ ὁ ἕτερος ἀρχικηπουρὸς τῶν Ἀνακτόρων, ἀνίκουν εἰς ἑλληνικὴν οἰκογένειαν τῆς Χαλκίδος (1) καὶ ἀγοῶν πῶς ἐπιδραμον, εἰς τὴν Οουρκίαν κατ' ἐργάς, καὶ εἰς τὰ Ἀνάκτορα κατόπι. Περιστὺν διὰ Μωσοουλμάνοι, χωρὶς νὰ ἀκολοθηθοῦν τὰς διατάξεις τοῦ Κουρανίου, καὶ χωρὶς καὶ νὰ δύνανται νὰ ὀμιλοῦν εὐχερῶς τὴν τουρκικὴν. Οὐδόλως ἐξεπλάγη μαθὼν, ὅτι ὁ πανοῦρος Ἕλλην Ραγήπ δὲν ἔλειψε τοῦ νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Κυρίου του, ὅπως ἐγγράφῃ εἰς ἰδικόν του ὄνομα τινὰς ἐκ τῶν ἰδιοκτησιῶν ἐκεῖν.ν.

Τὸ ὑπόλοιπον τῆς Κλίμας τοῦ Γιλδί σίγγεται ἀλλῶς ἐκ περιμαξεύματος ἀνθρώπων διαφόρων φυλῶν καὶ χρωμάτων, συλληχθῆναι ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς Αὐτοκρατορίας. Εἰς τὴν μαύρην τούτην συμμορίαν ὁ Πατισάχ ἔχει ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην του. Εὐκόλως λοιπὸν δύναται τις νὰ φανιασθῇ, πόσον αἱ συμβουλαὶ μιᾶς τοιαύτης καμαρίλλας δύνανται νὰ εἶνε ἐπωφελεῖς εἰς περιουσιάσεις τόσον δυσκόλους ὡς εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας

διέρχεται σήμερον ἢ χώρα.

Δὲν παρέρχετε σχεδὸν μὴν χωρὶς νὰ ἀκοῦσθῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅτι νέα τις προσωπικότης καὶ ὠρθω-
σε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ Γιλδίξ καὶ νὰ ἀποκίῃσῃ ἐκεῖ ἐπιρ-
ροῆν παρὰ τῆ Σκιᾶ τοῦ Θεοῦ. Τὸ πρόσωπον τοῦτο
ἀμέσως καθίσταται ἀτικείμενον σεβασμοῦ καὶ ἡ θέ-
λησις του καθίσταται νόμος.

Ἄλλῃ μὸλις θελήσῃ τις νὰ ἀσχολησθῇ ὀλίγον εἰς τὰ
προηγούμενα τοῦ νέου ἐννοουμένου, μανθάνετε ἀμέσως
ὅτι οὗτος εἶνε εἷς ἀγύρητης, ἀνήκωνεῖς νομαδικῆν τινα φη-
λὴν τῆς Ἀραβίας, ὅστις, ἀκούσας νὰ γίνεται λόγος πε-
ρὶ τῆς εὐπρωτίας του Χαμίτ ἢ περὶ τοῦ τρόμου τὸν
δοπιὸν εὐχερῶς δίδεται τις νὰ προκαλέσῃ παρ' αὐτῷ,
ἀρῆκεν ἡμέραν τινα τὸν ἔριμον ὅπως ζητεῖον ἢ,
ὅπερ χεῖρον, κλέπτων ἀτιχθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσα
καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Παρουσιάζεται, ἢ ὡς ἀρχηγὸς ἰσχυρῶς τινος φυλῆς
ἀνυποτάκτου ἐν Ἀραβίᾳ, ἢ ἀκόμη καὶ ὡς ἀπόγο-
νος τοῦ Προφήτου. Ὅστις ἀρκεῖ ὅπως ὁ Χαμίτ σπεύ-
σῃ ἀμέσως νὰ κρατήσῃ παρ' ἐαυτῷ τὸν περίρημον
ἀγύρητην, ὅστις, καίτοι αὐστηρῶς ἐπιβλεπόμενος δὲν
βιάζοντι νὰ ἐπιτύχῃ ὑπὲρ ἐαυτοῦ τὰς μεγαλει-
τέρας χάριτας. Τοῦ δίδουν μισθοὺς ἡγεμονικοῦς ἐν
κονάκιον, ὑπηρετῆται καὶ ἄλλοι τίθενται εἰς τὴν διά-
θεσίν του, καὶ περιπτώσεως τυχούσης, δίδει συμβου-
λὰς εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Πισιῶν εἰς τὰ σοβαρώ-
τερα ζητήματα.

Ἐς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἐννοουμένων πρέ-
πει νὰ καταταχθῶσιν οἱ Σεῖκ-Ζαφὲρ οἱ Ἀβδούλ Χου-

δᾶ, οἱ Ἀργαρί, οἱ Χουσεΐν, καὶ πλῆθος ἄλλων ὧν
τινὲς μὲν κάμνον τὸ ἀπλοῖκόν Χαμίτ γὰ πιστεύη ὅτι
ἐξασκοῦσιν ἀπεριόριστον ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μουσουλμα-
νικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μεσοποταμίας, ἄλλοι δὲ ὅτι ἔνε-
κα τῆς ὑψηλῆς γεννήσεώς των ὄλαι αἱ νομαδικαὶ φυ-
λαὶ τῆς Ἀραβίας τοῖς ὀφείλουσι σέβας καὶ ὑπακοὴν
μὲ ἄλλους λόγους, τὰ μωρότητα πράγματα, τὰ ὁποῖα
μόνον νίπια θὰ ἠδύναντο γὰ πιστεύουν ἐπὶ τῶν ἡμε-
ρῶν μας.

Ἐκ τῶν περιεργότερων τύπων τῶν παρασίτων τοῦ
εἴδους τούτου ὑπῆρξεν ἕκαστος τὸν ὁποῖον εἶδον μία
ὑμῖραν εἰς ἓν κονάκιον κείμενον σχεδὸν κατὰ τὴν εἰσο-
δὸν τῶν Ἀνακτόρων. Ἀληθῆς τύπος ληστοῦ ἄραβος
ὑσοκρηνομένου τὸ πρόσωπον μεγάλου ἀνθέντου, δὲν
διέφερε ποσῶς ἀπὸ τοῦς περιγῆμους ἐπαίτας φακίρας
τῆς αὐτῆς φυλῆς, τοὺς ὁποῖους βλέπει τις περιτρέχον-
τας τὰς ὁδοὺς τῆς Σταμπούλ, καὶ ἀπειλοῦντας διὰ τῆς
λόγχης τὴν ὁποῖαν κρατοῦσιν εἰς τὴν χεῖραν, ἐκείνους
οἵτινες δὲν τοῖς δίδουσιν ἐλεημοσύνην.

Τὸ πρόσωπον περὶ οὗ πρόκειται ἐξωθεῖ τὴν ἀνέδει-
αν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἔντος αὐτοῦ τοῦ Κονακίου
του περιέχεται κυκλοῦμενος ὑπὸ ἀριθμοῦ τινὸς ἀγρί-
ων ὁμοφύλων του, οἵτινες εἶνε οἱ ὑπηρεταὶ του, Ἀπο-
λαύει μεγίστου σεβασμοῦ ἐκ μέρους τοῦ Ἀβδουλ-Χα-
μίτ, διότι εἶνε «Φερασσεΐ-ουλ-Σεριφέ-Ἀγασσή», δη-
λαδὴ ὑπάλληλος τοῦ ὁποῖου τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα ου-
νίστανται εἰς τὸ γὰ σαρόνω τὴν αὐλὴν τοῦ Τζαμίου τῆς
Μέκκας, Εὐκόλως ἐννοεῖ τις, ὅτι τὸ τζαμίον τοῦτο τοῦ
ὁποῖου ὁ σαρωτῆς εὐρίσκεται εἰς τὰ Ἀράκιορα τοῦ

Σουλιάνου, δὲν ἀποτρέπει ἐκ καθαριότητος, καὶ οὐ εἶνε τὸ κέντρον ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔρχεται ἀνά πᾶν ἔτος ἡ χολέρα, ἣτις προξενεῖ τοσοῦτον μεγάλας καταστροφάς, ἐνῶ ὁ Σαρωῆς, χάρις εἰς τὰ φιλοδομήματα τὰ ὁποῖα τοῦ χορηγεῖ ὁ Χαμίτ, γεμίζει ὅσον ἡμπορεῖ τὸ βαλάντιόν του. Εἶνε δὲ ἰδιοκτῆτης μεγάλου ἀριθμοῦ οἰκιῶν, κειμένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν συνοικίαν τοῦ Βεοικιάς.

Σμῆνος νέων ἐκλεχθέντων μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες πρότινων ἔτιων ἀπερ οἴτιαν ἐκ τοῦ λυκείου τοῦ Γαλατᾶ Σερεῖου καὶ ἐκ τῆς πολιτικῆς Σχολῆς (Μεκτέπι-Μιλκιέ), ἐγένοντο θαλαμηπόλοι τῆς Αὐτοῦ Γαληνότιτος. Ἐνὲς ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὴν ἀξίωσιν οὐ γνωρίζουσι τὰ γαλλικὰ, διότι προσπάθησαν νὰ τὰ μάθουν ἐκ σειρῶν ἔτιων, χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ ἀραδυνάζουν τέσσαρας λέξει κατὰ σειρᾶν

Ὁ Χατζῆ Ἀλῆ βέης, φανατικὸς γέρον ὄντι διέσχεται ὅλην τὴν ἡμέραν του εἰς ἀποπλύσεις καὶ νουμάζια (προσευχάς), καὶ ὁ Νουρῆ πασοῦς, στρατιωτικὸς ἐλαχίστην ἔχων ὑπόληψιν, αὐτοὶ οἱ δύο εἶνε, ὁ μὲν πρῶτος, ὁ δὲ δεύτερος θαλαμηπόλος τοῦ Σουλιάνου, καὶ εὐρίσκονται ἐπὶ κεφαλῆς ὅλης ταύτης τῆς νεολέας, μετὰ τῆς ἑποίας διακρίνονται ὁ Ἐμὴν βέης, ὁ Ἀρίφ βέης, ὁ Μπικίρ βέης καὶ ὁ Φαῖκ βέης.

Ὁ τελευταῖος οὗτος εἶναι νίδος ἐνὸς κάπριου Λουτφῆ ἀγά, πρῶτον ὑπηρέον τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μαχμούτ-Νεδίμ πασοῦ. Κατὰ τῆς ὥραν ταύτην ὁ Λουτφῆ οὗτος ἐγένετο εἰς τῶν ἰσχυροτέρων εὐνοουμένων. Εἶνε ὁ μόνος ἀνθρώπος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπιρροή πλησιάζει ὀλίγον πρὸς τὴν τοῦ Βεχρόμ ἀγά. Δὲν ἠδυνήθη ἀκό-

μη γὰ ἐπιτύχη τὸν τίτλον τοῦ Ὑψηλοτάτου, ἀλλὰ τοῦ-
το δὲν τὸν πειράζει διότι ἐνῶ ὁ πρόην κύριός του τὸν
ὠνόμαζεν ἀπλῶς Λουιφῆ, ὁ Σουλτάνος τοῦ αντίον
τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν ὑψηροσίαν του ὡς «Μουσαῖπ»
καὶ τοῦ ἀπέειμε τὸν τίτλον τοῦ βέη.

Δὲν ὑπάρχει ὄραμα ἐννηρότερον τοῦ γὰ βλέπη τις
σήμερον ὑπουργοὺς καὶ ἀνωτάτους βαδμονοχοὺς τῆς
Αὐτοκρατορίας ἐπιζητοῦντας τὴν εὐνοίαν τοῦ ὑψηρέ-
του τούτου, δοτις, πρὸ τινων ἀκόμη ἐτῶν τὴν ιδιότη-
τα αὐτοῦ ὡς Καρακουλάκ (οἱ τοῦρκοι ἀρέσκονται γὰ
ἀποδίδωαι τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τοὺς προτιμωμένους
παρ' αὐτῶν ὑψηρέτας σημαίνει δὲ μαῦρα αὐτιά, δηλα-
δὴ αὐτὰ σκύλον, ἐξ ἀναφορᾶς πρὸς τὴν πιστότητα
τούτου) προσέφερε τὸν καρφὲν εἰς τοὺς κυρίους τού-
τους, ἀφοῦ πρότον τῆς ἀφήρει τοὺς ἐπειδύτας των
καὶ τὰς ἐμβάδας των.

Ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἠγνωμένοι δὲν ἔχου-
σι τοσοῦτους ὑπασπιστάς, ὅσους ὁ Σουλτάν Χομί. Τὸ
ἐπίσημον ὀθωμανικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ τελευταίου
ἔτους ἀριθμεῖ 299. Μόλις ἴδη ἄνθρωπον ἔχοντα φυ-
σιογνωμίαν ὀλίγον ἀξιοσημελίωτον, τὸν κατατάσσει με-
τατῶν ὑπασπιστῶν του (Γιαβέρ). Τοιαύτη ὑπῆρξεν
ἡ περίπτωσις ἐνὸς κάπλου Ἰσμαήλ βέη, καθηγητῆ
εἰς μίαν σχολὴν, τοῦ ὁποίου ἡ πλουσία κόρη ἐγείλκυσε
τὴν προσοχὴν του, καὶ διὰ τοῦτο τὸν διώρισεν ὑπασπι-
στὴν. Ἡ ἐπιμέλεια αὐτοῦ εἰς τὸ γὰ ἐπιβλέπη τοὺς μα-
θητάς καὶ γὰ συνίαση ψευδεῖς ἐκθέσεις—ζήτημα κα-
τασκοπείας—τοῦ ἔφερε τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀντιστρατί-
γου καὶ τὸ τίτλον τοῦ πασοῦ. Πρὸ υἱοῦ δμοῦ χρό-

νον καὶ αὐτὴ κρατορεῖ ἢ διαταγῆν, ἢ παγκράσιον κ.λ. με-
ταβῆ εἰς ἓν κουρεῖον καὶ νὰ κουρεύσῃ τὴν κόμην του,
διότι, διὰ νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν ἡγεμόνα τοσοῦτον ἀφρό-
νως εἶχε ἀφήσει τὴν κόμην του, ὥστε ὁμοίᾳζε μᾶλλον
μὲ ῥώσσον ἱερέα παρὰ μὲ ἀξιωματικόν. Ἄλλως τίς ὀ-
νομαζόμενος Μεχμέτ βέης, ἐξελέγει ἐξ αἰτίας τῆς με-
γάλης αὐτοῦ γενειάδος, ἣτις περιλαμβάνει ὅλην τὴν τὴν
μυρσὴν. Εἰς ἀπλοῦς χαϊδοῦκος, τοῦ ὁποίου οὐδέποτε
ἔλαβα τὸν κόπον νὰ ἐρωτήσω τὸ ὄνομα, ἐπισπᾷ τὴν
προσοχὴν τῶν ξένων ὅσοι παρίστανται εἰς τὴν τελετὴν
τοῦ Σελαμλικ, διότι κολοσιαῖον ἔχων ἀνάστημα, ἰ-
πέυει ἐν μικροσκοπικὸν ἱππᾶριον, πρὸς ἐκτέλεσιν μι-
ᾶς ἰδιοτροπίας τοῦ Σουλτάνου.

Ἐξαίρεσι τινῶν ἀληθειῶν στρατιωτικῶν, οἳ οἱ ὀ-
σομὰν πασοῦ καὶ ὁ Ἀζεβαὶ πασοῦ, καὶ τινῶν ξένων
οἳ οἱ ὁ Βὸν-δερ-Γκόλιτς πασοῦ καὶ ὁ Κοπρόφρερ, οἱ
ἀξιωματικοὶ τῆς ἀδελφῆς εἶνε ἄνθρωποι ἀστοιχείωτοι ὑπὸ
στρατιωτικὴν ἔποψιν καὶ μὴ ὑπηρετήσαντες ποτὲ εἰς
κανένα τραπὸν.

Παιδάρια ὡς οἱ υἱοὶ τοῦ Χαϊρεδίν πασοῦ καὶ τοῦ
Ἰομέτ βέη, καὶ πλῆθος ἄλλων τοιούτων μεμπέδων
κερδίον τὸν βραβυῖον τῶν εἰς τὰ ῥωδικὰ καφφενεῖα
τοῦ Πέρα καὶ τοῦ Γαλατᾶ, ἐνῶ οἱ γ. νῆατοὶ ἀξιωματικοὶ
τῶν ὁποίων τὰ ἐγκώμια ἔπλεξαν τοσοῦτον συχνὰ οἱ ξέ-
νοι ὀργανῶται τοῦ στρατοῦ, δὲν λαμβάνουσιν οὔτε προ-
βιρασμοῦ οὔτε ἐνθάρρουσιν οἰανδῆποτε.

Ἐν τέλει, πρὶν ἢ περαιώσω τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὀ-
φείλω νὰ σοῦ εἴπω, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἄνω μνημονευθέν-
των βαθμοῦχων — καθὼς οὐδ' οἱ ἰκκοὶ ἰσαρες

γραμματεῖς οἷτινες πληροῦσι τὸ Πιλδίξ, —δύναται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν **A. Μεγαλειότητα** χωρὶς νὰ κληθῇ ἰδιαίτερος παρ' Αὐτῆς. Τὰς ἀνακοινώσεις τὰς ὁποίας ἔχουν νὰ τοῦ κάμουν, καθὼς καὶ τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν παρ' αὐτοῦ, τὰς διαβιβάζει τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικόν. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ περιφήμου Δουφῆ. ὅλοι οἱ ὑπηρεταὶ ποζᾶγουν ὡς προσωπικότητες εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἀνώτατοι τοῦ Κράτους λειτουργοὶ ὀφείλουν σεβασμὸν καὶ ὑποταγὴν. Οἱ μᾶλλον εὐνοοῦμενοι μεταξὺ αὐτῶν εἶνε ὁ Χατζῆ Μαχμουτ ἐφέντης, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπηρεσία εἶνε νὰ προπορεύηται τοῦ Σουλτάνου πάντοτε, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἔτι τῶν ἀνακτόρων (τουρκιστὶ λέγεται γκινις μεμουρου), ὁ γηραιὸς Ἴζὲτ ἐφέντης, ὅστις εἶνε σεϊζαντεϊζι-μπασσῆς, ἤτοι ἐπιφορισμένος νὰ ἀπλόγη τὸν τάπητα ὁσάκις ὁ Χαμίτ κάμνει τὸ ναμάζι του, προσευχόμενος πρὸς ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου εἶνε ἡ Σκιὰ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ὁ Ὅσμὰν βέης, Κιλαρτζῆ-μπασσῆς, ἤτοι ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Ἰμπρικτὰρ ἐφέντης, ἤτοι ὑδροφόρος, ὁ Καφετζῆς-μπασσῆς καὶ ὁ Τουτιοντζῆ-μπασσῆς, ἐπιφορισμένοι νὰ δίδουν καφφὲ καὶ καπνὸν εἰς τὸν Σουλτάνον, καὶ τέλος ὁ Ἰσσενιτζῆ-μπασσῆς, ἤτοι προγεύστης, ἐπιφορισμένος νὰ γεύηται ἐκ τῶν φαγητῶν τοῦ Σουλτάνου πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἐκεῖνος νὰ τρώγῃ, ἐκ φόβου μὴ εἶνε δηλητηριασμένα.

Αἱ εἰσοδοὶ τῶν ἀνακτόρων φυλάσσονται ὑπὸ ἀναριθμητῶν Καπουτζίδων (θυρωρῶν), οἷτινες ὡς ἔργον ἔχουσι, νὰ μὴ ἀφήνωσι κανένα νὰ διέλθῃ χωρὶς νὰ τὸν ὑποβάλλωσιν εἰς ἀνάκρισιν ὅπως μύθοσι πόθεν εἶνε,

πῶς ὀνομάζεται, ποῖον πρόσωπον μέλει νὰ ἐπισκευθῇ καὶ κατοπιν νὰ ψάχνουν τὰ ἐνδύματά του μήπως φέρη κανὲν ὄπλον, ἐπὶ τέλους δὲ νὰ τὸν συνοδεύωσι δι' ἐνὸς ὑπηρέτου μέχρι τοῦ προσώπου ὅπερ τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τὸ ὄνομα, ἡ ὥρα τῆς εἰσόδου καὶ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐπισκέπτου καὶ τὸ ὄνομα ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἐπεσκέψθη, καταγράφονται ἐπιμελῶς καὶ δίδονται ἐκάστην ἑσπέραν εἰς τὸν Ἀβδουλ-Χαμίτ. Καὶ ἐνόσῳ ἐπρόκειτο περὶ ὀνομάτων μουσουλμάνων, τὰ πράγματα ἔβαινον καλῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Καπουτζῆδες παρεμόρφουν ὀλοτελῶς τὰ ὀνόματα τῶν ξένων, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Χαμίτ δὲν ἐννόει πλέον τίποτε, νέον μέτρον ἐλήφθη πρό τινος. Μόλις παρουσιάζεται κανεὶς σήμερον εἰς τὴν θύραν, οἱ θυρωροὶ φωτάζουν: «Κάρτο Ζιβίτ!» Καὶ πρέπει νὰ ματιεύσῃτε ὅτι ζητοῦσι τὸ ἐπισκεπιτήριόν σας.

Οἱ τσομέροι (Μολοσσοὶ) εἶνε μία εἰκοσὰς εὐρώσιων Ἀλβανῶν, οἵτινες νύκτια καὶ ἡμέραν σταθμεύουσι πρὸ τῆς θύρας τοῦ διαμερίσματος ὅπου κατοικοῖ ὁ Χαμίτ καὶ τὸ χαρέμιόν του.

Ποτὲ ὁ Πατισσάχ δὲν ριφοκινδυνεύει νὰ κάμῃ τὸν τὸν ἐλάχιστον περίπατον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἔτι τοῦ κήπου του, χωρὶς νὰ συνοδεύηται ἀπὸ μερικοὺς ἀξ ἀντῶν. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἐνδεδυμένοι πλατείας σταμπουλίνας (τουρκικὰς ῥεδιγκόσιας, οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποπιεύσῃ ὅτι εἶνε ἀληθεῖς κινηταὶ ὄπλοθῆκαι. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν φέρει ἀνὰ τρία περίστροφα, ὧν τὰ δύο εὐρίσκονται εἰς τὰ θυλάκια τοῦ πανταλονίου του, τὸ δὲ τρίτον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τσέλην τοῦ ἐπενδύτου, καὶ δύο ἐγ-

χειρίδια, ὧν τὸ ἓν κρεμάται ἐκ τῆς ζώνης των καὶ τὸ ἕτερον κρύπεται ἐπιτηδείως εἰς τὰ νῶτα ὑπὸ τὴν ῥεδιγκῶταν των. Οἱ Ἄλβανοὶ οὗτοι εἶνε οἱ πρακτικοὶ σωματοφύλακες τῆς Σεβαστιῆς Μεγαλειότητός του. Ἀλλὰ τὰ καθήκοντά των δὲν περιορίζονται ἕως ἐδῶ. Ἡ εὐδαιμονία αὐτῶν φθάνει εἰς τὸ ἔπαρκον, ὁσάκις ὁ Χαμίτ, ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὰ αἰμοχαρῆ ἔνστικτα τῶν ἀγρίων τούτων, τοῖς ῥίπτει κάππα ὡς λείαν κατὰ ἀθῶον θῦμα τῶν δολοπλοκιῶν τῶν εὐνοουμένων καὶ τῶν κατὰ σκοπῶν του

Πολλοὶ δυστυχεῖς ἐσφάγησαν ἤδη ὑπὸ τῶν ἀληθῶν τούτων σαρκοβόρων θηρίων. Ἴδὸ μᾶλλον πρόσφατον τῶν θυμάτων τούτων εἶνε καθόσον γρωρίζω ἔ τοῦρκος δικηγόρος Ἴτζέι-βέης.

IB.

Τὶ ἔπρεπε νὰ κάμουν αἱ εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις

Τὰ ρηθέντα δύνανται κατὰ προσέγγισιν νὰ παράγωσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ σημερινοῦ τῆς Ἰουρκίας ὀργανισμοῦ, καὶ πρὸ πάντων περὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἵτινες βοηθοῦσι τὸν Σουλτάνον εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως κατ'ὼς καὶ εἰς τὴν ἑξωτερικὴν πολιτικὴν. Εἶνε ἀαμφισβήτητον, ὅτι μὲ ἔνα Ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους οἷος ὁ Χαμίτ, καὶ μὲ συμβούλους κατ'ὼς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐν συντόμῳ περιέγραψα, ἡ χώρα βαδίζει εἰς καταστροφὴν τόσον βεβαίαν ὅσον καὶ ταχεῖαν. Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ὀ-

θωμανικῆς Αυτοκρατορίας ἐγείρονται οἰμωγαὶ καὶ στεναγμοί, οἱ μουσουλμάνοι δὲ, βεβαρυμένοι ὄντες ἐκ τοῦ ζυγοῦ ὅστις πιέζει τοὺς τραχήλους τῶν ὅσοι καὶ οἱ χριστιανοὶ, προσπαθοῦσιν εἰς μάτην νὰ τὸν ἀποσει-
ρωσιν. Ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ὁ στρατὸς, ἐνεκα τῶν ἀ-
τελετητῶν ἀργοποριῶν περὶ τὴν πληρωμὴν τῶν μι-
σθῶν του, ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν δυσσερέσκεϊαν του.

Ἄφ' ἐτέρου τίθεται τὸ ἐρώτημα, ὁποία θὰ εἶνε ἡ
τελειωτικὴ ἀπόφασις τὴν ὁποίαν θὰ λάβωσιν αἱ εὐρω-
παϊκαὶ δυνάμεις ἀπέναντι τοῦ Σουλτάνου, ἐν ταῖς κινή-
σει τοῦ ὁποίου ἐπικρατεῖ ἡ μεγαλειτέρα ἀναρχία;
Πράγματι δὲ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐν Μακε-
δονίᾳ ἢ ἐπανάστασις ἐν Κρήτῃ καὶ ἡ κίνησις ἣτις ἐ-
πανήρχισεν ἤδη ἐν Ἀλβανίᾳ, εἶνε αἱ τρεῖς ἐστίαὶ πυρ-
καϊᾶς διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν. ἐνῶ οἱ φιλήσπυ-
χοι Ἀρμένιοι, τοὺς ὁποίους ὁ Σουλτάνος αὐτοπροσώ-
πως ἐξώθησεν εἰς τὴν ἀνταρσίαν ἐνεκα τῶν σφαγῶν
τοὺς ὁποίας ὁ ἴδιος διέταξεν, οἱ μικρολαοὶ τῆς Ἀραβίας
οἵτινες ἐπαρστατοῦσι διαρκῶς, οἱ Δροῦσοι οἵτινες
ἐξηγέρθησαν εἰς τὸ Χαουράν, καὶ ὁ ἄφενκτος ἐπανάλη-
ψις ὧν ἐχθροπραξιῶν εἰς τὸ Ζεϊτοῦν, ἀποτελοῦσι πλη-
ρὴν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν μικρὰν Ἀσίαν.

Ἡ Εὐρώπη ὄφειλε νὰ θεραπεύσῃ τὴν κατάστασιν
ταύτην τῶν πραγμάτων, ἐπεμβαίνουσα κατὰ τρόπον
γοργόν καὶ ἀποφασιστικόν, διὰ νὰ μὴ παραστῇ βρα-
δύτερον θεατὴς δυστυχημάτων, θύματα τῶν ὁποίων
καθημερινὰ θὰ εἶνε χιλιάδες χριστιανῶν, διὰ νὰ προ-
λάβῃ δὲ καὶ τὴν σύγκρουσιν, ἣτις δὲν θέλει λείπει τοῦ
νὰ εἰσέλθῃ μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων, αἵτινες ζή-

τοῦσιν, ἐν τούτοις, νὰ διατηρήσωσι τὴν εἰρήνην.

Ἡ παροῦσα κατάστασις εἶνε σχετικῶς ἡσυχωτέρα ἔνεκα τοῦ χειμῶνος, ἀλλὰ ποίας ἐκπλήξεις μᾶς ἐπιφυλάσσει ἄρα γε τὸ ἔαρ; Ἡ Εὐρώπη δύναται νὰ ἀποκαλῆ ταύτας ἐκπλήξεις;

Εἶπε προφανές, ὅτι τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας θὲν θὰ μείνωσιν ὅποια εἶνε σήμερον. Ὁ διορισμὸς τριῶν βουλγάρων ὑποδιοικητῶν εἰς τὰς ὁμοίους τῆς ἡγεμονίας ἐπαρχίας, εἰς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἡγεμότος Φερδινάνδου, ὅστις ζητεῖ σήμερον τὸ δικαίωμα νὰ καλῆται Βασιλικὴ Ὑψηλότης—τίτλος τὸν ὅποιον ὁ Χαμίτ ταχέως θὰ ἀναγκασθῆ νὰ τῷ χορηγήσῃ, δὲν ἔλειψαν τοῦ νὰ κινήσωσι τὸν φθόρον τῶν ἑλλων κρατιῶν τοῦ Αἴμου. Ἡ Εὐρώπη γινώσκει ἐκ πείρας ὅτι ὁ ἐλάχιστος σπινθὴρ ὄσας ἐξέρχεται ἐκ τῶν μερῶν τούτων, λαμβάνει ἀμέσως διαστάσεις ἀνησυχητικὰς, καὶ ὅτι τὸ πῦρ διαδίδεται ταχέως.

Ποῖος ἦτιον ὁ σκοπὸς τῶν δυνάμεων ὅτε ἐξηνάγκασαν τὸν Σουλτάνον νὰ ἀοίξῃ τὰ στενὰ ὅπως διέλθωσιν αἱ φυλακίδες τῶν Πρεσβειῶν των; Διὰ τὰ κάμουν ἄρα γε τοὺς ναύτας των μάρτυρας τῶν σφαγῶν τῆς Τουρκίας, ἢ μήπως διὰ τὰ ἐπιβαρύνουν τοὺς ναυτικούς των προὔπολογισμοὺς μὲ ἀνωφελεῖ διαπάνην.

Δέν εἶνε περιττὸν, νὰ εἴπωμεν ἀκόμη μίαν φορὰν, ὅτι πρόκειται περὶ κινδύνου τῆν τύχης ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου τῆς Ανατολῆς, καὶ περὶ πάντων περὶ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου, ἐὰν δὲν σπεύσωσι διὰ μέτρων ἐντόνων καὶ ἀμέσων θὰ θεσσοῖ χαλινὸν εἰς τὴν

ὀλιγαρχίαν ἤτις δεσπόζει ἐν Τουρκίᾳ.

Αἱ δυνάμεις λανθάνονται πιστεῖν οὖσασι ὅτι ὁ Σουλτάνος μόνος του εἰμπορεῖν ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὰ Κράτη του, τὴν ὁποίαν αὐτὸς αὐτὸς διετάραξε. Πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ἡ μόνη μέριμνά του εἶνε πῶς νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ τοῦ θρόνου του, ὅσας ἡμέρας κλοτίζεται περισσότερον, ἐφ' ὅσον κερδαίνει ἕδαρος καὶ ἀποκτᾷ νέους ὁπαδοὺς τὸ κόμμα τῶν νοτούρκων οἵτινες δὲν ζητοῦσι, τέλος πάντων, τίποτε ἄλλο παρὰ Κυβέρνησιν λογικωτέραν καὶ πρῶτον.

Οἱ ὑπάλληλοι τοὺς ὁποίους προσφάτως διώρισεν ὡς βοηθοὺς τῶν γενικῶν Διοικητῶν εἶνε μηδαμινότητες. Ἐὰν δὲν εἶνε ὅλοι τῆς ποιότητος τοῦ οἰκιστοῦ Μακασδάρ, ὅστις διωχθεὶς ἐξ ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν, κατήτησε τώρα βοηθὸς τῆς Βαλῆ τοῦ Σκουιάρεως τῆς Ἀλβανίας, εἶνε οὐχ' ἥτιον κατάσκοποι τοῦ φερόματος τοῦ Ἀβδούλ-Κερίμ.

Ἀπέναντι τῆς ἐντελοῦς ἀνεχίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Ταμείου, ἡραγκασμέτου καθημερινῶς νὰ προστρέχῃ εἰς δάνεια τὰ ὅποια τῷ ἀγοῦνται, αἱ Δυνάμεις αὐτῆς εἶνε πιστωτοὶ τῆς Τουρκίας φανιάζονται ἄρα γε ὅτι εἶνε ἐξησφαλισμέναι μὲ τὰς προσόδους τὰς ὁποίας ταῖς παρεχώρησεν ἡ Πύλη; Δὲν σκέπτονται πρὸς σιγμὴν ὅτι ὁ ῥάθυμος τῆς μικρᾶς Ἀσίας πληθυσμὸς, αὐτὸς οὗτος ὁ πληθυσμὸς τὸν ὁποῖον ὁ Χαμίτ ἐνεθάσρουνεν ὅπως διαπράξῃ τὰς σφαγὰς, δὲν εἶνε εἰς καίριασιν νὰ παρέχῃ προσόδους, καὶ ὅτι οἱ φιλήσυχαι γεωργοὶ οἱ κακοποιηθέντες καὶ ληστευθέντες ἀτιμωρητοὶ ὑπὸ

τῶν βαρβάρων ὀρθῶν, δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον ὅπως τροφοδοτῶσι τὰ ταμεῖα τῆς Διευθύνσεως τῶν παραχωρηθεισῶν προσόδων;

Ἡ ἤδη ἀμφίβολος θέσις τῆς Διευθύνσεως ταύτης ἀπέναντι τῆς παρούσης ἐλαττώσεως τῶν προσόδων, θὰ καταστῇ πολλῶ δυσχερεστέρα, ὅταν ὁ πρόην διευθυντῆς τοῦ Ταμεῖου τοῦ Δημοσίου χρέουν Σελίμ-Μελαμέ ὁ διωχθεὶς ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊῶν ἐπιτροπῶν καὶ διὰ τοῦτο πλήρης μίσους καὶ αὐτῶν, κληθῇ τὰ διευθύνῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν.

Οὐ αἱ δυνάμεις ὄφειλον καὶ πράξωσι δὲν εἶνε δύσκολον καὶ πρὸ πάντων δὲν θὰ ἀπήτει καμμίαν δαπάνην; Ἡ ἴδρουσις ἀ ακριτικῶν ἐπιτροπῶν, ἢ ἐπιτροπῶν τῶν μειαρρυθμίσεων, ὁμοίων πρὸς ἐκείνας τὰς ὁποίας ὁ Σουλτάνος ἐσχημάτισε καὶ τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος Σερῆκ ἐδέησε νὰ ἀνακληθῇ τῇ αἰτήσῃ τῶν Περσεβεντῶν, δὲν εἶνε μέτρα ἱκανὰ ὅπως θέσωσι τέρμα εἰς τὴν παραλυσίαν ἣτις ἐπικρατεῖ πανταχοῦ.

Ὅ μόνον μέσον, τὸ μόνον τελεσφόρον μέσον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκαθίστα τὴν ἀσφάλειαν καὶ θὰ ἐπανῆγε τὴν τάξιν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Ἀυτοκρατορίας, θὰ ἦτο ἡ ἐγκατάστασις Εὐρωπαϊκοῦ ἐλέγχου.

Ὁ λαὸς θὰ ἀπεδέχετο μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐν παρόμοιον μέτρον, ὁ δὲ Χαμίτ θὰ ἠναγκάζετο νὰ ὑποταχθῇ εἰς ἀπόφασιν, ἣτις ἐντόνως θὰ τῷ ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς ὁμοφωνίας.

Θὰ περὶ μάλιστα περισσότερον, καὶ θὰ εἶπω, οὐ δὲν εἶε μακρὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος θέλει ἐκλιπαρήσῃ τὴν παραδοχὴν ἐνὸς τιοῦτου μέ-

τρον, ἐκτὸς ἐὰν προτιμήσῃ τὸ ἐγχειρίδιον, τὸ ὁλοῖν
θά βυθίση εἰς τὴν καρδίαν του εἰς Φεδαῖ.

Ζυρίχη τὴν 13ην Μαρτίου 1896

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Αἰτούμεθα συγγνώμην παρὰ τῶν κ. κ. Συν-
δρομητῶν ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἐδημοσιεύσα-
μεν ἅθ' ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς ἀργοπορίας τῆς
ἐπιστροφῆς τῶν ἀγγελιῶν, ἅθ' ἑτέρου δὲ ἕνε-
κα τοῦ δυσαναγνώστου τῶν ἐν αὐταῖς ὀνομά-
των.

Μ. θ' ὑπολήψεως

Α. Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

Ὁ Βίος, οὔτινος συγγραφήν ποιούμεθα
ἐνάγεται εἰς τὰς πρὸς δεκαετίας πράξεις
τοῦ ἐκπτώτου Ἀβδούλ Χαμίτ, ὥστε τὰ
μεθ' ἔπειτα λαβόντα χώραν θέλουσιν εἰ-
δεῖν τὸ φῶς δι' ἔργον ἄλλου τινός.

Μεθ' ὑπολήψεως

Ὁ ἐξέδοτος

Α. Γ. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΑΕΙΟΤΙΜΩΝ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

	Σωμ.
Ι. Ε. 'Αναγνωστάκας	5
Α. Κόρκακας	5
Στυλ. Πετράκης	5
Θεόδ. Παυλόπουλος	1
'Ε. Μ. Γαρές	1
'Ιωάν. Φραγγιαδάκης	1
Α. Λ. Δανιάς	1
Διον. Καλατζόπουλος	1
Νικ. Ι. Μαρκοδημητράκης	1
Γεωρ. Τριαντάφυλλος	1
'Ανδρ. Λουλουδάκης	1
'Εμμ. Καλοειδής	1
Σπυρ. Κουκλάκης	1
Νικηφ. Μιχελέτος	1
Νικ. Κ. Πλουμιδάκης	1
Π. Δαρατσιανάκης	1
Μιχ. Κ. Δαριανάκης	1
Μ. Καρδαμάκης	1
Ι. Κουκλάκης	1
Θεοφ. Γ. Κεπάκης	1
Ν. Δημητρονάκης	1
'Ιωάν. Κουκουράκης	1
Χρ. Πρωτοπαπαδάκης	1
Πρόδρ. Κ. 'Ασλανογλός	1
Ρ. Ν. Κασιμάκης	1

Φαίδων	1
'Ιωάν. 'Ανδρόνικος	1
Ρούσος 'Αναγνωστάκης	1
Παῦλος Ντεμής	1
Χαραλ. Α. Μαρινάκης	1
Γεωρ. Παπαδερής	1
Στυλ. Δ. Τζιγάνης	1
'Ιωάν. Γ. Λεβιντάκης	1
Γεωρ. Ν. Κουντής	1
'Ελευθ. Ρουμελιωτάκης	1
Γεωρ. Μ. Σειραδάκης	1
Γεωρ. Μ. Λουγιάκης	1
Ι. Π. Κουδουλάκης	1
Γεώρ. Βούρος	1
Νικ. Σερμεντάκης	1

ΕΝ ΗΡΑΚΛΕΙΩΙ

Γεώρ. Μελεβυζώνης	1
Βασίλ. Μεταξάς	1
'Ιωάν. Ξεκαρδάκης	1
Γεωρ. 'Αντωνάκης	1
Μηνάς Πολυζήκης	1
'Ανδρ. Παπαδάκης	1
Μιχ. Καρτεράκης	1
Ν. Κ. Κονταξάκης	1
Δημ. Ι. Νιργιανάκης	1
Κ. Θ. Καλατζάκης	1

Νικ. Παπαγεωργίου 1
 Π. Γ. Μαριδάκης 1
 Γ. Ἀνωπολιτάκης 1
 Ν. Σκαμνάκης 1
 Στ. Μαλαγαρόης 1
 Δημ. Α. Φιλίππιδης 1
 Ἄνδρ. Πολυχρόνης 1
 Ἐμμ. Τσατσάκης 1
 Γ. Ε. Φουντουλάκης 1
 Ἰωάν. Χριστοδίδης 1
 Λεων. Γραϊκῆς 1
 Στυλ. Βοδιατσάκης 1
 Ἰωάν. Η. Λυδάκης 1
 Γεωρ. Γεωργιάδης 1
 Ἄνδρ. Παπαρόπουλος 1
 Γ. Ν. Παπαδάκης 1
 Ἰωάν. Χατσάκης 1
 Μιχ. Μαράγκουδάκης 1
 Ἰωάν. Γερογιαννάκης 1
 Θρασύβ. Στρατόπουλος 1
 Ἰωάν. Τζωρτζάκης 1
 Γεωρ. Μονιδάκης 1
 Ν. Μακρογιαννάκη 1
 Βασίλ. Ζουριδάκης 1
 Ἄλεξ. Καρέλης 1
 Ἰωάν. Σταυρακάκης 1
 Ἐμμ. Γιαναδάκης 1
 Στυλ. Κοντάνης 1
 Ἰωάν. Τσατσάκης 1
 Παντ. Σωτηριάδης 1
 Ἰωάν. Αἰγυυστάκης 1
 Δημ. Ηλιόφτης 1
 Ἐμμ. Βουκιλάκης 1
 Γ. Σ. Μιλιδάκης 1
 Ἄνδρ. Βογιατσάκης 1

Ι. Κ. Ἀνδρουλάκης 1
 Ε. Γ. Κρουσταλακάνης 1
 Β. Ι. Βογιατσῆς 1
 Εὐάγ. Γαλιτσιανάκης 1
 Α. Α. Σκαρδίλης 1
 Ν. Ἐκκλησιόιδης 1
 Ν. Η. Τυλλιανιάκης 1
 Σάβ. Μόρκαγλιδης 1
 Τριθ. Βερένης 1
 Γεωρ. Σατσάκης 1
 Συμεών Λατζίμφοῦ 1
 Παναγ. Βελιγρῆνης 1
 Φραγ. Ἀλφρανοῦς 1
 Κωνστ. Κορνίλης 1
 Ἐμμ. Α. Πεουκιανιάκης 1
 Γεωρ. Ἀκυλάκης 1
 Ἐμμ. Φαζάκης 1
 Μηνάς Κωνσταντινίδης 1
 Μιχ. Μαυρογιαννάκης 1
 Γ. Κ. Δαλγερῆνης 1
 Ν. Χ. Ἀντριωνίτης 1
 Ἰγνάτιος Δ. Μαυρέλης 1
 Ἐμμ. Χατζιδάκης 1
 Ἰωάν. Χρονίδης 1

ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΗ

Ἐμμ. Γ. Παπαδάκης 1
 Ἄνδρ. Σπανδαράκης 1
 Ε. Γ. Ζουρπάκης 1
 Γεωρ. Γαγανῆς 1
 Ἄνδρ. Χ. Συνασιτάκης 1
 Ἰωάν. Φραγῆνης 1
 Σπυρ. Δροσουδάκης 1
 Εὐάγ. Φραγγιαδάκης 1

Δ. Μ. Περάκης	1
Ευάγ. Κουνούγιος	1
Νικολ. Ἀσκούτσης	1
Μενέλ. Παπαδάκης	1
Ἐμμ. Καλομενόπουλος	1
Ευάγ. Καστριάτης	1
Ἄνδρ. Σοφουλάκης	1
Σπυρ. Μαρτίδης	1
Ἐμμ. Πατρικαλάκης	1
Χαρ. Ι. Πατσουράκης	1

**ΕΝ ΑΓΙΩΙ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΙ
Ρεθύμνης**

Κ. Βενετιάης	1
Β. Ν. Παπαδάκης	1
Ε. Κ. Παπαδάκης	1
Χρυσή Κ. Πατρουδάκη	1

ΕΝ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΔΕΙ

Κ. Ι. Δεληγιαννάκης	1
Γ. Ι. Δεληγιαννάκης	1
Ἴηλ. Ἰ. » »	1
Μάρ. Ι. » »	1
Ἰωάν. Γ. » »	1
Ἰωάν. Κ. » »	1
Ἰωάν. Μ. Βουγιούναλος	1
Γεωρ. Ἀλεξαντωνάκης	1
Γεωρ. Κατριτζής	1
Νικολ. Ἡλιάκης	1
Στυλ. Βουγιούναλος	1
Γ. Ε. Μανούσκακας	1

Γεωρ. Σαμωνάκης	1
Εύστ. Ἡλιάκης	1
Ἰωάν. Λαγουράκης	1
Ἐμμ. Σταυρουλάκης	1
Στρ. Κ. Δεληγιαννάκης	1
Μ. Κ. Δεληγιαννάκης	1

**ΕΝ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΙ
Κισιάμου**

Ἰ. Ε. Κωνσταντουλάκης	1
Κωνστ. Κακαβέλας	1
Ἐμμ. Καμπούρης	1
Ευάγ. Γ. Τζωρτζάκης	1
Σπυρ. Γ. Καψάλης	1
Διον. Ἀγουσάκης	1
Νικ. Τζαμπαρλής	1
Ι. Πατερομιχελήκης	1
Γεωρ. Κιαγιάδανης	1
Βασίλ. Χάρχαλις	1
Κ. Α. Βαρουγιάκης	1
Γ. Πανθεομιτάκης	1
Γρηγορ. Παπαδάκης	1
Βλαδ. μ. Παπαδάκης	1
Ε. Ε. Ἀγούσάκης	1
Μ. Α. Τρυγαλάκης	1
Ε. Ι. Φουρναράκης	1
Α. Ε. Τριαντάφυλος	1
Μηλτ. Γ. Καρακίης	1
Ἐμμ. Περαθωράκης	1
Μ. Μ. Ἀρχοντάκης	1

**ΕΝ ΝΕΑΜΟΔΕΙ
Λαδοθηλείου**

Έμμ. Ί. Άνδρουλάκης 1
 Μύρων Χ. Χανιωτάκης 1
 Χουσεΐν Νουμανάκης 1

ΕΝ ΒΑΜΩι

Δ. Π. Βολουδάκης 1
 Ι. Ν. Ροδουσάκης 1
 Γ. Ν. Παπαδάκης 1
 Ίωάν. Ι. Ζερβός 1
 Γ. Ι. Κουκαλάς 1
 Άρτέμ. Μαριανάκης 1
 Λεων. Τζανουδάκης 1
 Μαν. Μ. Πολέντας 1
 Ι. Σηρογιαννάκης 1
 Γ. Ι. Βλαριάκης 1
 Στέφ. Ροδουσάκης 1
 Δημ. Γογονής 1
 Εδστ. Πετρουλής 1
 Ε. Παπαδογιαννάκης 1
 Σ. Φιωτάκης 1
 Γ. Γεωργουδάκης 1
 Θ. Ι. Καραλάκης 1
 Ί. Στεφ. Παντελάκης 1
 Παρασχ. Γεωργαλάκης 1
 Εδύχ. Πρωτοπαπαδάκης 1
 Σ. Κελαϊδής 1
 Γ. Τζομπανάκης 1
 Ν. Άγγελισουλάκης 1
 Ν. Βοσζάκης 1
 Έμμ. Πεπεράκης 1
 Η. Κ. Βένος 1
 Α. Ν. Παπαδάκης 1
 Γ. Δ. Γαλιάνης 1

Ήλ. Καλλιγιάννης 1
 Ι. Α. Τζανουδάκης 1
 Ε. Χλαπουτάκης 1
 Ίωάν. Ι. Λιόδης 1
 Λεων. Έ. Παπαδάκης 1
 Τίκος Πετυλάκης 1
 Σπυρ. Ε. Φραντζεσκάκης 1
 Γ. Μ. Μυλωνογιάννης 1
 Π. Άναγνωστάκης 1
 Δημ. Μπουτονάκης 1
 Ίωάν. Γ. Παπαδάκης 1
 Γ. Ε. Πλακουράκης 1
 Γ. Α. Καραβανάκης 1
 Ίωάν. Ε. Κοχλαίης 1
 Έμμ. Δοσπαλάκης 1
 Κ. Παπαδοπούκης 1
 Έμμ. Γ. Βλαχάκης 1
 Έμμ. Περισάκης 1
 Γ. Τζομπανάκης 1
 Ι. Σηρογιαννάκης 1

ΕΝ ΑΔΙΚΙΑΝΩι

Ίωάν. Π. Μαστοράκης 1
 Ε. Χ. Βεζονιόρηης 1
 Μ. Ντουλάκη 1
 Γ. Κατσιουλάκης 1
 Άν. Γ. Παπαδάκης 1
 Έμμ. Σεβάνης 1
 Κυρ. Παπαμαραγκουδάκης 1

ΕΝ ΗΡΟΔΑΡΟΜΩι

Κισσάμου

Έμμ. Α. Ποντικήκης	1
Άναστ. Ἀκρωτηριανήκης	1
Θωμάς Ἀκρωτηριανήκης	1
Γ. Παπουτσάκης	1
Κ. Α. Ἀναγνωστάκης	1
Ν. Κατσαράκης	1
Παπᾶ Ν Παπουτσάκης	1

ΕΝ ΑΡΧΑΝΑΙΣ

Γ. Καλογριτσινάκης	1
Ραδάμ. Γ. Πλουμής	1
Γ' Δουλιγεράκης	1
Μ. Καστάκης	1

ΕΝ ΣΗΤΕΙΑΙ

Ε. Κατσιλάκης	1
Μιχ. Κουτσάκης	1
Κωνστ. Κυριάκος	1
Ἰωάν. Δαδράδος	1
Γ. Ψαρουδάκης	1
Θεόκ. Καλογριδής	1

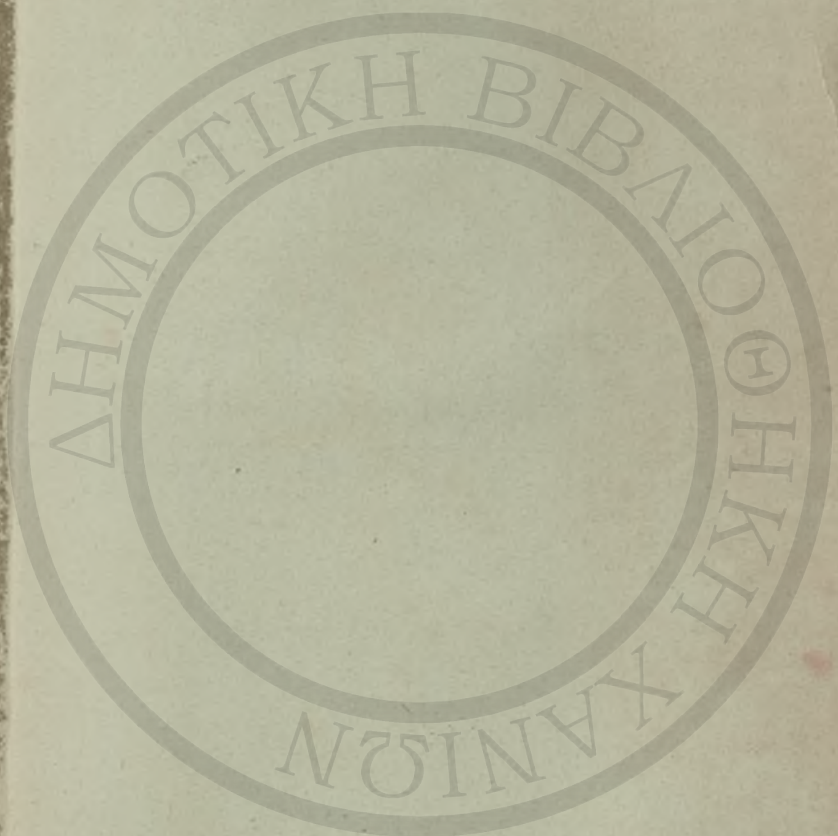
Γ. Σιδεράκης	1
Ι. Γατζάκης	1
Μανᾶς Ἰερμίας	1
Βασίλ. Νεγρᾶκης	1
Έμμ. Ἀργυράκης	1
Γ. Γαλιτσάκης	1
Θεοδ. Ζωγραφάκης	1
Ν. Χριστοδουλάκης	1

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ν. Παντελάκης	1
Ἄνδρ. Λιθαδάς	1
Β. Αποστόλου	1
Βασίλ. Ἀπόστος	1
Γεωρ. Πράτσης	1
Δ. Δημόπουλος	1
Ι. Ε. Ἰωαννίδης	1
Νικολ. Νικολαου	1
Γ. Δ. Τσαμπᾶς	1
Δ. Πιασούλης	1

Τιμᾶται διὰ τὰ Χανιά λεπτὰ 60
διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Κού-
της λεπτὰ 70, καὶ διὰ τὸ
ἐξωτερικὸν λεπτὰ 80.

